

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
RESİM-İŞ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**ÜÇ BOYUTLU KİTAP İLLÜSTRASYONLARININ
İLKÖĞRETİM BİRİNCİ KADEME ÖĞRENCİLERİNİN
YARATICILIKLARINI GELİŞTİRMEKTEKİ ETKİLERİ**

ESRA UYGUN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Yrd. Doç. Mehmet BÜYÜKÇANGA

KONYA- 2010

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Esra UYGUN

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

..... tarafından hazırlanan
..... başlıklı bu çalışma/...../.....
tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği/oyçokluğu ile başarılı
bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı Başkan İmza

Ünvanı, Adı Soyadı Üye İmza

Ünvanı, Adı Soyadı Üye İmza

ÖNSÖZ

1900'lü yılların başlarında yeniden yapılanma sürecine giren ülkemiz, Kurtuluş Savaşı sonrasındaki en zor zamanlarında bile, eğitime önem vermiş, bu alanda maddi ve manevi büyük atılımlar gerçekleştirmiştir. Özellikle Cumhuriyetin ilk yıllarında sanat ve sanatçıya verilen destek takdire şayandır. Zorlu bir ekonomik süreç içinde olduğu dönemde bile, yurt dışı ile bağlantı sağlamış, sanatsal gelişmeleri yakından takip edebilmek için devlet bursu ile birçok ülkeye öğrenciler gönderilerek onların çeşitli dallarda kendilerini yetiştirmeleri desteklenmiştir. Şu bir gerçektir ki; Türk milleti, damarlarında ki asil kanda, dünya sanatının pigmentlerini, valörlerini taşımaktadır. Tek bir çatı altında, farklı kütlülerin vitraylarından oluşan pencereleriyle, dünya da nadide olarak görülebilen kemikleşmiş bir sanat dokusuna sahiptir. Bu bağlam da, savaşa bile müzik eşliğinde giden bir orduyu hayal edelim yahut ufacık bir bez mendile göz nuruyla kanaviçe işleyen kızlarımızı, ahşap oymalarımızı, duvar çinilerimizi.

Araştırmamın çıkış noktası olarak niteleyebileceğim bulgu ise şudur, yüzyıllar önce hat, tezhip ve minyatürle harmanlanan kitap sayfalarında bugün siyah satırlardan başka birkaç renkli resim dışında, bir olgudan bahsedememekteyiz. Bu oldukça üzücü, aynı oranda düşündürücü bir durum.

Amerika da 1900'lü yılların başında yaygınlaşan iki sayfa arasına devasa maketlerin sığdırılmasıyla, alanındaki tasarımları tek kalemde gerisine alan bir tekniğin, ülkemizde son birkaç yılda raflarda görülebilir olması sanat ve edebiyat camiası açısından oldukça endişelendirici.

Bugün eğitim alanında çağın tekniklerini yakalamak, çağdaş devletler seviyesinde başarılı bir sonuç elde edebilmek, eğitim felsefemizin temel dayanaklarından birkaçıdır.

Buna dayanarak, dünya ülkeleri yaratıcılık yörüngesinde seferdeyken, yaratıcılık alanında temel kaynak teşkil edebilecek üç boyutlu kitapların eğitim sistemimize, Sanat eğitimi programlarımıza en yakın süreçte dahil edilmesi gerektiği tartışmasız bir gerçektir. Tez çalışmamın temel çekirdeği de bu kurgudur.

Bu çalışmanın her safhasında bana desteklerini esirgemeyen başta ailem,
Sayın Lee Karasu ve danışmanım Mehmet Bykanga'ya teşekkürlerimi sunarım.

ESRA UYGUN

KONYA 2010

ÖZET

Sanat eğitimi, öğrencilerdeki yaratıcılığı geliştirmek için en elverişli derstir. Bu bakımdan bol materyalle ve teknolojiyle desteklenmiş bir “Görsel Sanatlar” dersi öğrencilere oldukça verimli deneyimler kazandırmaktadır.

Üç boyutlu kitaplar resim sanatının birçok konusunu bir yapı altında birleştirmesi bakımından dikkat çekicidir. Mantık, Matematik, Origami, illüstrasyon, Edebiyat gibi farklı alanların uyumlu kombinasyonundan ortaya çıkan bu kitapların eğitim sektöründe kullanılması, öğretimde kaliteyi arttıracaktır.

Sınıf öğretmenleri ve Resim öğretmenleri için kalıplaşmış etkinliklerin yerine çoklu zeka kuramına uygun orijinal bir materyal olan üç boyutlu kitaplar iyi bir alternatif olacaktır. Yaparak yaşayarak özellikle de eğlendirerek öğreten bu kitaplar eğitim sistemimize pratik ve etkili çözümler sağlayabilir.

Bu tez çalışmasında üç boyutlu kitap illüstrasyonlarının ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmekteki etkilerini araştırmak için ders içi etkinlikler düzenlenmiş ve değerlendirmeler sonucundaki bulgular aktarılmıştır.

Nitel araştırma yöntemi kullanılarak hazırlanan bu çalışmada veriler gözlem ve görüşme yöntemlerinin bir arada kullanılmasıyla elde edilmiştir.

14 kız ve 10 erkek öğrenciden oluşan Milli Eğitim Bakanlığı Atatürk İlköğretim Okulu 5-B sınıfı öğrencileriyle dört ders saati süresince; Origami, üç boyutlu kitapların tanıtımı ve üç boyutlu sayfa yapım uygulamasını içeren etkinlikler yapılmıştır.

Araştırmanın birinci bölümünde; problem durumu, araştırmanın önemi, sayıltılar ve sınırlılıklar hakkında bilgi verilmiştir. İkinci bölümünde Sanat eğitimi, üçüncü bölümde yaratıcılık, dördüncü ve beşinci bölümlerde sırasıyla illüstrasyon ve üç boyutlu kitaplar hakkında detaylı bilgiler verilmiş olup, altıncı bölümünde araştırmanın yöntemi üzerinde durulmuştur. Yedinci bölümde bulgular ve yorumlar, sekizinci bölümde ise sonuç ve öneriler kısmı yer almıştır.

SUMMARY:

Art education is the most suitable lesson to improve the creativity of students. With respect to this, a visual art lesson supported by many materials and technology makes students acquire quite productive experiences.

Pop up books because of combining many subjects of the art drawing, attract attention. In education sector, using these books which are appeared as a result of a harmonious combination of logic, maths, origami, illustration and literature will increase the quality of education.

Instead of stereotyped activities; three dimensional books, as original materials, prepared in accordance with multiple intelligence will be an appropriate alternative for primary school teachers and teachers of art.

Since these books enable students to learn by doing, living, having fun which mean being active in learning process, they may provide practical and effective solutions for our education system.

At this study of thesis; the activities are prepared to search for the effects of these pop up books on improving the creativity of pupils at first grade of primary school and results of evaluation are presented.

Prepared using qualitative research methods in this study, a combination of data, observation and interview methods being used, were obtained.

With 14 girl and 10 boy students who are in 5 B class of Atatürk Primary School connected to the national education ministry, the origami, pop up books and 3 dimensional application page that contains. The contraction activities have been made during four hours.

In the first part of the research, information was given about the state of the problem, the aim of the research, its importance and its restrictions. In the second part art education were taken up. In the third part creativity, fourth and fifth part illustration and pop up books were taken up.

In the sixth part ,the method of the research was dwelt on.In the seventh parth findings and their interpretation and eight parth the conclusion and suggestions took place.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa No
Bilimsel Etik Sayfası.....	II
Tez Kabul Formu.....	III
ÖNSÖZ	IV-
ÖZET	VI
SUMMARY	VII
Giriş.....	1

BÖLÜM 1

1.1. Problem.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	3
1.3. Sayıtlılar (Varsayımlar)	5
1.4. Sınırlılıklar.....	5
1.5.Yöntem	6

BÖLÜM 2**Sanat Eğitimi**

2.1. Sanat eğitiminin Hedefleri.....	7
2.2. Sanat eğitiminde 9-12 Yaş Çocuğunun Özellikleri	9

BÖLÜM 3**Yaratıcılık**

3.1. Yaratıcılık nedir?	15
3.2. Yaratıcı Çocuğun Özellikleri.....	20

3.3. Çocuklarda Yaratıcılığı Geliştirebilmek İçin Neler Yapılabilir?.....	25
---	----

BÖLÜM 4

İllüstrasyon

4.1. İllüstrasyon nedir?	29
4.2. İllüstrasyon ve Sanat Eğitimi.....	33

BÖLÜM 5

Üç Boyutlu Kitaplar

5.1. Üçboyutlu Kitaplar ve Eğitim.....	35
5.2. Üçüncü Boyut ve Origami.....	41

BÖLÜM 6

Araştırmanın Yöntemi

6.1. Veri Toplama Yöntemleri.....	45
6.2. Evren ve Örneklem.....	46
6.3. Veri Toplama Araçları.....	46
6.4. Verilerin Toplanması, Çözümlemesi ve Yorumlar.....	47
6.5. Uygulama Ders Planları.....	48

BÖLÜM 7

Bulgular ve Yorum

7.1. Gözlem Okulunun Fiziki Tanımı.....	63
7.2. Gözlem Sınıfının Fiziki Tanımı.....	64
7.3. Öğrencilerin Tanımı	67

7.4. Çalışmaların Değerlendirilmesinde Kullanılan Ölçüt Listesi.....	67
7.5. İncelenen Öğrenci Çalışmaları	68
7.6. İncelenen Resimlere Genel Bir Yorum	93

BÖLÜM 8

Sonuç ve Öneriler

Sonuç	95
Öneriler	99
KAYNAKÇA.....	101
EKLER	109
ÖZGEÇMİŞ	

RESİMLER LİSTESİ:

Resim 1: Gösterilen örnek kitaplar	55
Resim 2: Captain Scurvy's Most Dastardly adlı kitabın iç illüstrasyonları	57
Resim 3: Captain Scurvy's Most Dastardly adlı kitabın üç boyutlu illüstrasyonu.....	58
Resim 4: Uygulama okulu dış görünüşü.....	63
Resim 5: 5/B sınıfı oturma planı	65
Resim 6: Uygulama sırasında sınıftan görüşler	66
Resim 7	68
Resim 8	69
Resim 9	70
Resim 10	71
Resim 11	72
Resim 12	73
Resim 13	74
Resim 14	75
Resim 15	76
Resim 16	77
Resim 17	78
Resim 18	79
Resim 19	80
Resim 20	81
Resim 21	82
Resim 22	83

Resim 23	84
Resim 24	85
Resim 25	86
Resim 26	87
Resim 27	88
Resim 28	89
Resim 29	90
Resim 30	91
Resim 31	92
Resim 32	93

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem

İletişim olanaklarının küçülttüğü coğrafyalar ile büyüttüğü ekonomilerin rekabetçi ortamlarında tartışılmaz üstünlük bilgiyi üreten, bilgiye sahip olan ve bilgiyi kullananlarıdır(Özalp, 2000).Ülkemizin eğitim felsefesinin temelini de bu yaklaşım oluşturmaktadır. Sanatta, Fende, Edebiyatta; bilgiyi olduğu gibi alan, ezberleyen öğrenci yerine, bilgiyi farklı versiyonlarda kullanabilen, ona yorumunu katabilen, deneyen, sorgulayan öğrencilerin oluşturduğu ortamları sağlamaktır.

İşte bu noktada, Sanat eğitimi insanlık için gerekli, bir ülkenin kalkınması için kayıtsız kalınmayacak derecede önemli bir yatırımdır.

Bu derece önemli katkılar sağlayan bir eğitim dalının, çağının yeniliklerini takip edememesinden doğan kopukluğun büyüklüğü, gelecekte her alanda duygusuz, duyarsız bir neslin yaratacağı sorunların büyüklüğüyle eş değerdedir.

Geçmiş yıllarda, okullarda verilen dersler, dar bir yaklaşımla farklı disiplin alanlarını desteklerdi, çağdaş yaklaşımlardan olan disiplinler arası yaklaşımla bu duruma akılcı ve farklı tekniklerle yeni bir yapılandırma getirilmiştir. Bu yapılandırma sürecinden, her ders olduğu gibi sanat dersleri de etkilenmiş ve her disiplin alanını az ya da çok etkilemiştir.

Origami ile Matematik öğretimi bu kapsamdaki çeşitli etkileşim alanlarından sadece biridir.

Teknoloji hızla gelişirken, ona ayak uyduracak insan; aktif, ileriye görebilen, kendini tanıyan, ifade edebilen, çevresindeki olanakları ve teknolojiyi en iyi şekilde kullanabilen yaratıcı yapıya sahip özelliklerle yetiştirilmelidir(Argun, 2004).Çağımızın her ders için temel kriteri, yaratıcı zekayı aktif olarak derse katmaktır. Yaratıcılıkta ise en özgür ortamı, Sanat eğitimi sağlamaktadır.

Sanat eğitimi, düşünme güçlerini arttıran, sosyalleştiren, estetik duyarlılığı geliştiren eğitsel programlar bütünüdür. Sanat eğitiminin amacı, sadece sanatçı

yetiştirmek değildir. Sanat eğitimi çağdaş toplumda, özgürce yetişen fertlerin her alanında yaratıcı olmasını sağlayan etkinliklerdir(Yılmaz, 2001).

Sanat eğitimi kendi içinde çok çeşitli alanlara ayrılmıştır, her biri başlı başına bir sanat dalı sayılan bu alanlardan ölkemiz de, grafik alanının temel problemlerinden biri, illüstrasyon tekniklerinin yeteri kadar dünya gündemini takip edememesidir.

Günümüzde illüstrasyon alanında üç boyutlu kitaplar, kurgu ve dikkat çekici resimleriyle hitap ettiği her yaşta ki kitleleri hayranlık içinde bırakmaktadırlar.

Yaşadığı zaman zarfında yüzlerce hatta binlerce kez kitap sayfasını çeviren bir insan, çoğu kez en fazla sayfada gözüne takılan illüstrasyonları irdeler. İki sayfa arasına ise genelde sayfa ayracı veya ufak not kağıtlarını sığdırır. Bu dar alan içine, devasa maketleri yerleştirmeyi düşünmek, şüphesiz ki uç bir dehanın ürünüdür.

Birbirleriyle farklı olan, aralarında ilişkisi olmadığını sandığımız şeylerin ilişkisini kurmak ve yeniyi yaratmak gerekir. Yaratıcılık, farklı disiplinlerin ve düşüncelerin sınırlarını aşan duygular ve düşünceler arasındaki etkileşime bağlıdır (Robinson, 2003).

Teknik olarak kağıt ve benzeri malzemelerden yapılan, farklı katlama yöntemleriyle katlanan kağıtların mantıksal bir dizaynla iki sayfa arasına gömölüp, bozulmadan tekrar ortaya çıkabilen pratik maketlerden oluşan bu kitaplar, iki sayfa arasında ki boşluğun bile yaratıcılıkla nasıl değerlenebileceği konusunda oldukça dikkat çekici materyallerdir.

Yaratıcı olan ürünün aynı zamanda kişiye fayda getirmesi ve yeni olması gerekir Yani yaratıcılık aslında bilinenden özgün bir şey yaratarak, olaylar arası bağlantılar kurarak yeni bir düşünce sistemi oluşturmaktadır(Yavuzer, 1992).

Genel olarak illüstratörle, seçici görsel algıları sonucunda oluşturdukları düşsel kurgulamalarını çizip renklendirerek kağıtlara yansıtırlar. Üç boyutlu kitap tasarımlarında ise bu resimlemelerin katlanabilir ve defalarca kullanılabilir maketlerini Matematiksel hesaplamalarla sayfalara yerleştirilmiş şekilde görürüz.

Üç boyutlu kitaplar okuyucusuna, bir tiyatro sahnesinin dekorunun içindeymiş gibi bir atmosfer sağlayabilmesinin yanı sıra; keşfetmeyi, ufak oyunlarla okurken eğlendirmeyi, doku hissini, kısacası yaşayarak öğrenmeyi sağlarlar, klasik basımlı kitaplara oranla çok yönlü duyulara hitap edebilir olması bu kitapların tercih edilmişindeki en önemli kriterdir.

Yaratıcılık, bireyi yeni fikirlere götürür. Ancak yeni demek yoktan var olmuş demek değildir. Yeni bir fikir çoğu kez bilinen fikirlerin birleşimidir ya da bir fikrin yeni bir çerçeveye ya da şekle sokulmuş halidir. Yeni fikrin geçerli olması, yarar, kullanım ve normlara uygunluğu da önemlidir(Oğuzkan, 1989).

Bu kitapların gerek maket olarak oluşumu, gerek illüstrasyon olarak çizilişi ve tasarımsal olarak yaratıcılığı, tamamıyla Görsel Sanatlar dersinin öğrencilere kazandırmak istediği tekniklerin özünü oluşturmaktadır. Bu bakımdan Sanat eğitimi bünyesinde çok yönlü olarak faydalanılabilir kaynaklardır.

Bu durum, disiplinler arası yaklaşım için de geçerlidir, eğer maksat diğer disiplinlerle kaynaşım; Görsel Sanatlar ve Türkçenin yine Görsel Sanatlar ve matematiğin tek bir çatı altında ki bu uyumlu kombinasyonuna eğitimcilerin dikkatini çekmek gereklidir.

Bu araştırmada, Görsel Sanatlar dersinin üç boyutlu çalışmalar ünitesi için alternatif bir etkinlik önerilmektedir.

Bu etkinliğin, İlköğretim birinci kademedeki öğrenim gören 5.sınıf öğrencileri üzerinde uygulanması sonucunda elde edilen verilerin, öğrencilerdeki sanatsal yaratıcılığı geliştirmeye olan katkısının irdelenmesi ve pozitif yönlü bulgularının belirlenmesi hedeflenmiştir.

1.2. Çalışmanın amacı

Yaratıcılığa dayalı Sanat eğitimi, yalnızca iki boyutlu çalışmalardan oluşan resim eğitimi değil, yaşamımızın öteki bölümlerini oluşturan üç boyutlu biçim, teknik ve bunlarla ilgili gereçler evreni de ilgilendirmektedir (Gençaydın,1993).

Sanat eğitiminde ki üç boyutlu çalışmalar kavramının ilk aklımıza getirdiği görüntü, kil ve benzeri malzemelere şekil verilerek yapılan heykel tarzı çalışmalardır. Oysa ki boyut kavramı bu imgelerle sınırlı değildir, çizimlerde ki perspektif ve gölgelemeler de bu kavramın içine dahildir.

Her disiplin alanında olduğu gibi Sanat eğitiminde de yaparak ve yaşayarak öğrenme kalıcı izli bilgi sağlar. Hatta diğer disiplin alanlarına oranla sanatsal nitelikli derslerde yaparak ve yaşayarak öğrenme daha yoğun olarak ele alınır. Çizerek ya da bir heykeli oluşturarak derste aktif bir süreç geçiren öğrenci, keyif alarak eserini tamamlar, bu da Sanat eğitiminden beklenendir.

Biz resim sanatının temel malzemesi olan kağıda, her daim çizimlerin altında, bazı çalışmalarda parçalanmış haliyle hamur harcında, elışı kağıtlarıyla kesme tekniklerinde, temel tasarımda ise tekrarlardan oluşturulan bir kompozisyonun biriminde rastlarız. Nadide olarak bu kalıpların dışında, farklı kullanımlarda görürüz. Yaratıcılık ise burada çoğu kez ortaya çıkan biçimlerdedir.

Eğitimin amacı geçmiş kuşakların yaptıklarını yineleyen değil, yeni şeyler yapabilme yeteneği olan insanlar yetiştirmektir bu bakımdan geçmişte öğrenilen teknikleri geliştirilmiş bir fikirle yeniden harmanlayan üç boyutlu kitaplar, beklenen kazanımları sağlayıcı olumlu özellikleri bünyesinde barındırmaktadırlar.

Sanat eğitimindeki, üç boyutlu çalışmalar için kil ve benzeri malzemeler dışında daha ucuz daha dikkat çekici ve daha kolay bulunabilen, içinde farklı disiplin alanlarını da barındıran alternatif bir teknik olarak origami yi verebiliriz. Temel malzemesi ile küçük yaşlardan beri tanışık olan öğrenciler, ana sınıflarında ki eğitimleri sırasında kağıttan uçak, gemi ve kurbağa ile ufak çaplı deneyimler yaşamış olsalar da, büyük bir çoğunlukla origami ile hiç karşılaşmamış olarak karşımıza çıkmaktadırlar. Hatta ortaöğretimde, ilköğretim birinci ve ikinci kademedede öğrenim gören öğrenciler arasında üç boyutlu kitapların varlığından bile haberi olmayan öğrencilerimizin olması bu konudaki bilgi açıklığının önemli bir göstergesidir.

Bu noktada, el göz ve beyin koordinasyonunu sağlamak ve öğrencileri bu alanda eğitmek sanat eğitimcilerinin alanı ise, kağıda hacim vererek yeni bir biçim

elde etmek bu üç organın dengeli işlevselliği için ideal bir tekniktir. Bu teknik ile öğrencileri tanıştırma görevini de sanat eğitimcileri üstlenmelidir.

Yaratıcı düşünmenin öğrenilmesi ve öğretilmesi olanaklıdır. Yaratıcı düşünmenin öğrenilmesi için öncelikle uygun bir ortamın sağlanması gerekir. Bu ortam baskı ve stresten uzak, psikolojik açıdan özgür ve güvenilir bir ortam olmalıdır(Doğanay, 2000).Bu ortamdaki olması istenilen özellikler, okul yapıları altında düşündüğümüzde Görsel Sanatlar atölyelerinde olan yahut olması beklenen özelliklerle eşleşmektedir.

Bu çalışma da, Sanat eğitimi içerisinde ki üç boyutlu çalışmalara alternatif bir etkinlik olarak, üç boyutlu kitaplarla boyut kavramının öğretilmesi ve bu tarz kitaplarda ki maketsel illüstrasyonların öğrencilerde sanatsal yaratıcılığı geliştirmesi kapsamın da ki başarılarının araştırılması hedeflenmiştir. Araştırma sırasında öğrencilerden basit kağıt katlama (origami) çalışmaları ve üç boyutlu sayfa tasarımları istenmiş ve bunlara dayalı gözlem sonuçlarına ulaşılmıştır.

1.3. Sayıtlılar

Uygulamanın yapıldığı sınıftaki öğrenciler, bu çalışmadan önce üç boyutlu kitaplar hakkında bilgi edinmemişlerdir.

Uygulamada kullanılan doküman, araç ve gereçler, sınıf ortamı için uygun şekildedir.

Gözlem çeşitli kayıt cihazları ile doğru yapılmıştır. Gözlem sonucundaki bulgular doğru yansıtılmıştır.

Araştırma kapsamında ki öğrenciler sorulara içtenlikle yanıt vermişlerdir.

Ölçme aracının yeterliği için uzmanların görüşü alınmıştır.

1.4. Sınırlılık

Üç boyutlu kitap illüstrasyonlarının ilköğretim birinci kademe öğrencilerinin yaratıcılıklarını geliştirmedeki etkilerini incelemek için yapılacak olan bu durum çalışması, 2009 -2010 öğretim yılında, Balıkesir ili Gönen ilçesinde bulunan MEB Atatürk

İlköğretim Okulu'nda ki 5-B sınıfındaki toplam 24 öğrenci ile sınırlıdır.

Bu araştırmanın uygulama süresi dört ders saati; 40+40+40+40 dakika ile sınırlıdır.

1.5. Yöntem

Bu çalışmada, literatür taramasının yanı sıra, nitel araştırma yöntemlerinden gözlem ve görüşme kullanılacaktır.

BÖLÜM II

SANAT EĞİTİMİ

2.1. Sanat Eğitiminin Hedefleri

Sanat eğitimi, bireylerde var olan yaratıcı gücü geliştirme konusunda en etkin disiplindir(Gel, 2004).Bu disiplin alanının hemen hemen her dersi büyük ve küçük ölçekte etkilediği bilinen bir gerçektir. Bu bağlamda Sanat eğitiminin; yaratıcı düşünebilen, keşfederek bakabilen öğrenciler yetiştirme misyonu bir çok branş için önemli kazanımlar sağlamaktadır.

Sanat etkinliği sırasında aktif olan öğrenci, enerji alıp verir ve kendini deşarj eder. Bu özgür dakikalar, gün içindeki diğer derslere de olumlu olarak yansımaktadır. Üreterek, dinleyerek, yazarak veya oynayarak yahut daha farklı bir etkileşimle sanatla ilgilenen öğrenci, kişisel gelişiminde bütün zihinsel ve bedensel fonksiyonlarını açık bir konuma getirir.

Sanat eğitimi, bireyin zihinsel, duygusal, bedensel eğitimi bütünlüğü içinde estetik duygularının geliştirilmesi, yeteneğinin olgunlaştırılması ve yaratıcılığın artırılması için yapılan eğitim çabasıdır(Keser, 2005).Aynı zamanda, sanat eğitimi, diğer disiplinlere oranla öğrencilere daha özgür ortamlar sunması ve bunun yanı sıra başarı duygusunu somut deneyimlerle yaşatmasından dolayı, çeşitli zeka tipine sahip öğrencilerin popüler bir dersidir.

Sanat eğitiminin esas amacı ise bilinç üstü ve bilinçaltı ile düşünme olayını ve görme duygusunu bir bütün haline getirmektedir. Öyle ki düşünülen her şey gözlerle algılanacak ve gözlerle iletişim yapacak bir biçimde gelişsin. Görsel düşünme ve görsel algı arasında çok sağlam bir köprü kurulmalıdır(Gökaydın, 2002).

Gerek teori, gerek uygulama ile kendi iç disiplini ve ilkelerini oluşturan Görsel Sanatlar Dersi, görme ve düşünme üzerine kurulu bir eğitimidir(Bengisu, 2001).Her insan bakar, her insan yorumlar ve her insan çizimler yapabilir. Sanat eğitimi almış bireyler ise; bakarken görmeyi, çizerken düşündürmeyi, bilinçli bir estetiği odak alırlar. Sanat eğitimi sayesinde, göz ile beyin arasında bilinçli ve seçici bir bağ oluşur.

Doğru bir eğitim yaşantısında geçen, amaçları iyi tespit edilmiş sanat eğitimi alan birey, dünyayı daha anlamlı yaşar, maddeyi değiştir ve yeniden biçim verir, yaratıcı olmanın özgürlüğünü ve insan olmanın yüceliğini yaşar(Baler 1990, nver, 2002).Hayata daha anlamlı daha heyecanlı ve keşfedici bakışlarla bakabilmeyi öğrenen bireyler ,duygularını her durumda yoğun olarak yaşarlar.

Sanat eğitiminin hedefi; öğrencilerin algısal ayırmsama yetilerini geliştirmek, düşüncelerini görsel biçimlere dönüştürmelerine yardım etmek, onlara sanatın dilini öğretmek, kültürleri ile sanat yapıtları arasındaki ilişkileri değerlendirmeyi sağlamaktır(Kırışoğlu, 1997).

Kültür ve sanat, kağıt ve kalem gibi bir birini tamamlayan iki olgudur. Sanat eğitiminin temel direklerinden olan bu iki terim, yüzyıllar boyunca resim sanatını, insanlık tarihinin hizmetine sunmuştur.

Geçmişi günümüze, bugünümüzü yarına taşıyan, taşırken de içinde barındırdığı alüvyonlu topraklarla yatak yolu boyunca verimli ovalar oluşturan, akıp geçtiği her ülkede farklı ovalardan, farklı tatlar veren sanat nehrinin diğer adıdır kültür.

Kültür bilincini öğrencilere aşılamak içinse, her branştan eğitimcilerle önemli görevler düşmektedir. Tarih sayfalarından önemli bir anı, bir minyatürle o anda derste yaşatmak, bir türküyle yüzyıllar öncesinde ki insanların ağıtlarına kulak vermek, gözlerden süzülen yaşla beraber okunan bir şiirle savaşı yaşamak sanatın öğrencilerle kazandırdığı duygulardan biri olan empatinin en yoğun halidir.

Sanat eğitimi dersi, sanattan anlayan, sanata ilgi duyan ve ona değer veren kuşaklar yetiştirmeyi hedefler. Böylelikle bireylerin daha zengin bir kültürel birikime sahip olacakları düşünülebilir. Sanat eğitimi yoluyla, yalnızca sanat eserlerinde değil, çevresindeki güzelliklerin ve çirkinliklerin ayırıtında olan zgr, barışçı, insancıl, toplumsal bir varlık olma bilincini ve sorumluluğunu taşıyan, ülkenin tarihi,kültürel ve sanatsal varlıklarının değerlerinin bilincinde ,ağdaşlaşma sürecine katkıda bulunan bireyler yetişir(Balcı, 1996).

Bu bireyler çağdaş ülkeler seviyesine ulaşmak isteyen toplumların temel çekirdeğini oluştururlar. Bu çekirdek etrafında şekillenen ülke topraklarının, altında veya üstünde yatan asırlık miraslar, sessiz tarih dersleri verirler bizlere. İşte bu derslerin sessiz frekanslarını algılayabilen ve bu dersleri başarılı bir notla geçen toplumlar; özünü, dününü ve yarınını düşünen, farklı görüşlere değer verebilen uygar medeniyetleri oluşturabilmişlerdir.

Sanat eğitimi dersinde amaç, öğrencilerin sanatsal çalışma aracılığıyla deneyimlerinin, algılama kapasitelerinin, problem çözmeye yönelik düşünme, uygulama kapasitelerinin ve estetik tutumlarının buldukları yerden daha ileriye götürülüp geliştirilmesidir. Bu yüzden çevre ya da öğretmen tarafından daha yetenekli oldukları düşünülen öğrenciler üzerinde daha az durulması doğru bir yaklaşım değildir. Her çocukta var olduğu bilinen kapasitelerin tanınması, geliştirilmesi, yönlendirilmesi öğretimle olanaklıdır. Kapasiteler kültürel çevre ve eğitimin sağladığı fırsatlarla yeteneğe dönüştürülür ve gelişir(Kırıçoğlu, 2002).

Bu bakımdan Sanat eğitimi içerisinde yararlanılabilecek etkinliklerden olan kitap illüstrasyonları, göz beyin koordinasyonunun da önemli bir yer teşkil etmektedir, gerek boyama kitaplarında gerekse ders kitaplarında kullanılan resimlerde bu bakımdan seçici ve özenli olmak gereklidir. Çünkü, en ufak ayrıntıyı hafızasına kopyalayan ve yaşam boyu bu görüntünün etkisini kağıtlara basan öğrencilere kaliteli görseller sunmak onlarda, iyi yaşantılarla deneyimler sağlamakla aynı etkiyi yaratacaktır.

Her çocuğun kendinden bir şeyler bulabileceği sanat dersleri, nokta bireyler yetiştirmeyi değil, kitle bir toplum oluşturmayı hedefler. Bu kitlede de bilinçli bir estetik beğeni, seçici bir algı oluşturmayı temele alır.

2.2. Sanat eğitiminde 9-12 yaş çocuğunun özellikleri

Torrance çalışmaların da, anaokulundan üniversiteye kadar olan yaratıcı gelişmeyi incelemiştir. Torrance ve arkadaşlarının yaratıcı gelişim evreleri için tespit ettikleri eğri şöyledir: Birinci sınıftan üçüncü sınıfa kadar düzenli bir artış vardır, genellikle 3. ve 4. sınıflarda belirgin bir düşüş vardır.5.ve 6. sınıflarda ise bazı

yönlerden artış gözlenmektedir 6.7. sınıflarda yine düşüş,8. sınıftan lisenin son yıllarına kadar artış görülmektedir (Öncü, 1989).

İlköğretim birinci kademedeki 4. ,5. ve ilköğretim ikinci kademedeki 6.sınıf öğrencilerini içerisine alan bu yaş aralığı, birçok ders için olduğu gibi bilinçli bir Sanat eğitimi içinde ideal bir yaş aralığıdır. Bu kritik yaş aralığını en iyi şekilde değerlendirme eğiliminde olan eğitim bilimciler, plan ve programların içeriğini, yoğunluğunu oluştururken bu bulgulardan faydalanmışlardır. Bu bakımdan, ilköğretim 4. sınıfta temelleri yavaş yavaş atılan çeşitli konular, 5.sınıfta yoğun bir birikimle öğrencilere kazandırılmaya çalışılmaktadır. Bu iki sınıfta öğrenilen bilgiler ise bir üst kademedeki derslere temel teşkil etmektedir. Sanat eğitimi açısından da bilinçli bir göz- beyin koordinasyonu bu yaşlarda şekillenmeye başlamaktadır. Okul öncesi eğitim de dahil olmak üzere sanatsal anlamda istenilen, psikomotor becerileri yapabilme olgunluğu için gerekli kas gelişimi bu dönemde olgunlaşmaktadır.

Dış dünyanın gerçekçi biçimde algılanması yaşlarında –on oniki- resimlerinde gerçekçiliğin görüntüleri vardır; ön-arka, ışık-gölge, derinlik perspektif gibi ortaöğretimde yeteneklerini geliştirici bir eğitime gereksinim vardır(Yaratıcı Toplum Yolunda Çağdaş Eğitim, 1997).

Bu ihtiyacı ise ancak, her dersini görsel materyallerle zenginleştirebilen, çevre faktörünü verimli bir şekilde derse dahil edebilen, öğrencinin gereksinimlerini dikkate alan, çağın tekniklerinden olabildiğince faydalanan öğretmenler kapatabilir.

Resim derslerinde yapılan çalışmalarda 12 yaş çocukların genelinde hacim sorunu yaşandığı görülür. Çocuk resim yapmaya çizgiyle başlar, kağıt üzerine çizer, karalamalar yapar. Zamanla boyayla tanışılır. Boyada ilk zamanlar bir çizme aracıdır. Daha sonra boyama kitapları alınır ve çocuğa çizilmiş olan resimleri taşırmamaya gayretle boyama öğretilir. Daha küçük yaşlarda çocukta bir yüzeyi, pürüzsüz, düz boyama gayreti oluşur. Çocuk genellikle doku sevmez. Olabildiğine düzgün boyanmış, alanları sever ve kendisi de öyle boyamaya gayret eder. Kalıplaşma da işte bu noktada başlar aslında. Doğada gördüğü her şey üç boyutludur, her şeyin bir hacmi vardır, üstelik böylede öğretilir Fen bilgisi derslerinde. Fakat eskiden gelen bir

alışkanlıkla bu resimlere aktarılamaz. Bilgi; yaşamla iç içe olduğu oranda anlam kazanır(Taşdemir, 2001).

Ligon(1957)' a göre; İlköğretim döneminde yaratıcılığa ait gelişimsel özellikler şöyledir:

Altı yaştan sekiz yaşa kadar: Çocuğun yaratıcı imgelem gücü oyunlarda bile ayrıntıları gerçeğine benzetecek ölçüde gerçeği arama çabasına girmiştir. Çocuk resimlerinde gerçeği yansıtmakta fakat gördüğünden çok düşündüğünü çizmektedir.

Sekiz yaştan on yaşa kadar: Çeşitli yaratıcı becerilerin kullanımı artar ve kendi yeteneklerini yaratıcı olarak kullanma yollarını keşfedebilir. Bu dönemde artık ilgi ve çaba gerektiren uzun projeleri üstlenebilir.

On yaştan oniki yaşa kadar: kız çocukları kitaplarda ve rol oyunlarında keşifler yapmayı tercih ederlerken, erkek çocukları kendi yaptıkları deneyimleri tercih ederler. Bu yaşlarda keşfetme yapılandırma, yazma ve okuma fırsatları da tanınmalıdır(aktaran:Öncü, 1989).

Çocuk resminde ki gelişimi beş evrede ele almak mümkündür:

.Karalama Dönemi (2-4 yaş)

.Şema Dönemi (4-7 yaş)

.Şematik Dönem (7-9 yaş)

.Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9-12 yaş)

.Mantık (Görünürde Doğalcılık) Dönemi (12-14 yaş) (Yavuzer, 2000).

İlköğretim ikinci kademe çocuk resimlerinde boyut ve perspektif sorunu göze çarpmaktadır. Ülkemizde genel olarak 4. ve 5. sınıflar da Görsel Sanatlar, müzik ve beden eğitimi dersleri sınıf öğretmenlerinin işleyişi ile yürütülmektedir. Hatta bazen bu ders saatlerini Matematik ve Türkçe gibi derslere ek süre için kullanan, sınıf öğretmenlerini de duymaktayız. Bu gibi durumların yanı sıra Görsel Sanatlar dersinde, yarışma derecesi elde etme uğruna kalıplaşmış belirli günler dışında ki, konuları işlemeyen eğitimcilerin olması, bu sorunu doğuran temel faktörlerden sadece bir kaçıdır.

Derinlik, renk ve oran kavramları 9-12 yaşında gelişir en küçük ayrıntıyı bile fark ederler. Resimlerinde gözlem ve incelemeye dayalı etkiler sıkça görülür. Bu dönemde duygusal gelişimin en yoğun yaşandığı dönemdir. Kaygıları vardır. Yaptığımı beğenilir mi? Yanlış yapar mıyım? gibi sorunların sıkça sorulduğu bu dönemde öğretmenin konuya ilişkin duyarlılığı sorunları kolaylıkla aşabilir(Bengisu, 2001).

Resim-İş kavramı, iki ve üç boyutlu çalışmalarını içeren bir kavramdır. Resim-İş'teki iş, üç boyutlu çalışmalarını yansıtır. Sanat eğitimcilerine göre, yaratıcılığa dayanmayan, hiçbir çalışma, Resim –İş eğitimiyle aynı anlamı taşıyan Sanat eğitimi etkinliği sayılmaz. (MEB, 2000).

Sanat eğitiminden beklenen amaçların gerçekleşmesi, iki boyutlu çalışmalarının yanında, üç boyutlu çalışmalara da bağlıdır. Eldeki örneklerden yola çıkarak, on bir yaşından büyük çocukların okulda yaptığı çalışmaların çoğunlukla iki boyutlu çalışmalarını kapsadığı söylenebilir(Clough, 2000).

Profesyonel anlamdaki üç boyutlu çalışmalara başlangıç adımlarına ilköğretim birinci kademenin son ikinci sınıfında rastlamaktayız. Makas ve benzeri aletleri kullanabilmenin yanı sıra elindeki malzemeye daha bilinçli bir zihniyetle yaklaşabilmenin olgunluğuna erişen bu sınıflarda ki öğrenciler, sanat dalları sayesinde yaratıcı düşünme güçlerini geliştirebilecek yetiye hazır durumdadırlar.

Bazı araştırmacılar eğitim düzeyi arttıkça, yaratıcılık düzeyinin artabileceğini, ancak belli bir seviyeden sonra ise bireyin eğitimdeki başarı çizgisinin düşebileceğini göstermiştir. Bu dönüm noktasının da, orta öğretim ile lise sırasında veya üniversiteye geçişte olduğu saptanmıştır. Buradan çıkan sonuç, yaratıcı bir eğitim sistemi oluşturulsa bile, öğrencinin yaşına bağlı gelişmeleri eğer dikkate alınmaz ise, tam başarıya ulaşılmayacağıdır(Eriç, 1998).

Ortalama onbir yaşlarında, çocuklar için somut işlemlerin dışına ve soyut işlemler dönemine doğru hareket ederler. Bu olay entelektüel gelişmede çok önemli bir noktadır. Bu dönemde çocuk yetişkin tip düşünmeye yönelmektedir. Bu tam olarak, onun yetişkinlere benzer düşünme sürecinde olduğu anlamına gelir. O,soyut görüşler hakkında düşünme ve somut dokunabilir olmayan soyutlamaları kullanarak,

işlemleri uygulama gücünü geliştirir. Soyutlamalarla ilgili olan bu yetenek ,bireye kendi dünyasını kurması için yeni güçlü malzemeler verir(Charles, 2003).

Mümkün olduğunca çevrede gördükleri her şeye dokunmak, dokunarak öğrenmek isterler (Striker, 2005).

Bu bağlamda somut materyallerden oluşturulacak soyut biçimlemeleri temel alan Görsel Sanatlar eğitimi konuları, bu yaş öğrencileri için ideal yaratıcılık etkinlikleri kapsamında en iyi fırsatı sunmaktadır. Üç boyutlu kitap maketleri çizimlerin somutlaştırılmış versiyonlarıdır. Somutlaştırmak öğretimde önemli bir faktördür, özellikle de ilköğretimde. Her ders için geçerli olan bu durum anlatımda ve yapımda verimli bir ders için kayıtsız kalınamayacak bir faktördür.

Teorik konulara ilgi duyarlar. Uzun ve dikkat isteyen çalışmalardan hoşlanmadıkları için, okuma ilgi, düzey ve becerileri de farklılık gösterir. Eğlence, çocukları, düşüncelerine önem verilmesi arzu ederler. Gizli olan şeylere aşırı merak duyarlar ve gizlilik içeren oyunları, romanları, öyküleri, filmleri severler. Okudukları kitaplarda kendilerini görürler. Beğenilme istekleri fazladır(Aytaş, 2005).

Gizlilik çoğu kez okudukları kitaplarda ki satırların akışında, illüstrasyonlar da ise dikkat çekici çizimlerde. Genel olarak kitaplarda, en can alıcı noktalar sayfalar sonra ki kelimelerde veya kitabın kapak tasarımında ki çizimlerde sınırlı kalmıştır.

Üç boyutlu kitaplarda ise heyecan ve keşif duygusu, ilk sayfadan son sayfaya kadar okuyucusuyla beraberdir. Hareketli illüstrasyonları sayesinde bu kitaplar; belleklerde görsel bir şov yapmakla kalmamakta bu esnada okunan birkaç satır ile de kalıcı izli bir öğrenme sağlamaktadırlar. Sayfa içlerinden çıkan üç boyutlu hikaye kahramanların yapım maketleriyle illüstrasyon üzerinde oyun oynayabildikleri için de çocuk ruhlarını canlandırmış olmaktadır.

Görsel Sanatlar eğitimimizde, üç boyutlu çalışmalara ders sürelerinde az yer verildiği bilinen bir gerçektir. Eğitmcilerin bu uygulamaları zor ve zaman alıcı olarak düşünmesi de sürecin azalmasında önemli bir paya sahiptir.

Bilinen bir gerçek vardır ki, üç boyutlu çalışmalar iyi bir Sanat eğitimi için olmazsa olmaz uygulamalardır. Bu uygulamalar için alternatif birçok teknik

olmasına rağmen, ders sürelerinde, birkaç kalıp dışındaki teknikleri görememekteyiz. Özellikle basit ve ucuz olması bakımından üç boyutlu kağıt uygulamalarının yeteri kadar rağbet görmemesi önemli bir eksikliklerdir.

Sanatın, görme, duyma, duyumsama, düşünme, sezme yetilerinin bütünlüğünden süzülen bir ileti olduğunu göz önünde tutarak sanata bir görme biçimi olarak yaklaşır, Sanat eğitimi, her şeyden önce görme eğitimi olarak düşünürsek o zaman Sanat eğitimi, doğal olarak eğitim bütünlüğü içinde yerini bulacak, eğitimin vazgeçilmez bir parçası olacaktır (İpşiroğlu, 1998).

Yarını yükleneyecek olan çocuklarımızı eskizsiz ve tam olarak yetiştirmek istiyorsak rasyonel ve objektif düşüncenin gelişimini duygunluğun hayal gücünün ve kişisel dünyanın gelişimi ile dengelemek ilimle sanatın temelinde yaratıcılık yattığına göre her iki güçten de çocukları ve gençleri faydalandırmak zorundayız. Yükselmenin şartı iki kanatla uçmaktır (Yetkin, 1968).

Bu bakımdan ilimle sanatı birleştirirken eğitim dünyasının birçok konuda faydalanabileceği bir araç ortaya çıkaran grafik sektörü, üç boyutlu kitaplarla Görsel Sanatlar eğitimi bünyesindeki birçok konuyu tek bir çatı altında toplamış ve oldukça yaratıcı bir teknik oluşturmuştur. Sanat eğitiminde, belirli birkaç nedenden dolayı az yer verilen uygulamalar için pratik ve maliyetsiz alternatifler sunan bu kitaplar, sanat eğitimcilerinin yanı sıra, sınıf öğretmenleri ve Türkçe öğretmenlerinin ders içinde kullanabilecekleri ideal bir materyal özelliği de taşımaktadır. 9-12 yaş aralığındaki öğrenciler için oldukça dikkat çekici özelliklere sahip bu sayfalar, sınıf öğretmenleri tarafından yürütülen sanat derslerinde 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin çok yönlü gelişimleri açısından hem öğretmen hem öğrencilere olumlu katkılar sağlayacaktır.

Dar bir zamanlamayla yapılan bu çalışmalar çoğu kez, ham maddelerle yapılan kalıplaşmış teknikler dışında farklı uygulamalara açık olamamaktadır. Çeşitli ülkelerde Sanat eğitimi sürecinde önemli bir paya sahip olan üç boyutlu tasarımlar konusu ve bu konu dahilinde ki kağıt uygulamaları, bilinmektedir ki alternatif bir çok yönetime nazaran basit, ucuz ve dikkat çekicidir. Bu özelliklerinden dolayı da tercih edilmektedir.

BÖLÜM III

YARATICILIK

3.1.Yaratıcılık nedir?

Yaratıcılık, kendine özgü ve özgün bir nesne ortaya koyma sürecidir(Özsoy, 2003).

Bu süreçteki özgün eser ise, genel olarak geçmişte yaşanan deneyimlerden yola çıkılarak o ana kadar akla gelmemiş birçok özelliğin eşleşmesiyle meydana gelmektedir.

Yaratıcılık sürecinde önceden kazanılmış bilgiler kullanılsa da, eski deneylerle yenilerin birleşmesi de söz konusudur. Yaratıcılık süreci bir 'yapma ve oluş' sürecidir, oluş ise bir değişmedir şimdiye dek olmayan bir şeyin biçimlenmesi demektir(San, 2004).Bu biçimlendirmenin özgün olması önemli bir kriterdir. Özgünlükle beraber işlevsel olması ise daha değerli kılacaktır.

Yaratıcılık; henüz doğru cevabı bulunmayan problemlere yeni yollar, yeni çözümler, yeni fikirler, yeni buluşmalar üretme yeteneğidir(Senemoğlu, 2005).

Yaratıcılık, çoğunlukla üründe değil süreçte karşımıza çıkmaktadır. Bunun sonucunda da değişik diye nitelendirebileceğimiz sıfatlarla somut ya da soyut tasarımlar oluşmaktadır.

Ortaya çıkan ürünün zihindeki etkilerinin sözel tabiri olan yaratıcılık kelimesi, ürünün oluşumu sırasındaki temel yapı taşıdır. Ürün bu terimin etrafında şekillenmektedir.

İnsanı diğer canlılardan ayıran bir etkinlik biçimi olan yaratıcılık, bütün duyguları kapsar ve çocuğun deney yapabileceği her alanda vardır(Gökaydın, 1998).

İnsanlık için hayati bir önem arz eden yaratıcılık olgusu, yaşamı ilgilendiren her alan için az ya da çok mutlaka gereklidir. İcad edilen her yeni tasarımda, işlevselliğin yaratıcılıkla yeniden harmanlamasına şahit olmuşuzdur aslında. Yüzyıllar öncesindeki tahta bir tekerleğin farklı bir versiyonunda da karşımıza çıkan yaratıcılık, yeni bir uygulamayla da eğitim sistemimize çeşitli etkinlikler sunmaktadır.

Yaratıcılık, kişilerin doğuştan getirdikleri bir özelliktir. Her insanda az veya çok bazı yaratıcı belirtiler ve özellikler vardır. Yaratıcılık, sınırları olmayan, geliştirilebilen bir eylemdir. Öğrenilmez fakat uygun koşullar sağlandığında takdirde geliştirilebilir. Çok yönlü ve akıcı düşünebilmeyi gerektirir. Ayrıca 'sezgi, merak ve mecaz' yaratıcılığa ortam hazırlayan en önemli unsurlardır(Artut, 2002).

Yaratıcılık öğretilmeyi, ancak çocuğa rehberlik yapma ile geliştirilebilir. Yaratıcılık, zengin ve çeşitli deneyimlerle ortaya çıkmaktadır. Çocuğa sağlanan uyarıcı ortam ve yönlendirme ile çocuk her geçen gün daha yeni ve değişik ürünlerin arayışı içerisine girer. Hem ailede, hem okulda esnek, hoşgörülü bir ortamın sağlanması çocuğun yaratıcılığı için önemlidir, bu da gelişmeyi sağlar(Oğuzkan, Demiral ,Tür,1999).

Teknoloji çağında büyüyen çocukları, yüzyıllar öncesinden kalan öğretim teknikleriyle eğitmek yaratıcılığı köreltmekle eş değerdedir. Bu nedenle her ayrıntıda yenilikçi, çağını takip edebilen ve bilgilerini sınıf seviyesine inerek aktarabilen öğretmenler çağdaş ve yaratıcı zihniyete sahip öğrenciler yetiştirebilmektedir. Yaratıcı eğitim sürecinde şu aşamalar dikkati çekmektedir:

- 1.Hazırlık aşaması
- 2.Kuluçka aşaması
- 3.Aydınlanma aşaması
- 4.Gerçekleşme ya da doğrulama aşaması

1.Hazırlık döneminde, sorun, ihtiyaç ya da gerçekleştirilmek istenen şeyler saptanır ve tanımlanır. Burada yapılan işlem, konuyu çeşitli boyutlarıyla ele almamızı kolaylaştıracak ama bizi belirli kalıp veya sonuçlara yönlendirmeyecek türden birikimlerdir.

2.Kuluçka aşamasında, sorundan çıkarak geriye gidilir, sorun zihnin incelenmesine bırakılır. Bu aşamada, görevini yapmış olmanın güveni içinde, bilinçaltının kesintisiz bir biçimde çalıştığının bilincinde olarak başka işlere dönülür.

3.Aydınlanma aşamasında, düşünceler yaratıcılığa bir temel oluşturmak üzere bu düşünceler sonuç ya da ürünün parçaları olabileceği gibi sonucun kendisi de olabilir. İlişkinin tüm boyutu, her iki durumda da birden ve tam olarak görülür. Bu aşama çoğunlukla anlaktır, müthiş bir içgörü zenginliği içerisinde gelişir ve birkaç dakika ya da saat sürer.

4.Gerçekleşme –doğrulama aşaması, aydınlanma aşamasından ortaya çıkan ne ise, onun gereksinimleri karşılayıp karşılamayacağını, hazırlık aşamasında saptanmış ölçülere uyup uymayacağını anlaşılması ve gösterilmesi için yapılan bir dizi etkinliktir(Bacanlı, 2008).

Her ders için belirli bir ölçüde gerekli olan yaratıcılık, Sanat eğitimi için vazgeçilemez bir unsurdur ve en özgür kullanım alanını da sanat etkinliklerinde bulmaktadır. Gerek ürünler oluşturulurken gerekse ders sırasında kullanılan materyallerle heyecan verici dakikalara dönüşen sanat etkinlikleri yaratıcılık için en elverişli dakikalardır.

Yaratıcı düşünceden bütün insanlar günlük hayatta yararlanmaktadır. Yaratıcılık, boya fırçasını kullanan birisine gerekli olduğu kadar, mahkemelerde veya yönetimde görev alan birisine de gereklidir(Mac gregor,1997).

Yaratıcı düşünmenin özellikleri

-Esnek düşünme: Bir problemin çözümünde farklı yollar düşünebilme ve bunları deneme

-Orijinal düşünme: Ortaya atılan çözüm yolunun yeni ve diğerlerinden farklı olması

-Akılcı düşünme: Zihinsel süreçlerin çok yönlü ve üst düzeyde olması

-Ayrıştırıcı düşünme: Benzerlikleri ve farklılıkları ayırtlaştırabilme(Oktaylar, 2009).

Yaratıcılık için belirli bir zeka aşması zorunludur. Ancak çok yüksek yaratıcılık düzeyi, çok yüksek bir zeka düzeyine dayanmayabilmektedir. Aynı şekilde yüksek bir zeka aşaması da, aynı derecede bir yaratıcılığı içermeyebilmektedir(San, 1979).

Araştırmacıların bu konudaki çeşitli araştırmaları bu alanda ki kalıplaşmış zihniyetin gerçek olmadığını zeka ile yaratıcılığın birbirini destekleyen farklı alanlar olduğu ortaya çıkarmıştır.

Bu çalışmalar sonucunda zekanın geliştirilebileceği ve güçlendirilebileceği, insan zihni ile ilgili tek bir sınırlılık olduğu bu sınırlılığın ise insanın kendi zihinsel gücünün sınırlı olduğuna ilişkin görüşleridir(Lumsdaine, 1995).

Bu bakımdan yaratıcılık ve zekayı ortak özelliklerinin sayısı çok olan iki küme olarak düşünebiliriz.

Robert Sternberg'e göre ise zekanın üç ana unsuru vardır:

1.Çözümleyici (analytic) düşünme becerileri:

Çözümleme, ilişkileri anlama, karşılaştırma, yargılama, tersini bulma, değerlendirme,

2.Yaratıcı (creative)düşünme becerileri: Genelleme, icat, yaratma imgeleme, farklı ilişkileri algılama, olabirleri sezinleme

3.Evirgen(practice)düşünme becerileri: Kavramları gündelik yaşama uygulamak, gerçekleştirmek, sonuçlandırabilmek, var etmek(Sternberg,1996).

Bu üç ana unsurun gelişmesini destekleyen odak disiplin alanlarından birisi de Sanat eğitimidir. Yaratıcılık ve zekayı geliştiren etkinlikleri dengeli bir oranla ders saatine yayabilen bir sanat eğitimcisi, öğrenci belleğine zengin deneyimler kazandırabilmektedir.

Teknolojide olan değişimler doğal olarak eğitim programlarındaki değişimi de beraberinde getirmektedir. Çağdaş eğitim; okul öncesi dönemden başlayarak çocuğun düşüncelerini merak etme, gözlem, buluş yeteneklerini geliştirme amacını taşır. Geleneksel eğitim sistemi ise çocukta yaratıcılığı körelterek ezbercilik, verilenin aynen uygulanması, deney yoksunluğu gibi öğretim yöntemleriyle gelişmeye çok açık olan yaratıcılığı engellemektedir(Ömeroğlu ve Turla, 2001).

Okul öncesinde okul çağında oyunlar, temsiller, masallar, öyküler, resim, heykel, müzik ve benzeri etkinlikler, çocuğun yaratıcılığının gelişiminde büyük rol oynar(Resim–İş Öğretmen Kılavuzu, 1998).

Yaratıcı eğitim için farklı bir bakış açısı geliştiren Whitehead, kısa ve öz olarak uygulanması gereken yöntemi şu cümle ile özetlemektedir: Çağdaş eğitimin amaçlarına uyarak, herkese her şeyi öğretmek yerine, seçilmiş bilgi ve becerilerin mümkün olabildiğince iyi-yani öğrenmenin-öğretilmesi(Whitehead,1959).

Şüphesiz ki yaratıcılık ve zeka gelişimi için monoton değil farklı ve ilginç deneyimlerle geçen ders saatleri gereklidir.

Zeka ,bir tartışmanın temelinde yatan mantığı fark etmek ,doğru olan yeni analogiler kurmak,hoşa giden armoniler yakalamaktır.Akıl,yaşamın sunduğu seçenekler arasında en doğru olanı bulabilme yeteneği ;zeka ise yaratıcı akıldır(Guilford, J.P., Hoepfner,R., 1971).

Zekanın oluşumuna yönelik olarak birey, algı ve davranımları arasında olabildiğince fazla sayıda bağ kurmalı,diğer bir deyişle mümkün olduğunca fazla sayıda öğrenme yapmış olmalıdır(Moscovitch, Winocur, 1992).

Çocuklar günün büyük bir bölümünü okulda geçirmektedirler ve yaratıcılığın geliştirilmesi için okul oldukça uygun bir ortamdır. Eğitim sistemimizde eğer bunu destekleyecek tutumda davranırsa daha başarılı ve daha yaratıcı toplum oluruz. Fakat ne yazık ki, eğitim sistemimiz yaratıcıdan çok ‘uygucu’ insan yetiştirmeye yöneliktir ve öğrenciye fikir üretme, düşünme fırsatı vermemektedir. Üniversite, ilk ve orta öğretim kurumlarına göre daha çok yaratıcılığı destekleyen ve ‘uygu’ ya daha az önem veren bir yol izlemektedir. Fakat üniversitelerde de yapılanlar yeterli değildir daha yaratıcı bireyler yetiştirmek için üniversitelerde programlar açılması ve kurslar, seminerler, konferanslar düzenlenmesi gerekmektedir(Parlak, 2009).

Bu bakımdan ders sürelerinde çocukların heyecanını ve dikkatini uzun süre üzerinde toplayabilen çeşitli etkinlikler ve materyaller kullanmak, keyifli ve verimli bir ders geçirmenin yanı sıra yaratıcılıkta istenilen yönde gelişimi sağlayıcı özellikleri ile de öğrenciler için mutlak gerekli uygulamalardır.

3.2.Yaratıcı çocuğun özellikleri:

Yaratıcı çocuklarda olması muhtemel özelliklerden bir kaçını aşağıda sıralanmıştır:

- Probleme ve problem durumlarına duyarlılık gösterme
- Düşüncelerde akıcılık gösterebilme ya da başka bir deyişle fazla sayıda işe yarar fikir yürütebilme
- Alışlagelmemiş, özgün ancak işlevsel fikirler üretebilme
- Bir fikirden diğerine rahatlıkla geçebilme
- Sentez yeteneğine sahip olma
- Karmaşık ilişkileri kontrol altına alabilme
- Değerlendirme yapabilme
- Bir anda çok odaklı fikirlere sahip olma yeteneği
- Yargılama bağımsızlığı
- Kompleks fenomenleri tercih etme
- Kendi kendine iddia etme –ispat etme
- Farklı öğeleri bütünleştirme yeteneği
- Yüksek bir enerji düzeyi
- Hazır olarak sağlanabilir materyali bilinçsiz bir şekilde ilişkilendirebilme(Bacanlı, 2008).

Maddelere baktığımızda klasik eğitim sistemimizdeki beklenen kalıpların tam aksi yönde ki özellikleri görüyoruz. Klasik eğitimde tek doğruya götüren düşünce yapısı (analitik düşünce –tek boyutlu düşünme) hedeflenirken, yaratıcı eğitimde birden fazla çözüme götüren düşünce yapısı (çok boyutlu düşünme) hedeflenir. Bundan dolayı soruların tek bir cevabı yoktur, çözüme ulaştırabilecek bir çok alternatif yöntem vardır.

Oktaylar'a göre (2009:75) yaratıcı özellikteki bireyin kişilik özelliklerinden birkaçı şunlardır:

- geniş hayal gücü
- yenilikçi,araştırmacı,keşfedici ,estetik ,esnek
- çok yönlü düşünme
- bireyselliği tercih etme
- grup onayına gereksinim duymama
- özgüveni yüksek
- özsezileri güçlü olma
- risk alabilen
- gerektiğinde içine kapalı
- ani davranma
- ani düşünebilme
- zaman zaman iletişime kapalı
- gizemli aynı zamanda kompleksli
- kuşkucu
- spontan (doğal davranma)
- kuşkucu
- orta düzey bir zeka (yaratıcılık için çok zeki olmak gerekmez)

Yaratıcılık konusunda genel olarak yanlış bir anlama söz konusudur. Sadece zeki insanların yaratıcı olabileceği konusunda toplumda kalıplaşmış bir yargı hakimdir. Oysa ki, yaratıcılık düşünmeye ve deneyime dayalı bir olgudur. Bu bakımdan çok zeki olmayan bireyler de çalışmalarında şaşırtıcı derecede yaratıcı fikirler üretebilmektedir.

Yaratıcı insan, yaratıcı süreç içinde geçmişinden, entelektüel, birikiminden, deneyiminden, algılarından, hayal gücünden yararlanarak, çevresini bu bağlamda değerlendirip aktarma yetisi çerçevesinde sezgi ve araştırma ile özgürce yaratıcı ürünler, yapıtlar oluşturur, farklı önermelerde bulunur(Çelek, 2004).

Eğitimin hedefi tüm çocukları yetenekleri doğrultusunda yetiştirmektir. Yaratıcılık, öyle ya da böyle kimsenin tekelinde olmayan tüm çocuklarımıza potansiyel olarak var olan, ama eğitim programlarımızın katı, kalıpcı anlayışından dolayı bir türlü ortaya çıkartamadığımız ve bizi bilgiyi uygulayan değil, üreten yapacak bir özelliğimizdir(Ataman, 2000).

Çocukta yaratıcılığı anlamak için resimlerinde ve çalışmalarında ki:

.İçtenliğe

.Konu bulmada ki çabukluğuna

.Çocukta ki analiz ve sentez yeteneğine

.Konuyu değişik açıdan görmesine

.Biçimleri ele alış ve işleyişinde ki değişikliğe, bütünlüğe

.Kopya biçimlerin olmayışına bakarız(Resim-iş Öğretmen Kılavuzu, 1998).

Yaratıcılığın geliştirilmesi için çocuğa duyu ile duyularını iyi kullanmayı öğretmek gerekir(San, 1979). Yapararak ve yaşayarak öğrenme ile duyu organlarını daha verimli kullanabilen öğrenci, geçmiş deneyimlerini de bu sürece dahil ettiği takdirde yaratıcılık için gerekli basamakların çoğunu çıkmış sayılır.

Keşif ve deney üzerine kurulu olan yaratıcılık, geleneksel yöntemlerin ve yerleşmiş yapış-ediş tarzlarının yıkılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle bazı alışkanlıklar ve rutinler insanların yaratıcılıklarını engellemektedir(Bentley, 1999).

Yaratıcılığın gelişimini engelleyen etmenleri Oktaylar (2009 :77) şöyle açıklamaktadır:

-Bireyin; kendine güvensizliği, eleştirilme korkusu, mükemmeliyetçiliği, hata yapma korkusu, başkalarına uyma davranışı, farklı fikirlere direnç, motivasyon eksikliği ve savunma mekanizmalarına sığınımı.

-Öğrenme-öğretme ortamında; cesaretin kırılması, yetersizlik, heyecan azlığı, güvensizlik, tutarsızlık, dogmatik ve katı ortam.

-Kültürel yapının, toplumsal değerlerin ortaya çıkardığı engeller. Adam ol, efendi ol, yeni icatlar çıkarma vb. söylemler.

-Örgün eğitim programlarının ortaya çıkardığı engeller. Okul dersleri, sınavlar, ödevler vb. yapılması gerekenler.

-İşleve takılma. Nesnelere belli işlevlerinin dışında kullanamamak.Örneğin masanın tek işlevi bulunur. Bireyin oturduğu, kitap ve malzemelerini koyduğu bir nesnedir. Bunun dışında kullanım amacı olamaz.

-Geçmiş yaşantı. Önceki yaşam alışkanlıklarımızın yeni durumlara aktarılması, gelenekselleşmiş alışkanlıklar.

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen amaçlarla örtüşen, Sanat eğitiminin amaçlarına ve ilkelerine baktığımızda, bireye kazandırılmak istenen özellikler belirlenen ilkeler, yaratıcı, araştırmacı, sorgulayıcı, kendine güvenen, analitik düşünme yetisi olan, sanatsal sorunlara çözümler bulabilen, sezgi sahibi, sağlıklı düşünme yeteneğine sahip, algısal, güçleri gelişmiş, yaratıcı edimleri ile kendini ifade edebilecek teknik bilgilerle donatılmış, sorun çözebilen, bir kimlik ve kişiliktir(Söylemez, 2004).Her bireyin kendi gizil güçlerini ortaya koyabileceği kendini ifade edebileceği ,gelişme sınırlarının ötesine zorlayabileceği bir ortamdan söz etmeliyiz(Tezbaşaran, 2000).

Her öğrenci, zeka yapısı ve öğrenme yöntemi açısından diğerinden farklıdır. Kimi sadece dinlemekle; kimi öğrenme sürecinin içinde yer almakla; kimi de araştırıp, düşünüp çözümlenmek gibi farklı yöntemlerle anlar(Çakır, 2005).

Eğitim sürecinde, sürekli değişen ve geçerliliğini kısa zamanda yitiren hazır bilgi vermek yerine, bilinmeyenleri gündeme getiren bir toplum ve kültür ortamının yaratıcılığı teşvik ettiği ya da en azından yaratıcı bireylerin yetişmesine daha elverişli olduğu söylenebilir(Güvenç, 1993).

Yaratıcı eğitim anlayışı, yalnızca bilgi yüklemesi yerine, değişmeyen soruların sorgulanmasına, çağın sorunlarına ve eğitim amaçlarına paralel, herkese her şeyi öğretmek yerine, seçilmiş bilgi ve becerin olabildiğince iyi öğretilmesini amaçlar. Çocuk, ergen ve gençlerin gelişim özelliklerine uygun ve eş programlar uygulanmasına, bireyin tek bir alanla sınırlı tutulmayıp yan alanları da deneyip keşfetmesine yardımcı olur(San, 2007).

Yaşamın her alanında sorunlarla karşılaşılabilir ve bu sorunlara yaratıcı çözümler getirilebilir. Bununla birlikte, özellikle okullarda verilen eğitimde yaratıcılığa yeteri kadar yer verilmediği görülmektedir. Toplumun yalnızca okuma yazma bilen insanlara ihtiyacı yoktur. Eğitimden beklenen, okuyup-yazmanın yanında kişiliğin olumlu gelişmesini, verimde de orijinal katkıların oluşmasını da sağlayabilmektir(Yavuz, 1994).

Eğitim –öğretim sistemi öncelikle sözel ve bir ölçüde, mantıksal-Matematiksel zeka üzerine yoğunlaşmaktadır. Halbuki çoklu zeka teorisine göre bu iki zekanın dışında başka zeka türleri de vardır.(Gardner, 1983)

Resim-İş Öğretmenleri Sanat eğitimini, genellikle, kağıt, kalem ve boyaya indirgemektedirler. Bu resim ağırlıklı yaklaşım, aslında yetersiz, yanlış bir yönlendirmenin uzantısıdır. Böyle bir anlayış, diğer disiplinlerden kopuk, üç boyutlu tasarıma yer vermeyen, fikri boyutu olmayan, dahası öğrenci objektivasyonunu sınırlayan ve onları Sanat eğitiminden soğutan bir yaklaşımdır(Boydaş, 1996).

Çocuğun eğitiminde ihmal edilen üçüncü boyut algılamasına yönelik eğitim, insanın doğasına en yakın olan algı eğitimidir. Çocuk topu daireden daha kolay anlar ve algılar. Çünkü üç boyut nesnenin bizzat kendisidir ve somuttur(Allen,1978).

Yapılandırılmış eğitim sistemi, yaratıcılığa önem veren ve bu konudaki engelleri ortadan kaldırmaya yönelik düzenlemeleri getiren bir kapsama sahiptir. Özgür düşüncesini herkesle paylaşabilen, disiplinler arası bir etkileşimle kendini çok yönlü geliştirebilen bireyler yetiştirmeyi hedefler. Klasik öğretmen merkezli yaklaşım yerine, öğrenciyi merkeze alır, öğretmeni ise hedefe ulaşmada kılavuzluk eden kişi konumunda olmaya çağırır. Her alanda çağın yeniliklerini sınıf ortamına taşımanın gerekliliğini vurgular. Tekrarlanan değil, geliştirilebilen bilginin peşinden

giden öğrenciler yetiştirmenin gerekli olduğunu savunur. Gelecek kuşakların yaratıcı düşünen ve bu konuda eğitilmiş bireylerden oluşması gerekliliğini dile getirir.

3.3. Çocuklarda yaratıcılığı geliştirebilmek için neler yapılabilir:

Çocuklara ders sürelerinde seviyelerine uygun, yapıcı olarak hareket edebilecekleri, beş duyu organını da aktif olarak sürece dahil edebilecekleri etkinlikler sunmak, onların başarıma hazzını tatmasının yanı sıra yaratıcı yönlerini geliştirecek, öğretim ve öğrenme kalitesini yükseltecektir.

Öğretmenlerin çocukların yaratıcılıklarını desteklemek için aşağıdaki maddeleri gerçekleştirmeleri gerektiğini vurgulamaktadır;

1. Öğrencilerin farklı düşünmeleri desteklenmeli.
2. Çevrelerinde olup bitenleri merak etmeleri güdülenmeli.
3. İşlenen konuları öğrencilerin kendi cümleleriyle ifade etmeleri cesaretlendirilmeli,
4. Öğrenciler soru sormak için teşvik edilmeli.
5. Öğrencileri olayların oluşumu hakkında hayal kurmaya, senaryo oluşturmaya ve sıra dışı bağlantılar kurmaya özendirilmeli.
6. Araştırmaya yöneltilmelidir (Selçuk, Güner, 2001).

Yeni, beklenmedik, şaşırtıcı, kuşkulu, çelişen durumlar yaratıp, arama ve bulma merakı oluşturmakla çocuk güdülenebilir. Bunlar öğretmenin yaratıcılığına ve ön hazırlığına bağlıdır. Ödül ise, bir çabanın sonunda ulaşılabilecek hedef olarak güdüleyici olabilir (Basar, 2004).

Çocukların dikkatlerini üzerine çeken ve çekerken de onlarda şaşkınlık uyandıran materyaller, ders süresini en verimli şekilde değerlendirmeyi sağlamaktadır, işte bu aşamada yaparak yaşayarak öğrenmeyi sağlayıcı etkinlikler de dahil edildiği takdirde çağdaş öğretim teknikleriyle eğitimde istenilen kaliteye ulaşılmış olunacaktır.

Aşağıda sıralanan teknikler, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla 10'ar dakikalık kısa etkinlikler olarak uygulanabilir.

1. Bir kitaptan rastgele kelime bulma

Sınıfta bulunan herhangi bir ders kitabından faydalanılabilir. Kitabın herhangi bir sayfası açılarak rasgele bir kelime seçilir. Seçilen bu kelimedenden beyin fırtınası ile somut bir nesneye ulaşılmaya çalışılır.

Seçilen kelime bir nesne ismi de olabilir. Ulaşılan nesne hakkında değişik fikirler üretilerek nesneye farklı özellikler kazandırılmaya çalışılır. Nesneye yönelik değişik düşünceleri ile öğrenciler bir buluşa da gidebilirler. Nesnenin özelliklerini değiştirme, geliştirme düşünceleri aynı zamanda nesneye yönelik bir inovasyon çalışması olarak da kullanılabilir.

Bu yolla öğrencilere olaylara ve nesnelere farklı bakış açıları kazandırılmaya çalışılır.

2. Rastgele bir resimden yola çıkma

Başlangıç noktası olarak herhangi bir kitap veya afiştten bulunacak rasgele bir resimden yola çıkarak ilginç bir fikre ulaşılmaya çalışılır. Sınıfta bulunan herhangi bir kitaptan bulunan bir resim seçilir. Resim ile verilmeye çalışılan mesajların neler olabileceği ve resimden öğrencilerin ne anladığı hakkında beyin fırtınası yapılır.

Verilen mesajlardan ve bu resim hakkında öğrencilerin ortaya koyduğu düşüncelerden yola çıkarak somut bir nesneye ulaşılmaya çalışılır. Yapılan bu çalışmayla öğrencilerde somut bir nesneye geçiş için gerekli düşünme ve becerilerin geliştirilmesi amaçlanır.

3. Benzer durumlardan yola çıkma

Çözümünde zorluk çekilen herhangi bir problem, benzeri problemlerin çözüm süreçleri örnek alınarak çözülür. Öğrencilere elde ettikleri tecrübeleri farklı alanlarda kullanabilmelerine yönelik beceri kazandırılmaya çalışılır.

4.Konu hakkındaki gerçekleri ve bilgileri sıralama

Herhangi bir nesne ele alınır. Seçilen nesne hakkında var olan bilgiler sıralanır. Daha sonra bu bilgilerden yola çıkılarak nesneye daha farklı özellikler kazandırılması amacıyla bir beyin fırtınası yapılır. Bu şekilde öğrencilerin var olan nesnelere hakkındaki bilgilerin, farklı amaçlarla kullanabilme becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.

5.Tersi durumu düşünme

Çözüm bekleyen bir sorun ele alınır. Daha sonra bu sorunun çözümü üzerinde sınıf içerisinde bir beyin fırtınası yapılır. Beyin fırtınası ile bir çözüme ulaşılmazsa seçilen sorunun tersi durum, çıkış noktası olarak ele alınarak beyin fırtınasına devam edilir.

Bu şekilde öğrencilerin karşılaşılan bir problemin çözümünde farklı düşünceler oluşturabilme becerilerinin geliştirilmesi sağlanır. Örneğin; susuzluk problemi bir beyin fırtınasında çözüme ulaştırılamamışsa bu kez fazla suyun bir problem olduğundan yola çıkılarak bir beyin fırtınası düzenlenir.

6.İki farklı sözcükten yola çıkma

İki farklı sözcükten yola çıkılarak yeni veya yaratıcı bir fikre ulaşılabilir. Bu amaçla rasgele iki sözcük bulunur ve bu sözcükler arasında ortak bir ilişki kurulmaya çalışılır.

Ortak ilişkilerin neler olabileceği hakkında bir beyin fırtınası yapılır, üretilen fikirlerden yola çıkarak farklı özelliklere sahip daha önce var olmayan ya da var olan bir nesneye farklı özellikler kazandırılmaya çalışılır. Örneğin; uçak ve halı sözcüklerinden uçan halı vb.

7.Çözümünden soruna gitme

Çözümünden soruna gitme yönteminde önce var olan bir çözüm ele alınır. Daha sonra bu çözümün hangi sorunların da çözümü olabileceği düşünülür. Bu şekilde bir çözümün birden fazla soruna çözüm getirebileceği düşüncesi öğrencilerde oluşturularak farklı teknoloji alanlarındaki gelişmelerin bütün teknoloji alanlarında

değerlendirilmesi sağlanır. Bu şekilde öğrencilerde disiplinler arasında ilişki kurabilme becerilerinin geliştirilmesi sağlanır.

8.Farklı bir duruma girme

Öğrencilerin çekingenlikten ve sosyal sınırlamalardan uzaklaşarak yeni düşünceler geliştirmeleri amaçlanır. Bu teknikte öğrenciler ele aldıkları bir soruna çözüm önerileri oluşturmak amacıyla, buldukları mevcut sosyal konum dışında bir kimliğe bürünerek çözüm önerileri geliştirirler. Sorunun ait olduğu çevre veya meslek dışında farklı bir çevrede veya meslekte olma durumlarını hayal ederek soruna çözüm bulmada farklı bakış açıları getirme becerilerinin geliştirilmesi sağlanır(MEB TTK, 2009).

Yaratıcılığın iki koşulundan birisi ‘çok çalışmak’,deneyim ,gözlem ve araştırma uğraşdır.Ötekisi de ,’algılar’ dır. Doğa ,çevre ,ve sanat eserlerini inceleme ,algılar toplama çabasıdır.Bu ortam içine giren birey ,çocuk veya sanatçı topladığı algılarını özümleyerek yaratır(Türkdoğan, 1981).

Genel bulguları özetleyecek olursak; ezbere yönlendiren düşüncenin yerine eleştirel bir gözle düşündürebilen, dinleyen değil üreten, pasif alıcı değil verici, yaratarak üretmenin hazzını yaşayan, zengin eğitim ortalarında özgür düşüncelere ve tasarımlara imzasını atabilen, eğitim sektöründe çağın ritmini yakalayan teknoloji ve tekniklerle üretilmiş yazılı veya görsel kaynaklarla oluşan eğitim ortamlarında öğrenim gören öğrencilerin kitlesi, eğitimde çitayı yükseltecek ve beklenileni yaşadığı yüzyıla getirebilecektir. Yaratıcılığı destekleyen ortamlar ve etkinlikler ise bu tarz ortamlarda gelişebilmektedir.

BÖLÜM IV

İLLÜSTRASYON

4.1. İllüstrasyon nedir?

Başlık, slogan ya da metin gibi sözel öğeleri görsel olarak betimleyen ya da yorumlayan bütün çalışmalara genel olarak illüstrasyon denir(Becer, 1999).

Konuyu basit ve odak noktalarıyla özetlemesi bakımından, yazılı ve sözlü anlatım için önemli bir gereksinimdir illüstrasyon. Her yaş ve iş alanında kullanılıyor olması, anlatımı netleştirici özelliklerinin yanı sıra, eğitimde görsel bir materyalle kalıcı izli öğrenmeyi sağlaması açısından da kullanımı oldukça yararlıdır. Farklı dil, ırk ve kültürlerin ek açıklamalar olmaksızın net ve tek bir anlamla kavrayabilecekleri çizimsel bir dildir, illüstrasyon.

İllüstrasyonu diğer resimlerden ayıran en önemli özelliği işlevselliğidir. Konunun anlatımı esastır ve sanatsal unsurları taşıdığı ölçüde değerlidir(Sürmeli, 2004).

Resimleme anlamına gelen illüstrasyondan genellikle konunun anlatılması amaçlandığından, en büyük özelliklerinden biri de işlevselliğidir. Konu ağır basmaktadır. Sanatçı tasarım ve teknikte sınırsız özgürlüğe sahiptir. Fakat konuda anlatım sınırlılığını da aklından çıkarmamalıdır(Tanır, 2001).

Fotoğrafın icadı, illüstrasyonun popülaritesin düşürmemiştir. El emeğine olan ilgi, cezbetici renkler ve hayalperest kompozisyonlar illüstrasyona olan ilgiyi hep zirvelere taşımıştır. Bugün teknik sanat alanında ki teknolojik gelişmeler, fotoğraflarla dijital programların desteklenmekte, çizimlerde elle çizilmiş etkisi uyandırılabilir. uyandırılabilir.

Hikaye ve türevlerinde daha sık rastladığımız illüstrasyonlar, daha büyük yaştaki bireyler için ise farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır. Örneğin tıp kitaplarında açıklayıcı resimlemeler, detaylı illüstrasyonlara iyi bir örnektir.

Hikaye, anlaşılması son derece güç olan hayatın ve insanın içine adeta bir pencere açar. Günlük hayatta insanlar hayatı ve insanı dıştan görürler. Hikayeciler bizlere eseri ile hayatın ve insanın ayrı bir yönünü gösterirler ve dış görünüşlerinin

arkasındaki gerçekleri keşfederler(Kaplan, 2003).Bu da çok boyutlu düşünmeye, olaylara farklı gözlerle bakabilmeye, duygu paylaşımına teşvik etmektedir.

Masallar, çocuk eğitiminde büyük önem taşımaktadır. Okunma sırasında, çocukları betimlemelerindeki atmosferin içine çeken, masal kahramanıyla özdeşleştiren, iyiyi doğruyu, empatiyi, hoşgörüyü en güzel biçimde kazandırabilen eşsiz kaynaklardır. Çocuklara düzgün aksanla anadilini ilk öğreten bir nevi kağıttan öğretmenlerdir.

Tabi bu aşamada eğitimciler ve illüstratörlere önemli görevler düşmektedir. Çocuklara kitabı sevdirmek, kitap okumanın kazandırdığı artıları vurgulamak, en önemlisi de kitapla eğlendirerek eğitebilmenin önemli olduğunun bilinciyle hareket etmek önemli olacaktır.

Araştırmacılar, birinci ve ikinci sınıfta kaliteli çizimlemelerle oluşmuş illüstrasyonlarla öğrencilerdeki öğrenme hızının arttırdığını ve bu sınıflardaki öğrencilerin resme olan ilgilerinde de aynı oranda bir artış görüldüğünü kanıtlamışlardır.

Sanat eğitimine dair literatürde sanatın yaratıcılığı arttıracığı, kişisel gelişimi genişleteceği, okula devamı düzene sokacağı, okuma becerisini yükselteceği ve beynin sağ tarafının uyaracağı ileri sürülmektedir. Ayrıca görsel okuryazarlık ve estetik karar vermede de Sanat eğitiminin etkisi büyüktür(Özsoy, 2003).

Çocuğun yazılı ve görsel kaynaklarla iletişiminin sağlanması nitelikli çocuk kitapları sayesinde gerçekleşir. Kitaplar okulöncesi dönemden itibaren, renk ve çizgilerden de faydalanarak, çocukların estetik duygusunu geliştiren; onlara anadilin anlatım güzelliğini hissettiren; yaşam ve insan arasındaki bağlardan kesitler sunan araçlardır. Dolayısıyla çocuk edebiyat ile ne kadar erken yaşta karşılaşır okuma alışkanlığı kazanması, dil gelişimi, kendini ve çevresini tanıması o kadar kolay olacaktır(Sağlam, 2007).

Yapılan araştırmalar, çerçeveselendirilmiş resimlerin ya da fotoğrafların çocuğun yaratıcılığına bir sınırlama getirdiğini, çocukların genellikle hatları belirsiz resimlendirmelerin yer aldığı kitaplara yöneldiğini ortaya koymuştur(Gönen, 1994).

Boyama kitaplarından sonra karşlarına tamamıyla renklendirilmiş bir şekilde çıkan hikaye kitaplarıyla tanışan çocuklar, sayfalar arasındaki illüstrasyonlar da; yaşına uygun, zeka seviyesine uygun, estetik beğenisini geliştirici çizimlerle karşılaştıklarında resimlerdeki kahramanlarla kendilerini özdeşleştirmeye başlarlar ve bu da kitaptan haz almalarını sağlar. İlk fırsatta, buldukları boş kağıtlara kendi resimleriyle beraber kahramanlarının resimlerini çizmeye başlarlar. İşte bu ufak çizimler, aslında gelecekte oluşacak kompozisyonlara temel teşkil etmektedir.

Çünkü, özellikle ilköğretim çağındaki çocuklar kendi resimlerini tasarlarken kitap resimlerinin etkisinde kalmaktadırlar(Gökaydın, 1998).Çocukta farklı ve yaratıcı düşünmenin geliştirilmesi ,çevrenin iyi düzenlenmesine bağlıdır.Çocuk edebiyatı da ,çocuktaki bu yeteneklerin geliştirilmesi konusunda önemli bir yere sahiptir.Çocuk edebiyatı ,birçok farklı etkinlik içerir bu yüzden buradan birçok yaratıcı etkinlik çıkarılabilir(dramatik oyun,öykü tartışma,öykü resimleme ,öyküyü özetleme gibi).Yaratıcı edebiyat ,çocuk edebiyatı ile gelişen ,büyüyen,çocuk edebiyatının tecrübelerinden dersler alarak ilerleyen bir konudur.Çocuk kitaplarıyla daha çok etkileşimde buldukça ,çocuk yaratıcı düşüncesini geliştirmeye başlar(Gönen, Öncü, Isıtan, 2004).

Gerek konusunun içeriğinde, gerekse resimlenmesinde yaratıcı unsurlar barındıran bir kitap dikkat çekici olmasının yanı sıra bireyi ister istemez ussal bir kurgulamanın içerisine çekecektir. Bu da hayal gücünü geliştirmede etkili olmanın yanı sıra bireyi çok yönlü düşünmeye sevk edecektir. Bu bakımdan illüstrasyonların belli kriterlerle, profesyonel özellikler taşıması oldukça önemlidir.

Kitap; özensiz ve çocuğun yaratıcı anlatım zenginliğinden daha geri ise çocuk okuduğundan keyif almadığı, kitaptan sıkıldığı gibi, o resme takılıp kalacak ve estetik duygusunda tahribat gelişecektir(Özünel,1996).

Kitaplar çocuklarda, ilgi istek uyandıracak şekillerde dizayn edilmeli, okuyucularını iyiye, güzele, doğruya yöneltecek şekilde hazırlanmalıdır. Kitap seçiminde öncelikle bu özellikler ve seviyeye uygunluk dikkate alınmalıdır.

Dört yüz masal ve öykü kitabından oluşan örnekleme yapılan bir araştırmada kitaplar çocukta boyut, şekil, renk, zaman gibi kavramları geliştirip gelişmediği açısından incelenmiştir. Yapılan araştırma çocuk kitaplarında resim ile anlatılan arasında uygunluk olmadığını, bunların çocuğun seviyesine göre düzenlenmediğini, kavram öğrenimini geliştirmediğini ortaya çıkarmıştır(Sen, 2004).

İllüstrasyon ve metin arasında bir kopukluk olmamasına özen gösterilmelidir. İyi bir kitap tasarımcısı temponun, ritmin ve dokunmanın estetiğini kurmalıdır(Becer, 1996).

Günümüz kitap tasarımlarında ki eksik yönlerden biride kapak tasarımı dışındaki unsurlara yeteri kadar önem verilmemesidir. Oysaki kapak alışıta, içerikteki illüstrasyonlar ise okunuştta etkilidir. Farklı duyu organlarına hitap edebilen, dikkat çekici kitaplar ise hatırlamada ilk akla gelenlerdir. Bu nedenle yaratıcı ve şaşırtıcı illüstrasyonların içerikte yer alması, konu kadar önemli, kapak kadar değerlidir.

Çocuk, kitabı her eline alışında resmin farklı bir yönünü keşfetmeli, çizerin dünyasından izler taşıyan küçük serüvenler yaşamalıdır. Resimde, çocuğun hayalinde tamamlayacağı yanlar olmalı, plastik değer ve kompozisyon olarak da nitelikli olmalıdır. İlköğretimin ilk yıllarında çocuk henüz oyun çocuğudur. Bu yıllarda ki ders kitapları aynı zamanda onların oyun aracı gibi düşünölmelidir. Bu çağ çocukları somut düşünme basamağında oldukları için göremedikleri nesnelere ve olaylara ilişkin kavramları öğrenmekte güçlük çekerler. Onlar için resim, içerikle bağlantıyı kurmak bakımından da önemlidir(Kaya, 1996).

Çocuğa coşkuyla sayfalarını çevirtebilen, bir sonraki sayfanın resmi üzerinde keşfedici ve meraklı bakışlarla göz gezdirtebilen, zaman kaybedilmeden bitirmek istenen bir kitap, çocukta yenedünyalar yaratmada oldukça etkilidir. Verdiği ana fikrin yanı sıra, diğere bir yönden de gizil öğrenmelerle farklı alanlarda geliştirici etkiler sağlayan bu kitaplar çağın tekniklerini yakalayabilen tasarımlarla karşımıza çıkmaktadır. Gerek illüstrasyonlarının çizimleri, renklendirilmesi sırasında gerekse illüstrasyonlarının sayfa içersine kurgulanması sırasında özenli bir işçilik gerektiren bu kitaplar, çocuklar için yaratıcılığın somut örneklerinden biridir.

4.2. İllüstrasyon ve Sanat eğitimi:

İllüstrasyon ve Sanat eğitimi alanında şu çalışmayı örnek vermek yerinde olacaktır.

Eğitim Gönüllüleri Derneğinin Haziran 2009 sayısında görülen bir yazıda; Eskişehir Atatürk Eğitim Parkı Ali Numan Kıraç Etkinlik Merkezinde 15 Eylül -15 Şubat tarihleri arasında Küçük Prens adlı çocuk kitabının animasyon çizimleri üzerine bir eğitim etkinliği gerçekleştirildiği yazmaktadır. Salonda ki 7-13 yaş grubundan 20 çocuğun Küçük Prens'i okuduktan sonra kitaptaki 'yılan, tilki, güneş, gezegen' gibi karakterleri hayallerinde canlandırarak resimlerini yaptıkları çizimler, Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Animasyon Bölümü tarafından canlandırılmış. İki kişilik gösteri, bazı zamanlarda perdeden dışarı taşarak tüm salona yapılan yansıtımlarla renklendirilmiş ve 50 dakikalık oyununun genel provasını izleyen çocuklar gösteriyi büyük bir beğeniyle izlemişlerdir. Ayrıca bu oyun,4. Uluslararası Eskişehir Çocuk ve Gençlik Tiyatroları Festivali'nin açılış oyunu olarak da izleyicilerinin karşısına çıkmıştır.

Bir kitap resminden, sanatsal bir etkinliğe oradan da bir oyuna uzanan çalışma çok alanlı ve yaratıcılığı geliştirici sentezleriyle iyi bir örnek teşkil etmiştir. Aynı zamanda uygulama, okul içinde ideal bir etkinlik potansiyeline sahiptir.

İllüstrasyonlar ve animasyonlar çocuk gelişimine önemli avantajlar ve dezavantajlar sağlamaktadır.

Bu çizimlerdeki figürleri, kimi zaman sanal bir kahraman, kimi zaman oyun arkadaşı, kimi zamanda en yakın sırdaşları olarak benimseyen çocuklar, onların giyindikleri gibi giyinmeye çalışır ya da beğendiklerini onların üzerinde görmek isterler. Özellikle çizgi film karakterleri bu konuda daha baskın görülmektedir. Davranışlarından, konuşma şekillerine, mimiklerden, aksesuarlarına kadar çocuklar onları kendileriyle özdeşleştirme ve taklit yolunda büyük çaba sarf ederler. Ergenliğe geçiş yıllarında ise bu etki daha da göze çarpmaktadır.

Eskişehir de yapılan çalışmada ki şu özellik, etkinliğe yaratıcı bir özgünlük kazandırmıştır, uygulanan karakterlerin çocukların yaptıkları çizimlerden yola çıkılarak canlandırılmış olması seyirci kitlesine, kendilerinden ufak izlerle güzel bir

ortama katkı sağlayabildiklerini hissettirmiş ve hoş dakikalar yaşatmıştır. İllüstrasyondan animasyona geçişle ortaya konulan oyun, teknolojiyle desteklenmiştir.

Animasyon karakterlerinin, kırtasiye malzemesi, dergi ve ev aksesuarı olarak piyasada farklı kanallarla yayılması çocuklarda bağımlılık oranını yükseltmektedir.

Okuldaki resim çalışmalarında da bu illüstrasyon ve animasyon karakterlerinin etkisi görülmektedir. Örneğin şiddete yönelik bir çizgi filmin takipçisi olan öğrenci, çizimlerinde savaş sahnelerini, siyah ve koyu tonlarını daha çok kullanmaktadır. Sağlık alanında ki bir animasyonun takipçisi başka bir öğrenci ise çizimlerinde uzuvları daha özenli çizmektedir. Aynı özellikler illüstrasyon içinde geçerlidir. Okul kitaplarında, dergilerinde veya masal kitaplarında, itinasız, orantısız, sevimsiz figürleri dikkatle takip eden, irdeleyen öğrenciler bu görüntüleri belleklerine bir şekilde kodlamaktadırlar. Ve bu çizimler Görsel Sanatlar dersinde hatırlarda kalan kopyayla çizimlere yansımaktadır. Bu estetik tahribat alışkanlık haline geldiğinde ise daha zaman alıcı bir Sanat eğitimi süreci gerektirmektedir. Kalıplaşmış modellerin, yeniden inşası, sıfırdan başlamaktan daha fazlayı çabayı gerektirmektedir. Bu bakımdan illüstrasyon ve animasyondaki karakterlerin okuyucularını iyiye ve doğruya yönlendirici, teknik itibarıyla de ideal çizimlerden oluşması, alıcı kitle için oldukça önemlidir.

Çizerek ve yazarak öğrenme, dinleyerek öğrenmeye göre daha kalıcı izli bir süreç sağlamaktadır. Sosyal bilgiler dersinde harita çizebilen, Fen bilgisi derslerinde hücre özelliklerinin, iç organlarının ve dokuların çizimlerini yapan öğrenciler konuya daha hakim olarak bilgilenmektedirler. Bu alanda iyi bir resimlemeye sahip üç boyutlu bir katalog ders içinde öğrencilere önemli kazanımlar sağlayabilmektedir. Yurt dışında tıp eğitiminde kullanılan üç boyutlu kitaplar yine kültür derslerinde yoğun olarak görülmektedir. Kalpte kanın pompalanmasını, Mısır piramitlerinin gizemini dokunarak, keşfettirerek öğreten bu illüstrasyonlar, ülkemizde ki standart iç organların takıldığı adama göre çok daha fazla teknik özellikleri bünyesinde barındırabilmektedir. Bu bağlamda bir sayfa resim yerine, üç boyutlu bir illüstrasyon öğrencilerde kısa süreli bir etki ile uzun süreli bir bilgilendirme sağlamaktadır.

BÖLÜM V

ÜÇ BOYUTLU KİTAPLAR

5.1. Üç Boyutlu Kitaplar ve Eğitim

Temel de sayfaların çevrilmesiyle ortaya çıkan maketlerden oluşan kitaplara üç boyutlu kitaplar(pop-up book) ,illüstrasyon üzerindeki ufak kağıt parçasının oynatılmasıyla hareket kazanan çizimlerin oluşturduğu kitaplara da hareketli kitaplar (movable book)denir.

Kitap resimlerinin farklı bir uygulamayla sayfaya yerleştirilmesinin sonucunda oluşan bu kitaplar, klasik basımlı kitaplara oranla okurken eğlendirmesi ve tasarımını düşündürmesi açısından yaratıcı özellikler taşımaktadır.

Yurt dışında 1900 lü yılların başlarında piyasada geniş yer bulan ve teknolojiyle beraber gelişen dizaynlarıyla eğitim sektöründe de önemli bir yer edinen bu kitaplar çağa damgasını vuran yaratıcılık olgusunun somut versiyonlarıdır.

Teknoloji, günlük yaşamımızı etkisi altında almış bulunmaktadır. Bilimde ve Sanatta yaratıcılık, eşit değerde kabul edilmiştir. Bu nedenle ,Sanat eğitimi de ,bu bakış açısının dışında kalmaz ,kaçınılmaz olarak deneysel olmak zorundadır.Bu özellikleri nedeniyle ,yabancı ülkelerin ders programlarında,özellikle üç boyutlu Sanat eğitimi'ne geniş yer verilmektedir ve şaşırtıcı deneyler ve araştırmalar yaptırılmaktadır(Gökaydın, erişim tarihi:2010)

Yaratıcı tek bir düşünce, yaratıcı olmayan bir yığın düşünceden daha önemlidir. Eğer görsel düşünme sanatsal imgelerle tanımlanmak isteniyorsa onun iyi organize edilmiş formlar ile olan bağlantılarını aramak gerekir(Artut, 2002).

Sanat eğitiminde öğrencide oluşması beklenen kazanımların birçoğunu içerisinde barındıran bu kitaplar öğretmenlerin ders içi performansları sırasında, alternatif olarak kullanılabilecekleri ideal bir kaynaklardır.

İlköğretim birinci kademe de genellikle sınıf öğretmenleri ile yürütülen Görsel Sanatlar eğitiminde üç boyutlu çalışmalar malzeme ve uygulama yönleriyle sıkıntı oluşturmakta ve sıklıkla konu seçiminde tercih edilmemektedir.

Çocuklar, yalnızca resim yaparak tam olarak kendilerini ifade etmiş sayılmazlar. Her çocuğun kendini ifade etmesine yardımcı olunmalıdır. Bu malzeme çeşitliliğini iki boyutlu çalışmalar yanında üç boyutlu çalışmalarla da sağlamak mümkündür. Çünkü bazı çocuklar üç boyutlu çalışmalara daha yatkın olabilmektedir. Buna ek olarak üç boyutlu çalışmalar, iki eli birden aynı süreç içinde çalıştırdığından eğitsel değeri çok yüksektir(Gökaydın,1998).

İnsanın fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişiminde görme işitme ve dokunma gibi duyu organları ile elde ettiği deneyimler ile bir gereci biçimlendirerek yaratıcı gücünü ortaya koyması sırasında, beynin en geniş anlamda çalışması ve kullanılması sağlanmaktadır(Telli ,1996).

Çocuklardaki yaratıcılık dürtüsü, karşılaştıkları sorunların çözümünde olabileceğini bilmelerini, belirli kalıplara bağlı kalmadan farklı düşüncelerini ve söz konusu düşünceyi uygulamaya geçirmelerini sağlamakla geliştirilebilir. Bu yüzden onların sık sık yaratıcılıklarını ortaya koyabilecekleri etkinliklerde bulunmaları gerekir. Yaratıcılık dürtüsü her derste harekete geçirilebilir.Fakat Sanat eğitimi derslerinde daha geniş bir düşünme olanağı sağlar.Sanat etkinlikleriyle yaratıcılığın geliştirilmesi çocukta büsbütün ussal alanların da gelişimine yardım eder(Kırıçoğlu, 2002).

Bir fikir eski unsurların yeni bileşiminden öte bir şey değildir(Foster,2005).

Üç boyutlu çalışmalar için temel sorunlar çoğu kez malzeme temini ve çalışma mekanlarından kaynaklanmaktadır. Eğitim sistemimizde, kalıplaşmış malzemelere şekil vermektten öteye geçemeyen dar bir kapsamla ele alınan bu konular, teknoloji ve tasarımın buluşması için en elverişli çalışmalardır. Bu bakımdan öğretmenlere önemli sorumluluklar düşmektedir.

Öğrencinin estetik ilgisi ise biçim ve renkleri gözlemlerken ya da onları çizip boyarken oluşur(San, 2003). Öğretmen, hedef davranışları kazandırırken görsel- işitsel, araç gereçleri yerinde kullanmalıdır; çünkü bunlar öğrenmeyi kolaylaştıran ve kalıcılığı sağlayan önemli değişkenlerden biridir(Sönmez, 2004).

Sanat eğitimi, bireyin yaratıcılığının ortaya çıkarılıp geliştirilmesine uygun ortam sağlar Sanatsal yaşantılar ve deneyimler işleme, alıştırma ve hayal gücünü uyarmak ve yaratıcı düşünce geliştirmek için bulunmaz özelliğindedir(Özsoy,2003).

Bloom'a göre bir insanın zekasının oluşumunun %50 'si doğumla ilk 4 yaş arasında,%30 'u 4 ila 8 yaş arasındadır. Okul çağı olan 8 ila 17 yaş arasındaysa zeka %20 oranında gelişir.17 yaşından sonra ise artış ölçülemeyecek kadar azdır(Denel,1981).

Üç boyutlu çalışmalar yaratıcılık için gereklidir, yaratıcılık eğitimi için ise ilköğretim birinci kademe önemli bir dönüm noktasıdır, bu bakımdan üç boyutlu çalışmalar yapmadan ikinci kademeye geçen öğrenciler yaratıcılıkta ve sanatta yaratıcılıkta önem teşkil eden 9 -12 yaş verimli bir şekilde değerlendirememektedirler. Oysaki en verimli etkinliklerin bu aralıkta öğrenciler için kullanılması gerekmektedir.

Basma kalıp etkinliklerden kaçınılmalı, özgün çalışmaları desteklenmelidir Sürekli aynı teknik ve çalışma biçimlerini uygulamaktan uzak durulmalıdır. Örneğin, her gün masada suluboya bulan çocuk boya çalışmaları yapmak istemeyebilir. Araç-gereç amaca uygun olarak seçilmeli, seçilen konular çocuğun seviyesine uygun, zevk ve çevresiyle ilişkili olmalıdır(Yılmaz,2005).

Yoğunlukla çizimlere, boyalara dayalı etkinliklerle geçirilen Görsel Sanatlar eğitimi dersinde üç boyutlu çalışmalarla yeteri kadar uygulama yapmayan öğrenciler, algısal olarak tek yönlü gelişmekte, bu nedenle tekrarlayan konulardan sıkılarak dersten kendilerini soyutlamaktadırlar.

Üç boyutlu kitaplar kompozisyon, oran –orantı, renk bilgisi, anatomi, portre, peyzaj, natürmort gibi Sanat eğitiminin birçok konusu için örnek çalışmaları içeriğinde barındırmaktadır. Bunun yanında Sanat eğitiminin önem teşkil eden konularından olan üç boyutlu uygulamalar içinde pratik ve oldukça başarılı bir malzeme sunup, kağıdın Matematiksel ve mantıksal dizaynıyla öğrencilere şaşırtıcı bir görsel şov sunmaktadır. Oldukça yaratıcı olarak adlandırabileceğimiz bu uygulamalar Sanat eğitiminde kullanıldığında da öğrenciler üzerinde verimli bir etki sağlayacaktır.

İyi illüstrasyonlara sahip bir kitap çocuğun hayal gücünün gelişmesini destekler ve çocuğu ilk kez resim sanatı ile karşılaştırır. Bu yüzden resimlerin kaliteli ve sanat değeri taşıyor olması son derece önemlidir(Çılgın, 2007).

Yapılan bir araştırmaya göre, okul öncesi grubu çocuklarına sunulan ve olumlu sosyal davranışları içeren resimli kitaplar aracılığı ile çocukların empati becerilerinin gelişim gösterdiği gözlemlenmiştir(Uzmen, 2002).

Yazı diliyle empati becerisini geliştiren kitaplar, görsel tasarımlarıyla da bir kağıtla iki sayfa arasında neler yapılabileceğine başarılı bir örnek teşkil etmesi bakımından da dikkat çekicidir.

Resimlerle ilgili tanımlama hafızası yaşla birlikte olgunlaşır. Birden fazla obje içeren kompleks illüstrasyonları öğrenme ve algılama yeteneği 6 yaşından itibaren başlar. Roth ve Owen, 5 ile 8 yaş arasındaki çocukların kelimeleri resimlerle ilişki kurarak hatırladıklarını ortaya koymuşlardır(Erkmen, 1996).

Gelişmiş ülkelerin karşılaştıkları okuma alışkanlığı sorunu, ciddi ve hızlı bir biçimde ele alarak çözümlenmiş olmaları, okumanın özellikle toplumsal önemini ortaya koymaktadır. Uzmanlar, okuma alışkanlığı ile ekonomik gelişme, güç, suç, okuldan ayrılma, işinde başarılı olma arasında çeşitli ilişkilerin varlığından söz etmektedirler(Tosunoğlu, 2003).

Üç boyutlu kitaplar her yaşa uygun illüstrasyon dizaynlarıyla karşımıza çıkmaktadır. İlköğretim birinci kademe öğrencilerinin seviyelerine yönelik olanları ise kitap sevgisiyle kitap okuma alışkanlığının temellerini atmakta, profesyonel resimlemeleriyle de öğrencilerin çizimlerine kılavuzluk etmektedir. Bir materyalle bir çok zeka alanına hitap edebilen bu tasarımlar Sanat eğitimiyle bir çok farklı disiplini bir arada sunması bakımından kullanışlı malzemelerdir.

Sanat etkinlikleriyle yaratıcılığın geliştirilmesi çocukta bütün ussal alanların da gelişimine yardım eder(Kırışoğlu,2002).

Bu çerçeveden ele alındığında, çoklu zeka teorisinin öğretim alanına sağladığı en büyük katkı ,bir çok geleneksel eğitim sistemlerinde öğretmenlerin sahip oldukları öğretim stratejileri repertuarlarının sözel-dil zeka alanının dışına çıkarak daha da genişletmeleri gerektiğini vurgulamasıdır.Bu durumda ,örneğin ,uzay zeka

alanı güçlü olan bir öğrenci ,resimler,üç boyutlu materyaller ,video oyunları veya grafik içeren bilgisayar programları ile yeni şeyler öğrenmeyi tercih edebilir(Saban, 2004).

Matematiksel zeka, görsel uzamsal zeka, sözel zeka başta olmak üzere, çeşitli zeka alanlarına sahip çocukların az ya da çok bir şeyler bulabileceği, bakarken öğrenebileceği, öğrenirken uygulayabileceği sayısız etkinlik sunabilecek potansiyele sahip olan üç boyutlu kitaplar çağdaş eğitimde yaratıcılık konusunu ele alış için iyi bir fırsat sayılabilir.

Yaratıcılık, ancak özgür ve demokratik ortamlarda kendini gösterebilir ve tüm insanlarda belli bir oranda var olan gizli bir güçtür. Yaratıcılık, önceden birbiriyle ilişkisi olmayan malzeme ve düşünceler arasında bağlantılar kurma, algılama, görebilme, bilinenin ve bilincin sınırlarının aşarak düşünceleri estetik biçimde yeniden düzenleyebilme bunların yanı sıra düşünce ve eylemde özgünlüktür(Kefi,2006).

Üç boyutlu kitaplar yüzyıllardır klişeleşmiş kağıt sayfalarını yeniden şaşırtıcı bir dizaynla ele almış ve kağıt gibi dayanıksız bir malzemeyle bile, yaratıcı düşünce sayesinde kalıcı bir eser elde edebileceğini göstermiştir.

Kaliteli sanat çalışması , zaman içerisinde öğrencilerin kendi yeteneklerinin elverdiği en üst seviyede düşünme ,hissetme ve algılamayı başardıklarında elde edilmekte ve doyuma ulaşılmaktadır(Katırcı, 2004).

Üç boyutlu kitap sayfalarındaki illüstrasyon tekniğini farklı uygulamalarda farklı malzemelerle geliştirebilen öğrenci, daha ilginç ve daha yaratıcı tasarımlar gerçekleştirebilir. Yaratıcı düşüncesiyle kitap sektörüne daha gelişmiş alternatif çözümler sunabilir. Görsel Sanatlar dersindeki uygulamalar için çok çeşitli konu başlıkları ve uygulama teknikleri önerebilir. Bu bakımdan üç boyutlu illüstrasyon teknikleri gelişime açık ve yaratıcı fikirlerin üretimine elverişlidir.

Resim-iş derslerinde özgün çalışmalar yapmak önemlidir. Özgün eserler üretmek hayal gücünü geliştirdiği gibi araştırmacı olmayı da sağlar(Kılıçkan, 2002). Resim, fotoğraf, karikatür, minyatür, heykel ve grafik sanatının olanakları, çocuğun görsel dünyasını zenginleştirecek öğelerdir. Bu yolla çocuk, sanatçıların ürünleriyle

kitap yoluyla ilköğretim yıllarında karşılaşılacak, görsel bilgi birikimi artıp kendi yönelimlerini belirlemede ışık tutacaktır(Sarı, 2006).

Üç boyutlu kitapları okurken sayfa illüstrasyonlarını dikkatli biçimde irdeleyen öğrenciler, maketleri kurgulamayı, kurgudaki mantığı çözmeyi ve bir an önce kendi materyallerinde uygulamayı düşünmektedir. Bu da yaparak yaşayarak öğrenmeye teşvik eden bir süreç doğurmaktadır.

Çocuk zihinsel, bedensel, duygusal ve sosyal gelişimini tamamlamak isteyen bir bireydir. Bu nedenle çocuk kitaplarının hazırlanmasında, çocuğun kişiliğinin, içinde bulunduğu büyüme olgusunun ve gelişiminin çeşitli evrelerinin sürekli olarak göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bir kitabın çocuğun ilgisini çekmesi için, o kitabın bazı gereksinmelere yanıt vermesi gerekmektedir(Yavuzer, 2000)

Okurken eğlendirebilmesi, eğlendirirken eğitebilmesi ve kalıcı izli öğrenme sağlayabilmesi bir kitaptan beklenen unsurların başını çeker, ama tercihlerde çoğu kez eğlendirebilme faktörü göz ardı edilebilmekte bilgi unsuru öne geçebilmektedir.

Okul öncesi çocuğu, okuma yazma bilmediği halde, kitabında yazı bulunmasını ister. Yazı daima ilgisini çeker ve harflere karşı göz alışkanlığını da geliştirir. Resimler büyüktür ve daha çok hayvanlar ile ve diğer çocuklarla ilgilidir. Resimlerin bol ve büyük oluşu, çocuğun hayal gücünü arttır(Sarı, 2006).

İllüstrasyonlardaki karakterlerin duruşları, anatomik yapıları, mimikleri çocuklar üzerinde oldukça etkilidir. Yoğun bir dikkat kapasitesine sahip olan öğrenciler iki sayfa arasında bile karakter üzerindeki eksiklikleri, mimikleri anında teşhis edebilecek kapasiteye sahiptirler. Bu bakımdan dikkatli ve özentili illüstrasyona sahip kitaplar çocuklarının ruh hallerini olumlu yönde değiştirebilmektedir.

Hareketsiz adeta bir fotoğraf görünümünde ki resimler ya da olaydaki hareketi, canlılığı ifade etmeyen resimler küçük çocuklar için uygun değildir. Çocuk metinde sözü edilen ya da metni destekleyen önemli öğeleri mutlaka illüstrasyon da görebilmelidir(Tür, Turla, 1999)

Anlatımda vurgulanan noktaları illüstrasyonlarda görememek çocuklarda hayal kırıklıklarına ve kitapla bağlantı kopukluklarına neden olup, çocuğu kitaptan uzaklaştırmaya neden olabilmektedir.

Toplumdaki bireylerin beğenisini geliştirmek istiyorsak onları küçük yaştan itibaren sanat eserleriyle karşı karşıya getirmek ve onların bu eserlerden tat almasını sağlamak durumundayız. Aksi hale tekdüze olarak uygulanan programlar bireyin gelişmesine katkı sağlamadığı gibi onları monotonluğa iterek konudan uzaklaşmalarına da neden olabilir. Öğrencide daha öncesi yanlış uygulamalarla oluşan isteksizliği yok etmek, dersi ilginç hale getirip vazgeçilmez bir ders havasına dönüştürmek sanat eğitimcisinin kendi kontrolündedir. Bu konuda ki başarı ise göstereceği çabaya bağlı olarak artabilir(Gel,2004).

Her ders, farklı etkinliklerle monotonluklarından kurtarılabilir. Ve eğlendirerek kalıcı izli öğrenme sağlanabilir. Bu bakımdan orijinal materyallerle desteklenmiş 40 dakika, uzun yıllar hafızalardan silinemeyecek deneyimler için kimi zaman yeterli bile olabilmektedir.

5.2. Üçüncü Boyut ve Origami

Üç boyutlu kitaplar Origaminin farklı bir versiyonudur. Temelde origami mantığının kitap sektörüne uyarlanması ve maketlerin illüstrasyonlarla desteklenmesinden oluşan bu kitapların ilk çıkış noktası parçalı origamidir. Bu kapsamda origami ve gelişiminden bahsetmek üç boyutlu kitap tasarımlarının oluşumuna da ışık tutacaktır. Kağıtla başlayan serüven, kıtalar arasında farklı şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Kağıt Çinliler tarafından M.Ö.250'de icad edildi. Bu büyük icad insanlık tarihinde yazının icadından sonra en önemli olaydır. Kağıt ilk üretilmeye başladığı devirde çok pahalı ve az bulunan bir materyal olduğu için origami daha çok zenginlerin uğraştığı bir sanattı ve daha çok dini törenlerde kullanılıyordu. Zamanla kağıt üretme tekniklerinin gelişmesiyle kağıt üretiminin maliyeti azalmış ve origami daha geniş kesimlere ulaşma imkanı bulmuştur.

Japon kağıt katlama sanatı, origami Japonca 'ori' (katlamak) ve 'kami' (kağıt)sözcüklerinin birleşmesinden meydana gelmiştir. Genellikle kare kağıt

parçalarını kesmeden ve yapıştırıcı kullanmadan, sadece katlayarak, çeşitli canlı cansız figürler oluşturarak ifa edilmekle birlikte, dikdörtgen kağıtlardan hatta kağıt paralardan yapılan modeller de oldukça fazladır. Kesme işleminde kullanıldığı türe Krigami denir.

Origami klasik katlama origami ve parçalı katlama origami olmak üzere iki çeşittir. Klasik katlama genellikle tek parça kağıttan yapılır. Modüler katlama olarak da adlandırılan parçalı origami birbirinin bezeri parçaların birleştirilmesiyle oluşturulur ve hayvan ,eşya gibi somut figürlerden çok, üç boyutlu geometrik figürler yapılmasında kullanılır. Parça sayısında bir sınırlama olmayan parçalı katlama origami ,tak-çıkarcı oyuncaklarına benzer ve aynı parçalar kullanılarak birçok değişik figür üretilir. Günümüzde Origaminin bir çok değişik türleri ortaya çıkmıştır. Mimari Origami, Pop-up Origami ,Krigami (kağıt kesme sanatı) bunlara örnek verilebilir. Origamiyi krigamiden ayıran özelliği krigaminin simetrik ,origaminin ise şekil yapma biçimlendirme sanatı olmasıdır.

Origami kelimesinin ilk kullanılışı bildiğimiz kağıt katlama sanatından biraz farklı olsada temelinde yine katlama vardır. ‘Katlama Tsuki’ serifika, tasdikname, ruhsat anlamında kullanılırdı. Bu Japonların eskiden özel belgeleri değişik biçimlerde katlamalarından kaynaklanmaktadır. Örneğin bir kılıç ustasına verilen diploma taklid edilmemesi için değişik biçimlerde katlanırdı. Origami günümüze gelinceye kadar gelişim evrelerini batı ve doğuda farklı biçimlerde geçirmiştir. 20. yüzyılda kıtalar arası iletişimin artmasıyla batı ve doğu kanatları birbirini tanımış ve origami dünyanın hemen hemen her tarafına yayılmıştır.

Doğuda şüphesiz origamiye en çok sahip çıkan toplum Japonlar olmuştur. Japonlar şu anad yalpan birçok temel origami formunu bundan 1200 yıl öncesinde geliştirmişlerdir. Bu formlar Japonlar için dini değerler taşımaktadır.

İpekyolu kağıdı Batı dünyasına tanıttığı gibi origamiyle tanıştırmıştır. Avrupa origami ile ilk defa İspanyayı fetheden Müslümanlardan öğrenmiştir. İslamda insan ve hayvan figürlerinin yasaklanmış olmasından dolayı klasik origami figürlerinden çok desen çalışmaları ve parçalı formlar içeren parçalı origami çalışmalarına rastlanmaktadır. Origami ile tanışan İspanyollar onu kültürlerinin bir

parçası haline getirmişler ve origamiye birçok yeni figür kazandırmışlardır (www.katlama.com, erişim tarihi:2010).

Origami, eğlenceli bir uğraş olmakla birlikte çeşitli gelişimsel ve eğitimsel kazançları olan eğitsel bir araç olarak kullanılmaktadır. Origami tekrar eden eylemlerle şematik öğrenmeye bir örnektir. Öğrencinin, yapacağı modeli başarı ile tamamlaması için verilen yönergeleri dikkatlice dinlemesi ve takip edilen adımları dikkatlice gözlemlemesi gerekmektedir (Levenson, 2006).

Origami belli kurallar çerçevesinde tamamlandığı için zamanla kurallara saygı duymayı öğrenirler. Çocuklar origami yaparken arkadaşları ile iletişim kurarak işbirliği yapmayı ve yardımlaşma duygularını geliştirirler. Bunun yanında origami çocukların küçük kas gelişimini sağlar. Origami aktiviteleri dilin kullanımını gerektirdiği için çocukların dil gelişimlerini destekler ve sözlü ifade yeteneği kazanır. Origami geometriyi en çok kullanan sanatlardan biridir. Bu nedenle origami ile uğraşan çocukların geometri ve üç boyutlu düşünme yetenekleri gelişir(Tuğrul, Kavici, 2002).

Çocuklar origami yaparken, diğer insanlarla iletişim kurmayı, gözlem, işbirliği yapmayı ve yardımlaşma duygularını geliştirirler. Küçük çocuklar yetişkinlere göre benmerkezci oldukları için yardımlaşma duyguları fazla gelişmemiştir. Bu duygunun gelişmesinde origami çok uygun bir aktivitedir. Çocuk değişik figürler öğrendikçe bu kurallar onun için daha da fazla önemli olmaya başlayacaktır. Çok güzel görüldüğü halde yapıştırıcı kullanılan bir model yerine daha basit ama yapıştırıcı olmayan figürü tercih edecek, bu da ona kurallara saygı göstermenin önemini kavrayacaktır(Levenson, 2002).

Başarılı bir origami çalışması geometri ve üç boyutlu düşünme yeteneğinin üst seviyede olmasını gerektirir. Dolayısıyla başarılı bir origami eğitimi, çocuklara davranışsal ve kavramsal faydalar sağlayacaktır(Yuzawa, 1999).

Origami zihni, kurallarıyla eğiterek, eğlendirerek eğitmeyi sağlayan yaratıcı bir alandır. Eğitirken sağ ve sol lobu etkin bir biçimde faaliyete sokan, beyin -göz -el üçgenini uyumlu bir şekilde sürece dahil eden ilginç tasarımlar bütünüdür. Sanat camiasının temel malzemesi olan kağıdın orijinal düşüncelerle temel işlevselliğinden

kurtarılıp nasıl farklı bir materyale dönüşebildiğinin kanıtıdır bir nevi. Ulaştığı her kültürde farklı tatlar bırakan ve farklı biçimlerde karşımıza çıkan origami, kültürler arasında kağıttan sağlam bir köprüdür. Disiplinler arası yaklaşım için ideal bir uygulama alanı oluşturmasının yanı sıra zihinsel, bedensel ve yaratıcı yetileri olgunlaştırıcı etkisi ile de dikkat çekmektedir.

Pop-up origamiyle oluşturulan üç boyutlu kitaplar, eğitim ve öğretim için ideal kaynaklardır.

Başta sanat eğitimcileri olmak üzere sınıf, Türkçe ve sosyal bilgiler öğretmenlerinin ders içi performanslarında kullanabileceği öğrencilerde ki çeşitli duyuları yaratıcı bir yönde eğlendirerek geliştirebilen materyallerdir.

BÖLÜM VI

YÖNTEM

Bu araştırmada üç boyutlu kitap illüstrasyonlarının ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirmedeki etkilerini ortaya çıkarmak kapsamında, nitel araştırma teknikleriyle çalışmalar yapılmıştır.

Nitel araştırma yöntemleri, karmaşık, değişken, tartışmalı, birçok alanda kullanılabilen bir alandır. Bu çeşitliliğin üç özelliği vardır; Paradigmalar, yaklaşımlar ve veri çözümlene teknikleri. Nitel araştırmaların, tasarımlarında ortaya çıkan en önemli özelliği, insanları ve olayları kendi doğal ortamlarında incelemeleridir. Ayrıca nitel tasarımlarda, verilerin kavramsallaştırılması ve yapılandırılması sona bırakılır. Bu tür araştırmalarda, aynı zamanda, araştırma amaçlarına uygun durumlar uydurmak ve yaratmak zorunlu değildir(Punch, 2005).

Araştırmada kapsamlı bir literatür taraması yapılmıştır. Yapılan uygulamalar, araştırma çeşitlerinden ‘temel araştırma’ grubuna dahildir. Bu araştırmada amaç; bu konuda var olan bilgilere ve Görsel Sanatlar ders içi etkinliklerine yeni bilgi ve alternatif yöntemler eklemektir.

Süreç içerisinde; bilgilendirme, gözlem, anket, görüşme, sunum, gösterip yaptırma, beyin fırtınası gibi tekniklerle çeşitli etkinlikler düzenlenmiştir. Uygulamalar süresince öğrencilerin konuyla ilgili yaklaşımları gözlemlenmiştir. Elde edilen bulgular ve genel izlenimler not edilmiş, bu sonuçlar değerlendirilme metinlerine aktarılmıştır.

6.1. Veri toplama yöntemleri

Araştırma dahilinde tez konusuyla ilgili; yurt dışı basımlı üç boyutlu hikaye kitapları, dergi, makale, yurt içi ve yurt dışı tez, bildiri, kitap ve internet kaynaklarından faydalanılarak veriler elde edilmiştir.

Nitel araştırmalarda kullanılan veri toplama yöntemlerinden görüşme, gözlem ve yazılı dokümanlar çalışma sırasında kullanılmış olup, buradan elde edilen bulgular ışığında yorumlara ulaşılmıştır.

Araştırma verileri Balıkesir ili, Gönen ilçesi Atatürk İlköğretim Okulu 5 B sınıfı öğrencileri üzerinden elde edilmiştir. Araştırmada ki uygulama çalışmaları için, okul idarecileri ve sınıf öğretmenleri ile görüşülmüş gerekli bilgiler verilmiştir.

İlköğretim birinci kademe son sınıfta bulunan 11 yaşındaki öğrenciler üzerinde gerçekleştirilen çalışmada gözlem metodu ve yapılandırılmış görüşme uygulanmıştır. Yapılandırılmış görüşmede amaç, konu hakkında fikirleri alınan bireylerin verdikleri cevaplar ışığında farklı ve benzer kavramlar üzerinde yordama sonuçlarıyla net bilgilere ulaşmaktır.

Çalışma sürecinde öğrenciler tarafından yapılan sanatsal uygulamalar (çizimler, maketler) öğrenci değerlendirme formunda yer alan kriter konuları esas alınarak ve görüşme formu soruları ile elde edilen bilgiler neticesinde öğrenci çalışmaları üzerinde yorumlamalar ve değerlendirmeler yapılmıştır.

6.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2009–2010 eğitim öğretim yılı 2. döneminde Balıkesir İli Gönen ilçesinde öğrenim gören Atatürk ilköğretim Okulu 5 B sınıfında ki öğrenciler oluşturmaktadır.

Örneklem olarak seçilen 10 u erkek, 14 ü kız öğrenciden oluşan 24 kişilik ilköğretim birinci kademe ki 5 B sınıfında Görsel Sanatlar dersinde uygulamalar yapılmıştır.

6.3. Veri Toplama Araçları

Öğrencilerden toplanan üç boyutlu çalışmalar (sayfa tasarımları, çizimler) , yazılı dokümanlar öğrenci değerlendirme formu, öğrencilerle yapılan görüşme formu ve kayıtsız gözlem. Veri toplamada yardımcı kaynak olması açısından sınıf öğretmenleri ile de kayıtsız görüşlerine başvurulmuştur.

Bu araştırmada veri toplama cihazları olarak, power point sunusu, ses kayıt cihazı ve fotoğraf makinesi kullanılmıştır.

6.4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin seviyelerine uygun üç boyutlu sayfa tasarımını temele alan bir kartpostal konusu verilmiştir.

Bu konuda çocuklara eskiz çizimler ve üç boyutlu maketler, sayfa tasarımları yaptırılmıştır. Çalışma öncesi üç boyutlu kitaplardan hikayeler okunup, detaylı illüstrasyon incelemeleri yapılmış, bu tarz sayfaların nasıl yapıldığı hakkında öğrencilere slaytlar ve örnek uygulamalar gösterilmiştir. Öğrencilerin yapmış oldukları çalışmalar dahilinde eski uygulamalarına da bakılarak bir değerlendirme yapılmıştır. Elde edilen bulgulara gözlem ve yazılı doküman bilgileri de dahil edilerek genel sonuçlara ulaşılmıştır.

6.5. Uygulama Ders Planları

Tarih:17.02.2010

Ders: Görsel Sanatlar

Konu: Hikaye resimleme

Sınıf: 5-B

Ders Süresi: 40 + 40 dakika

Amaçlar: Ada konulu bir resimle, hikayesel anlatımın görselleştirilmesi

Hedef Davranışlar:

- Konuyu geniş anlamda düşünüp, kurgular oluşturma
- Konunun ana fikrini, kendi kompozisyonuyla kağıda aktarma
- Hayali bir kurgulamaya yaratıcı sahneler, figürler ekleme
- Kuruboya tekniği ile renklendirme

Kavramlar ve Semboller: İllüstrasyon, dizayn

Güvenlik Önlemleri :Öğrenciler, konunun püf noktalarına dikkat etmeleri ve temiz çalışmaları hususunda uyarılır.

Öğretme-Öğrenme Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, örnek gösterme

Kullanılan eğitim teknolojileri araç –gereçler:

Öğretmen: Konu için hazırlanan örnek gösterilecek hikaye kitapları

Öğrenci : Resim Kağıdı, Kuruboya

Öğretmen,Öğrenme Etkinlikleri:

- Öğrencilere illüstrasyonun ne olduğunun sorulması ve açıklanması
- Hikaye kitabı illüstrasyonları hakkında yorumlar yapılması
- Yaratıcılık ve çizgi film karakterleri üzerine karşılıklı diyaloglar
- Hikayenin okunup, odak noktaların vurgulanması ve uygulama
- Hayalde canlandırma

Ders Gözlem Dökümü ve Yorumları:

İlk 40 dakika:

Öğrencilere günler öncesinden farklı bir öğretmenle Görsel Sanatlar dersinde ilginç bir uygulama yapılacağı ve bu uygulama için malzeme getirmeleri gerektiği söylendiği için hepsi çok dikkatli, heyecanlı ve konuya hazır bir şekilde zil çaldığında yerlerini almışlardı.

İçeri girildiğinde öğrencilere teker teker isimleri sorularak, ufak çaplı bir tanışma yapılmış, daha sonra, yaratıcılık kelimesinden yola çıkarak onlarında ilgisini çeken Taş Devri çizgi filminden yaratıcı görsel karelerin hatırlatılması ve onlarında bu gibi karelerden örnekler vermesi istenmiştir. Sırasıyla parmak kaldıran öğrencilerden gelen birkaç yanıt şunlardır:

Savaş Karakaya: ‘çıplak ayakla araba kullanmak’ Ayşe Süslü:‘kuşun gagasıyla taşa resim çizerek fotoğraf yapması’ ,Celal Karaman:‘kirpiden tarak’, Pınar Öztürk:‘kemikten beşik’,Semiha Kaynak:‘filin hortumundan musluk’ ,Mehmet Pala: ‘tüyü koparılnca kapı zili gibi öten kuş’ gibi kelimeleri örnek vermişlerdir. Sınıfta cevaplamalar esnasında çok sayıda parmak yoğun bir istekle kalkmış, süre kısıtlılığından dolayı cevap hakkı verilemeyen öğrencilere diğer sorularda dikkat edilerek heveslerinin kırılmamasına özellikle önem gösterilmiştir. Bu cevaplamalar 8 dakikalık bir zamanı almıştır.

Onların açısından bu beklenmedik bir soru olurken, konu da basite indirgenmiş ve parmak kaldıran çocukların yarıya yakınının yorum yaparak derse katılımı sağlanmıştır.

Buradan yola çıkarak çocuklardan on dakika gözlerini kapatmaları ve milattan önceki dönemlerden bir günde yaşadıklarını hayal etmeleri istenmiştir. O sahne içerisinde kendilerinin bir anlık görüntülerini düşünmeleri beklenmiştir. Bu esnada çocukların yüzlerinde tatlı bir gülümseme ve şaşkınlık gözlenmiştir. Süre dolduğunda liste sırasına göre her birinin fikirleri alınmıştır.Bu işlem yaklaşık 15 dakikalık bir süre tutmuştur.Cevaplamada çocuklara bir cevap haklarının olduğu ve bu hakkı bir cümle ile kullanabilecekleri söylenmiştir.

Verilen enteresan cevaplar arasında Serap Çekiç'in: 'dumanla anneme yerimi haber verirdim' Salih Kaynak ın: 'kuş eğitir onla dinozor avlardım', Halil Hakim Söğüt'ün : 'kurt gezdirirdim' gibi cümleleri dikkat çekicidir.

İkinci adım olarak 'Zamana Yolculuk' adındaki bir filmi hatırlayıp hatırlamadıkları sorulmuş, hatırlamayanlara filimin kilit sembollerinden olan; belirlenen tarihe gidebilen beyaz saçlı bir profesörün treni sözel olarak çağrıştırılmış ve o trenin 5-B sınıfını 18.yy da okyanusta bulunan bir korsan gemisine getirdiği veya onları bir ıssız adaya bıraktığı söylenmiştir. Kendilerini bu gibi ortamların içindeymiş gibi hissederek resim yaptıkları takdirde dersin daha eğlenceli geçeceği söylenmiştir. Bu cümle onları güdülemiş ve farklı sıralarda oturan birkaç öğrencinin(Onur Acar, Hande Meşe) gözlerini kısarak hayal etmeye başladıkları görülmüştür.

Çocuklara güncel olan Karayip Korsanları filmlerini, Johnny Deep'i duyup duymadıkları sorulmuş ve ağız birliğiyle evet cevabı alınmıştır. Bu hatırlatmalarla bir daha ki ders süresinde yapılacak resime düşsel bir sahne hazırlanmaya çalışılmıştır. Zil çaldığında öğrencilerde bir üzülmeye gözlenmiş, Gizem Cansever isimli öğrenciden 'çıkmalıyım isterseniz' diye bir cümle duyulmuştur. Bu kelimeye eşlik eden sınıfa: 'ikinci ders devam etmemiz daha verimli olacaktır' diye geri dönüt verilmiş ve tenefüse çıkılmıştır.

İkinci 40 dakika:

Öğretmenler zilin çalmasıyla derse girilmiş ve öğrencilerden sırtlarını sıralarına yaslamaları ve söylenenleri dikkatlice dinlemeleri istenmiştir.

Bu esnada Tayyip Turan adlı öğrenci 'yani çiçek mi olalım?' diyerek espriyle karışık bir cümleyle soru sormuş ve cevap niteliğinde verilen gülümsemeyle sırtını sıraya yaslamıştır. Öğrencilere resimlenecek konunun isminin 'ada' olduğu ama bu konudan yola çıkarak istedikleri resmi yapmakta serbest oldukları, hatta isterlerse hayallerinde canlandırdıkları hikaye tarzı bir kurguyu tanıtacakları kitap kapağı bile tasarlayabilecekleri söylenerek, kitap kapaklarının satışlarda ki rolünün önemli olduğu burada dile getirilmiştir.

İsterlerse çalışmaların da kapak tasarımı yapabileceklerini sylemekteki maksat, daha az ve öz çizimle konun genelini bir sayfada toplayabilmekteki beceridir.

Tenefüs zilinin almasına 20 dakika kala öğrencilerden çizimlerine başlamaları istenmiş bu sırada bilgisayardan Yeni Trk, Ezginin Günlüğü gibi çeşitli sanatçı ve müzik guruplarından denizcilik ve gemilerle ilgili parçalar dinlettirilmiştir. Ders bitimine kadar 4 parça dinlenilebilmiştir. Öğrencilerden izimleri esnasında arkadaşlarından etkilenmemeleri istenmiştir. Çocuklar büyük bir heyecanla kalemlerine yönelmiş yaklaşık 20 dakika boyunca çizim yapmışlardır. Çoğunlukla ilk yaptıkları çizim gemi ve ada olmuştur. Zil almadan önce çocuklara çizimlerini bu akşam evlerinde istedikleri eklemelerle, eksiltmelerle ve çeşitli malzemelerle zenginleştirebilecekleri hatırlatılmış, tamamlayıp yarın teslim etmeleri istenmiştir.

Uygulama Ders Planları

Tarih:19.02.2010

Ders: Görsel Sanatlar

Konu:Üç Boyutlu kitaplar(pop-up book), origami, krigami

Sınıf: 5-B

Ders Süresi: 40 Dakika

Amaçlar: Üç boyutlu kitaplar, origami ve krigami hakkında bilgilendirme

Hedef Davranışlar:

- Üç boyutlu kitapların ne olduğunu söyleme
- Origami ve krigaminin ne olduğunu söyleme
- Üç boyutlu kağıt çalışmalarına örnek söyleme
- Yaratıcılık ve tasarımla ilgili konularda fikir beyan etme

Kavramlar ve Semboller: Üç boyut, yaratıcılık, origami, krigami, illüstrasyon

Öğretme –Öğrenme –Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, soru-cevap

Kullanılan Eğitim Teknolojileri,araç –gereçler:

Konu için hazırlanan slaytlar, çalışma örnekleri

Üç boyutlu hikaye kitapları

Origami örnekleri

Öğretme –Öğrenme Etkinlikleri :

- Öğrencilere üç boyut kavramının ne olduğunun sorulması ve cevaplanması
- Öğrencilere origaminin ne olduğunun sorulması ve cevaplanması
- Öğrencilere krigaminin ne olduğunun sorulması ve cevaplanması
- Kitap tasarımları ve yaratıcılık hakkında orijinal tekniklerin anlatılması ve örneklerin gösterilmesi

-Kağıt kullanarak farklı biçimlerin oluşturulması ve bunun sayfa düzeni içinde kullanılması ile oluşan tekniğin kavratılması

Ders Gözlem Dökümü ve Yorumları:

Sınıfa girildiğinde güler bir yüzle hiçbir yorum yapılmadan öğrencilerden resimler toplanmış, bilgisayar düzeneği ve ses sistemi ayarlanmış ve hazır halde beklemeye alınmıştır. Bu işlemlerin yaklaşık 5 dakika süreceği önceden tahmin edildiğinden tenefüs bitiş zilinden önce derse girilmiştir.

Derse başlandığında ilk olarak kağıttan gemi ve uçak yapmayı bilenlerin parmak kaldırmaları istenmiş bir öğrenci(Derya Akdemir)eksik olan sınıftaki, bütün öğrencilerin parmakları havada görülmüştür. Bunun ardından ‘peki ,origami ve krigami kelimelerini daha önce duyan veya bu konuda herhangi bir yerden bilgi sahibi olan var mı ?’ diye bir soru yöneltmiş öğrenciden genel olarak evet cevabı alınmış, parmak kaldırarak söz hakkı alman Semra çetin ‘Matematik ders kitabımızın ileriki konularında geçiyor,geçen senede vardı okuduk ama kendimiz uygulamasını yapmadık sınıfta öğretmenimiz kağıdı katlayarak yıldız şekerlik yapmıştı’ dedi bunu üzerine iki farklı öğrenci Savaş Karakaya ve Mehmet Pala söz hakkı almıştır.Öğrencilerin ikisi de televizyonda ki bir çocuk programı sırasında birkaç örnek gördüklerini, kağıttan katlamalarla yapılan şekillere verilen isim olduğunu söylemişlerdir.Daha geniş bir açıklamayla cevapları desteklenmiş ve ‘Haydi hep beraber öğrenelim’ denilerek sınıftaki sandalyeler U pozisyonuna getirilmiş ve bilgisayarla slayt izlenmiştir .Slaytta kağıdın icadı,origami, krigami nin tarihçesi ve farklı çalışma tekniklerine ait örnekler gösterilmiş sözel olarak açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Sandalyelere yerleşme ve slayt izleme işlemi yaklaşık 20 dakikalık bir zamanı almıştır. İzleme sırasında çocuklarda herhangi bir olumsuz hareket görülmemiş genel olarak şaşkın bir yüz ifadesi sınıfa hakim olmuştur.

Slayttın bitiminde sınıfta sessizlik olduğu anda origami ve krigami yi daha farklı olarak nerelerde kullanabiliriz diye bir soru yöneltmiş ve öğrencilerden bu soru ile ilgili ilginç cevaplar arasında şunlar duyulmuştur: Esra Tütüncüoğlu :‘23 Nisanda sınıfı süslerken’, Tayyip Turan: sünnet düğünlerinde, Gizem Cansever

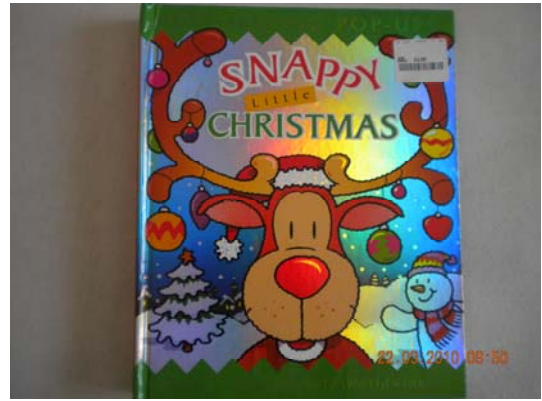
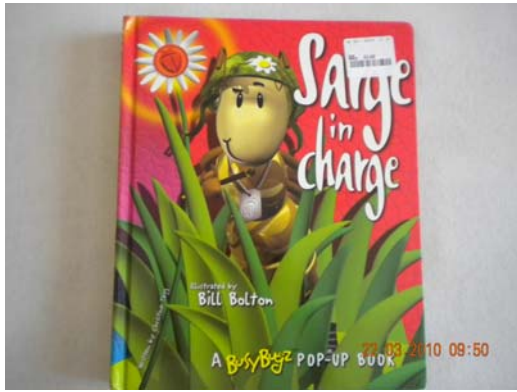
karton adam videosundan etkilenerek: ‘tiyatro sahnesi yaparken’ gibi cümleler kurmuştur.

Bu cevapların ardından onlara kitap sektörü için origamiyi nasıl kullanırdık diye bir soru yöneltildiğinde üç kişi söz hakkı isteyip: Osman Kaya: ‘yapılışlarını basabiliriz’, Semra Çetin: ‘örneklerini basabiliriz’, Celal Kahraman: ‘origami yapan bir çocukla ilgili hikaye yazabiliriz’ diyerek fikirlerini belirttiler.

Neden olmasın diye onlara ufak bir dönüt verdikten sonra, bilgisayarda gösterilecek olan reklamı dikkatli izlemeleri söylenmiş ve onlara Vakıfbank Sarı Panjurlar kampanyasının yaklaşık 3 ay öncesinde televizyonda oynayan reklam klipini izletilmiştir. Bunun akabinde onlara reklamı hatırlayıp hatırlamadıklarını sorulmuş ve 19 kişiden hatırladım yanıtını almıştır.

Böylelikle araştırmanın ana teması olan üç boyutlu kitaplar konusuna başlangıç adımı atılmış olmakla beraber çocukların zihinlerinde görsel bağlantılar oluşturulmuştur.

İngilizcesi pop-up book olan ülkemizde örnekleri yeni yeni görülmeye başlanan üç boyutlu kitaplar hakkında derin bir bilgilendirme dersin sonuna kadar bilgisayar desteğiyle öğrencilere verilmiş ve yurt dışından gelen farklı tarzlarda ki üç boyutlu kitap örneklerinden 5 tanesi öğrencilerle beraber incelenmiştir.[Kitaplar: Sarge in Charge, Snappy Little Christmas, ,Space Station, Der Kleine Blubb, Ormanlar(Türkçe)]

Resim 1: Gösterilen örnek kitaplar

Üç boyutlu kitapların da krigamiye yakın çalışmalar olduğu ama daha farklı bir mantıkla uygulandığından bahsedilerek bitirilen ders sonunda tenefüse çıkan öğrencilerin, kitapları tekrar incelemek istedikleri ve koridordaki diğer 5. sınıf şubelerine ve daha farklı sınıfların öğrencilerine koşarak derste gördüklerini büyük bir heyecanla anlatmaya başladıkları gözlenmiştir.

Uygulama Ders Planları

Tarih:19.02.2010

Ders: Görsel Sanatlar

Konu: Üç boyutlu hikaye sayfası tasarımı

Sınıf: 5-B

Ders Süresi: 40 dakika

Amaçlar: Kağıttan üç boyutlu katlanabilir sayfa tasarımı yapabilme

Hedef davranışlar :

-Üç boyutlu sayfa tasarımlarında farklı katlamaların nasıl yapıldığını gösterme

-Üç boyutlu kitaplarda illüstrasyonların etkisi hakkında fikir beyan etme

-Gösterilen basamaklardaki katlama ve kesme hareketleri yapma

Kavramlar ve Semboller: Üç boyut, hacim, inşa, krigami

Güvenlik Önlemleri: Öğrenciler ders süresince dikkatli olmaları ve temiz çalışmalarını konusunda uyarılır.

Öğretme –Öğrenme –Yöntem ve Teknikleri: Anlatım, Demonstrasyon

Kullanılan Eğitim Teknolojileri, araç –gereçler:

Öğretmen: örnek kitaplar, maket çizim fotokopileri

Öğrenci: makas, yapıştırıcı, ip, kumaş malzemeleri, dergi, atık malzemeler,

Öğretme –Öğrenme Etkinlikleri:

-Öğrencilere oluşturulacak olan gemi maketinin basamaklarının gösterilmesi ve yaptırılması

-Konuyla ilgili hazırlanan örneklerin sunulması

-Öğrencilere takıldıkları noktalarda yardım edilmesi ve konunun uygulatılması

Ders Gözlem Dökümü ve Yorumları:

İlk 40 dakika:

Derse girildiğinde sınıfta öğrenciler arasında, geçen ders hakkında konuşmalar olduğu görülmüş, kısık tonda bir uyarıyla arkalarına yaslanmaları ve malzemelerini hazırlamaları istenmiştir.

Vakit kaybedilmeden daha önce öğrencilere gösterilmeyen Macmılıan yayınevine ait Captain Scurvy's Most Dastardly adlı kitap öğrencilere basit olarak anlatılmıştır.

Resim 2: Captain Scurvy's Most Dastardly adlı kitabın iç illüstrasyonları

Kitapta 5 sayfa yazılı anlatım için ayrılmıştır, bu sayfaların kenarlarında hikayede en çok adı geçen kahramanların resimleri, mücevher resimleri, haritalar ve gemi araç gereçleri bulunmaktadır. Çizimler teker teker küçük boyutlarla paragraf aralarına ve kenarlarına yerleştirilmiştir. Bu beş sayfa dışında bir sayfa içerisinde de ; hikayede adı geçen 21 figürün 10 tane de süsleme için kullanılabilir eşyanın üç boyutlu maketlerinin çıkartılabildiği bir sayfa düşünülmüş, buna benzer diğer bir sayfada da 1 sandal, 1 sal, 2 hazine sandığı ve 1 pusulanın alıcı tarafından oluşturulabilir 3 boyutlu maketlerinin açık tarzda sayfa içine yerleştirildiği bir sayfa daha eklenmiştir. Kitabın ilk ve son sayfası bir ip yardımı ile bağlandığında ise; büyük bir korsan gemisi, bir balina, köpek balıkları, ahtapot, bir ada, deniz kızı, iskele ve ada efektleri bulan 360 derecelik bir eksen içerisinde yerleştirilmiş üç boyutlu bir pop-up maket bulunmaktadır.

Resim 3: Captain Scurvy's Most Dastardly adlı kitabın üç boyutlu illüstrasyonu

Maket üzerindeki illüstrasyonlardaki renklendirmede oldukça dikkat çekicidir. Sudaki derinlik hissi, perspektif etkisi ve çizimler için çok farklı hayvanların seçilmiş olması çocuklarda her ayrıntıyı dikkatli bir şekilde kaçırmadan izleme hissi uyandırmaktadır. Geminin yelkenlerindeki yırtıklar gerçekçi bir hava oluştururken, çizimlerde kuş resimlerinin denize düşen gölgeleri, denizin bazı yerlerde sığ gösterilip mideye kabuklarına varan ince detaylar, korsanların silahlarından çıkan dumanın dahi unutulmamış olması dikkat çekicidir. Gemi üzerinde bir savaş havası hakim olduğundan bir çok farklı harekette ayrıntılı insan çizimleri görülmektedir. Küçük figürlerde bile mimikler başarılı bir şekilde verilmiştir.

Okunan hikaye kitabının son sayfasında ki bu ve buna benzer ayrıntılar ,2 gruba bölünen öğrencilere öğretmen masasının etrafında detaylı bir şekilde gösterilmiştir. Bütün bu işlemler 20 dakikalık bir zaman almıştır. Her iki grupta illüstrasyonları dikkatlice inceledikten sonra, uygulama için 20 dakikalık bir zaman kalmıştır. İllüstrasyonların incelenmesi esnasında suluboya ve kuruboya teknikleri ile ilgi ufak bir bilgilendirme yapılmış, renkler hakkında birkaç hatırlatma yapılmıştır.

Derste uygulanacak üç boyutlu sayfa tasarımı için www.robertsabuda.com adresinden ilköğretim 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine uygun bir gemi tasarımı seçilmiş ve çizim taslak fotokopileri toplamda 3 sayfa olmak üzere öğrencilere dağıtılmıştır. 3 sayfanın da örnek fotokopisi bantlarla sınıf tahtasına yapıştırılmıştır. İnternet sitesinde gösterilen yapım kılavuzun da 39 harekette tamamlanan yapım önerisi, öğrenciler için daha basitleştirilmiş önce boyamalar, sonra kesimler daha sonra da katlamalar ve yapıştırımlarla her basamak sınıfta yapılarak gösterilmiş ve öğrencilere her hareket için gerekli zaman verilmiştir.

İşlem sırası şöyledir;

- 1.adım: yapıştırılacak zeminin deniz efektleri ile renklendirilmesi
- 2.adım: gemi cepheleri ve güvertesinin renklendirilmesi
- 3.adım: kendilerine ait bayrak ve filama desenleriyle yelkenlerin boyanması
- 4.adım: İkinci ve üçüncü kağıttaki parçaların kesilmesi
- 5.adım: gemi cephesinin zemin üzerine katlanarak yapıştırılması.
- 6.adım: bayrakların katlanılarak zemin üzerine yapıştırılması
- 7.adım: güvertenin kesilip katlanarak yelkenlerin aralarından gemiye monte edilmesi
- 8.adım: kumaş, dergi, ip gibi farklı materyallerle uygulama üzerinde eklemeler

İlk dersin son 15 dakikası 1., 2. ve 3. adım uygulamalarıyla geçirildi. Çocuklara istediklerinizi özgürce resimleyebilecekleri konusunda çeşitli sözel teşviklerde bulunuldu. Tenefüs ziline çalmasıyla uygulamalar bırakılmış, tenefüs

esnasında öğrencilerin kitabı daha ayrıntılı inceleme yapabilmeleri için öğretmenler masasında açık halde bırakılan üç boyutlu kitap hakkında yumuşak tonda ufak bir uyarı yapıldıktan sonra sınıftan çıkılmıştır.

İkinci 40 dakika:

Ders zili çalmasıyla, öğretmenler masasının etrafında kitabı inceleyen öğrencilerin yerlerine oturmaları istenmiştir. Çalışmalarında işlem eksikliği olan öğrencilerin yetişip 4.adıma bütün halinde geçilebilmesi için 5 dakikalık bir müddet verilmiştir. Birkaç öğrencinin(Hande Meşe, Canan Kocabacak, Ali Sevinç, Onur Acar) çalışmasında düzeltme ihtiyacı hissedilmiş, kesimlerde tam sınırdan gidilmesine dikkat edilmiştir.

Öğrencilere katlamalar bire bir örnekle tahta önünde yavaş bir şekilde gösterilmiş aynı anda sınıftan da o hareketlerin yapılması sağlanmıştır. Öğrenciler büyük bir uyum içerisinde işlemleri yapmış, dikkatli bir şekilde hareketleri kendi kağıtlarında uygulamıştır. İki öğrencinin(Merve Menteş, Kübra Kırılı) işlem sırasında biraz geç kaldığından onlara yardımcı olunmuş arkadaşlarıyla aynı adıma yetiştirildikten sonra diğer adımlara geçilmiş, uygulamalar sırasında bazı öğrencilerin dikkatsizliğinden kaynaklanan yapıştırmanın yönünün hesap edilememesinden bazı resimler zemine ters düşmüş birkaç düzeltmeyle bu sorun ortadan kaldırılmıştır. Gemi tasarımı toplam 20 dakika da tamamlanmış kalan zamanda da öğrencilere getirdikleri diğer malzemelerden sayfa üzerinde eklentiler yapması istenmiştir.

Yapılan çalışmalarda kitapta gördükleri maketlerden şu çizimlerde esinlenmeler görülmektedir:

- Su içinden kuyruğu dışarıda kalan balina
- İplerden oluşturulmuş deniz anası ve ahtapot
- Yapıştırılmış midye kabukları
- Kılıç ,vatoz ve köpek balıkları
- Dergilerden kesilen kaptan figürleri
- Beyaz eşya köpükleri

Uygulama dersleri hakkında genel yorum

Yapılan çalışmayla üç boyut konusuna uygun alternatif bir yöntem ortaya konulmaya çalışılmıştır. İlköğretim birinci kademedeki sınıf öğretmenlerinin Görsel Sanatlar derslerinde kullanabilecekleri ideal bir yöntem olan üç boyutlu sayfa tasarımları, öğrencilere uygun bir model seçildiğinde oldukça başarılı bir şekilde beklenilene sağlamaktadır.

İzledikleri filmlerde, çizgi filmlerde ve oyunlarda renkli ve üçboyutlu tasarımlarla yoğun bir etkileşim içerisinde olan çocuklar, derslerde ve ev ortamlarında okulla ilgili olarak en yoğun etkileşimlerini kitaplarıyla geçirmektedir. Kitap illüstrasyonlarında seviyelerine uygun olmayan, mat renklerle, şablon duruşlu figürlerle ve basım hataları ile karşılaşan öğrencilerde estetik tahribat oluşmakta bu da dolaylı yönden kitapla öğrenci arasında bir sınır çizmektedir. Kitabı sadece okunmak ve fikir edinilmek için bir araç gibi gören öğrenciler, Görsel Sanatlar dersi için bu çalışmayla farklı ve beklemedikleri bir uygulamaya dahil edilmişlerdir. Daha önce hiç görmedikleri, izledikleri videolar sonucunda da hayallerinde canlandıramadıkları, oldukça yaratıcı olarak nitelenen üç boyutlu kitaplardan yapabilir olduklarını gördüklerinde özgüvenlerinde büyük bir artış görülmüştür.

İki sayfa arası kadar dar ve sınırlı bir alana devasa maketlerin yerleştirildiği bu kitaplar şüphesiz ki iyi bir tasarım ve yaratıcılık gücünün somut bir örneğidir.

Alışıla gelmiş resim konuları ve tekniklerinin, modern bir yorumla harmanlanmasıyla oluşturulan bu çalışmanın öğrencilerde gözlenebilen en önemli özelliği eğlendirerek bir eser ortaya çıkarma sürecidir. Zor olarak düşündükleri bir çalışmayı, basit yöntemlerle yapabildiklerini görmek öğrencilerde unutulmaz bir haz yaşatmıştır.

Bunun yanı sıra, çoğu kez bireysel olarak yürüttükleri resim çalışmalarına nazaran daha işbirlikçi, ortak hareket edebilen ve sınıfın bu bütünlüğünden mutluluk duyulan dakikalar yaşanmıştır.

Kolaj çalışmasından yola çıkarak hikayede gördükleri ilginç figürleri, kağıtlarında deneme araştırmaları yapmaları onları, sayfa içinde üçboyutlu arayışa sürüklemiş ve bunun sonucunda kendilerine özgü tasarımlar ortaya çıkarmışlardır.

Öğretmen ve öğrenciler tarafından çok yönlü kazanımlar sağlayan uygulama; çağımız eğitim sisteminin, yaparak ve yaşarak öğrenme sırasında farklı zeka alanlarını derse dahil edebilme özelliğinin yanı sıra, kalıcı izli öğrenmeyle, yapımdan zevk almayı sağlaması yönleriyle de Sanat eğitime önemli katkılar sağlayabilmektedir.

BÖLÜM VII

BULGULAR VE YORUM

7.1. Gözlem Okulunun Fiziki Tanımı:

Resim 4: Uygulama okulu dış görünüşü

Atatürk İlköğretim Okulu, Balıkesir ili Gönen ilçesi Reşadiye Mahallesinde yer almaktadır. Okulun bulunduğu mahalle, farklı kültürler ve şehirlerden gelen insanlardan oluşan bir yapıya sahiptir. Okula, taşımali sistemle 18 köyden ve Reşadiye Mahallesiinden öğrenci gelmektedir.

Okula 200 metre yakında Gönen şehir mezarlığı ve Mustafa Uşdu Lisesi bulunmaktadır.

Okulun hemen karşısındaki sitede maddi gücü orta seviyedeki aileler, bu sitenin yanında çok katlı inşaatlar, bu inşaatların arkasında kalan kısımda ise genelde tek katlı yıllar önce köylerden Gönen'e göçmüş tek katlı evlerde, maddi olanakları kısıtlı olan insanlar yaşamaktadır.

Okul yolu üzerinde Gönen ilçe hapishanesi bulunmaktadır. Okul, Gönen ilçesinin en son sınırında yer almakta, okul binasından sonra tarlalar ve dağ köyleri

görülmektedir.Okula çok yakın olan bir yoldan 15 dakika aralıklarla şehir içi otobüsleri geçmektedir.

Okulda 18 i sınıf öğretmeni olmak üzere 35 öğretmen ve 5 personel bulunmaktadır.

Bu öğretmenlerin arasında 2Görsel Sanatlar öğretmeni ve 1Müzik öğretmeni bulunmaktadır.

Okul binasının birinci katında Ana sınıfı,1.ve 2. sınıflara ait 5 derslik, müdür odası,1 müdür yardımcısı odası,1 Görsel Sanatlar atölyesi, kütüphane, revir,1 öğretmenler odası ve asansör bulunmaktadır.

İkinci katında: ilköğretim birinci kademe öğrencilerine ait sınıflar ve ikinci kademe 8. sınıflarının iki dersliği bulunmaktadır, aynı katta öğretmenler odası, kantin, koridorda masa tenisi, panolar ve asansör yer almaktadır.

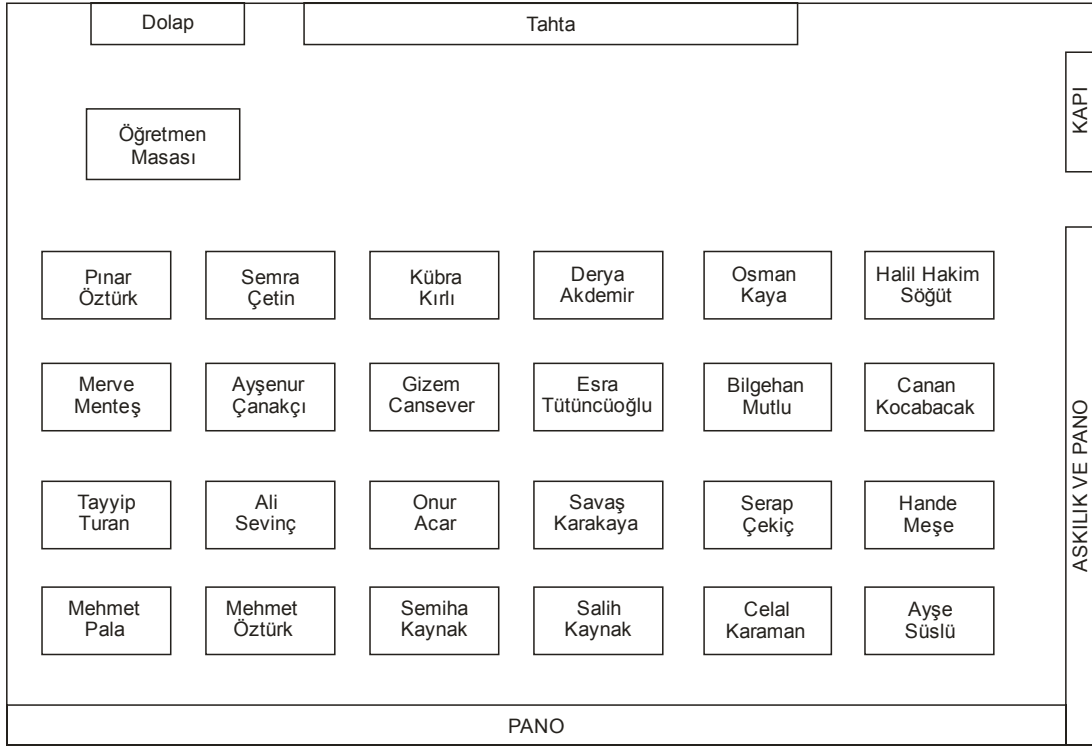
Üçüncü katta ise tamamıyla ilköğretim ikinci kademe öğrencilerine ait derslikler,1 müdür yardımcısı odası, 2 fen laboratuvarı,1 bilişim teknolojileri odası ve asansör yer almaktadır. Okulun hemen hemen her sınıfından civar köyler ve tarla manzaraları gözlenmektedir.

Bodrum katta ise yemekhane, tiyatro salonu, soyunma odaları, kazan dairesi, teknoloji tasarım atölyesi, hizmetli personel için odalar ve asansör bulunmaktadır. Okulun tek bir giriş kapısı ve bakımlı bir bahçesi bulunmaktadır. Bahçe içinde su çeşmeleri ve oyun sahaları bulunmaktadır.

7.2. Gözlem Sınıfı

Gözlemde örneklem olarak seçilen Atatürk İlköğretim Okulu 5-B sınıfı, 14ü kız 10u erkek olmak üzere 24 öğrenciden oluşmaktadır. Sınıfta 26 tekli sıra ve tekli masa bulunmaktadır. Sınıfta öğretmen masasının arkasında dolap, kapının hemen yanında da büyük bir çöp kutusu bulunmaktadır. Sınıfta iki duvar panolarla kaplıdır, panolar üzerinde öğrencilere ait resim çalışmaları, ingilizce ödevleri ve çeşitli şiirler yer almaktadır. Sınıf duvarları limon sarı renk üzerine tabandan 50 cm kadar açık yeşil şeritlidir. Öğrencilerin masalarının üzerinde örtüleri bulunmaktadır.

Koyu yeşil tebeşir tahta bulunan sınıfta, teknolojik bir araç bulunmamaktadır. Sınıf okulun ikinci katında orta koridorun başında yer almaktadır.

Resim 5: 5/B sınıfı oturma planı

Öğrenciler ikişer oturmaktadır. Sınıf oldukça temiz düzenli ve eğlenceli bir görünüşe sahiptir. Bütün duvarlar öğrenci çalışmalarıyla dolu olup pano dışında kalan alanlarda düzenli bir şekilde değerlendirilmiştir.

Resim 6: Uygulama sırasında sınıftan görüntüler

7.3. Öğrencilerin Tanımı

14 kız 10 erkek öğrenciden oluşan 24 kişilik 5-B sınıfına 6 öğrenci Gönen ilçe merkezinden gelmekte, geriye kalan 18 öğrenci ise köylerden taşınmalı sistemle gelmektedir. Öğrenciler düşük gelirli ailelere sahip olmakla beraber genellikle çiftçilikle geçinen bir yaşantıya sahiptirler. Sınıfta arkadaşlıkları arasında güçlü bir bağ bulunmakta, yardımlaşma ve birliktelik hissedilmektedir. Sınıfta farklı etnik özelliklere sahip öğrenciler bulunmaktadır. Yapılan araştırma boyunca, bu konuda herhangi bir gruplaşma ve ayrımcılık gözlemlenmemiştir. Çocuklardan birkaçının ailesinde hukuki ayrılık, anne veya babadan kayıp vardır. Sınıf öğretmenler odasında genel olarak başarılı ve çalışkan olarak anılmaktadır.

7.4 Çalışmaların değerlendirilmesinde kullanılan ölçüt listesi:

- 1-Orijinal kompozisyon oluşturabilme
- 2-Verilen konuya hakim olabilme ve farklı yaklaşabilme
- 3-Çizimde enteresan figür ve objelerden yararlanabilme
- 4-Gösterilen hareketleri doğru ve zamanında yapabilme
- 5-İp, kumaş ve dergilerden yerinde eklemeler yapabilme
- 6-Kağıt ve benzeri materyallerden yapılan eklemelerde metamorfoz tekniğinden yararlanabilme
- 7-Çalışmada hacim ve doku kavramlarını yerinde kullanabilme
- 8-Kendine özgü flama sembolü oluşturabilme
- 9-Gemi kasası ve güvertesini odak noktası olacak biçimde renklendirebilme
- 10- Perspektif konusuna akılcı çözümler bulabilme
- 11-Ayrıntılara gizemli özellikler verebilme
- 12-Çalışmada eğlendirici bir oyun atmosferi sağlayabilme
- 13-Maket için alternatif katlamalar önerebilme
- 14-Kitap illüstrasyonunda ki çizimlerden etkilenme
- 15-Kopya çizim kullanma

7.5. İncelenen Öğrenci Çalışmaları

Adı Soyadı: Savaş Karakaya

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Erkek

Resim 7

Öğrenciden istenilen ‘ada’ konulu resim çalışmada balıkçılarla çevrili bir denizin ortasındaki adada, bir günlük yaşam resmedilmiş, evler ve hindistancevizi ağaçlarıyla çizimler zenginleştirilmiştir. Hindistancevizi ağacından dökülen taneler toprakta ayrıntılarıyla gösterilmeye çalışılmıştır. Balıkçıların olta uçları, kürekleri, çıkardıkları dalgaları büyük bir titizlikle çalışılmıştır. Resim, söylenilen konunun farklı sahnelerle zenginleştirilmesi bakımından çok yaratıcı özellikler göstermese de, ayrıntılarda gizlenen ufak oyunlarla diğer çalışmalara oranla daha iyi olarak nitelendirilebilir.

Resim 8

Çalışmada üç boyutlu denemeler dikkati çekmektedir. Kitaplardan bulunmuş bir buz dağı resminin katlanabilir bir özellik kazandırılarak sayfaya montaj edilmesi konunun kavrandığını ve uygulamanın mantığının öğrenildiğinin açık bir göstergesidir. Aynı zamanda defter kağıtlarının yuvarlanarak küçük buz adaları şeklinde geminin kenarlarından sayfaya yapıştırılması, kompozisyonla uyumu sağlamış ve konuya hakimiyet hissini uyandırmıştır.

Kumaş parçacıklarının kıvrılarak adalar halinde kullanılması ve bu kıvrımların üzerine dergilerden kesinlen ot ve kaya görüntüleriyle gerçekçi bir görünüm hissi oluşturma düşüncesi yaratıcı bulunmuş bu ve benzeri görüntüler sayfaya farklı noktalarda tekrarlanmıştır.

Denizde elle çizilmiş balıklar yerine dergilerden kesilen, sabit bir şekli olmayan doku görüntülerine tükenmez kalemle çizilen gözler ile balık görüntüsü oluşturulmuş, bu görüntülerle de farklı hayvan çeşitleri elde edilmiştir. Klasik balık kalıbı yerine görülmemiş balık şekillerinin oluşturulması hayal gücünün çalışmaya dahil edildiğinin ufak göstergeleridir.

Çalışmada genel olarak rahatlık görülmektedir. Öğrenci büyük bir kertenkele resmini gemiye bakan bir pozisyonda sayfaya yapıştırmış, ara ara küçük

dal parçacıklarıyla da yosun etkisi vermeye çalışmıştır. Bu noktada kitap illüstrasyonlarından esinlendiği ama olaya yeni bir yorum kattığı fark edilmektedir.

Öğrenciye arkadaki dalgayı niçin boyamadın diye sorulduğunda ise, yanındaki arkadaşının çalışmasına bakarak, 'öğretmenim, dalga beyaz köpük yapar ya o yüzden' cevabı alınmıştır.

Öğrencinin bayrak ve flamaları kendine özgü tasarımlarla renklendirmesi, adının ve soyadının ilk harfleriyle yaptığı büyük bayrağı ortaya alarak diğer ikisi yanlara alması simetriye dikkat ettiğinin, bu dikkatin halat ipleriyle ve can simidinde de uygulanması bunu önemsendiğinin göstergesi olmuştur. Çalışmada yapıştırma sırasında ufak bir noktada dikkat eksiliğinden dolayı farklı bir yere montaj görülmüş, ama bu hata katlamayı engellememiştir.

Öğrenci elinden geldiğince titiz ve itinalı bir çalışma ortaya koymuş ve olayı bambaşka bir manzara içinde ele almıştır. Bunu destekleyen karelerde çalışmaya yaratıcı bulguları sağlamıştır. Bu kadar ayrıntıya rağmen resimde insan figürünün olmayışı ise dikkat çekicidir.

Adı Soyadı: Bilgehan Mutlu

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Kız

Resim 9

Çalışmasında ilginç bir kompozisyon oluşturan öğrenci, sağ tarafta bir ev onun soluna doğru ufak bir ada bu adanın üzerine de palmiye, elma ve çam ağaçlarını yerleştirmiştir. Kumsalda balık avlayan bir insan figürünü de unutmayan öğrenci bu figürü eli ağzında olarak resmetmiştir. Denizde büyük ve küçük çok sayıda balık çizen ve çizilen bu balıkların ağızlarından çıkan hava kabarcıklarını da resim üzerinde gösteren öğrenci ayrıntılara dikkati çekmektedir. Merkezde bulunan palmiye ağacına çizdiği kuş yuvasında ki yavruya ağızıyla yemek taşıyan anne kuş motifi ise çalışmanın en yaratıcı olarak nitelendirilebilecek noktasıdır. Çok katlı bir apartmanın etrafında uçuşan kelebeklerle sayfadaki boş yerler doldurulmaya çalışılmıştır. Resim genel itibarı ile yaratıcı bir kompozisyon ve yaratıcı ayrıntıları barındırması bakımından başarılı olarak değerlendirilmiştir.

Resim 10

Çalışmada ilk dikkati çeken özellik gemi içinde dergilerden kesilerek kullanılan, katlamayı engellemeyecek şekilde hesap edilerek yerleştirilen çizgi film kahramanlarıdır. Figürlerde el salları şeklindeki duruşları bunların özenilerek ve öğrenci tarafından konuya uygun bulunarak yerleştirildiğini kanıtlamaktadır.

Çalışmanın bir kız öğrenciye ait olduğu bariz bir şekilde bellidir. Gemi süslemelerinde çiçek ve kalpler kullanılmış, bayrakta yeni bir tasarım yerine üç Türk

bayrağı kullanılmıştır. Kitap illüstrasyonunda ki dikkati çeken denizden çıkan ahtapot tarzı canlılar görülmemekle beraber, su yüzeyinde gereksiz yerde kullanılan kalp ve çiçek motifleri çalışma zeminine bir pano etkisi vermiştir. Bayrakların sabit durmayıp eğilme problemine karşı yerinde kullanılan bir bantla iyi bir çözüm sağlanmıştır. Çalışma kompozisyonu standart bir şekilde ele alınmış uygulamada kayda değer bir yaratıcı yaklaşım, çizgi film figürleri dışında görülmemiştir.

Adı Soyadı: Derya Akdemir

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet : Kız

Resim 11

Merkezde yer alan ufak bir ada parçasına bir ev, ağaçlar, garaj, araba, yol, çeşme ve ördekli bir havuz çizen öğrencinin çalışmasında büyük bir boyut sorunu göze çarpmaktadır. Çizdiği ağaçların yarısına kadar gelen çiçekler, çeşme büklüğünde havuzda yüzen ördek, hemen hemen evle aynı büyüklükte ki garaj bu tespiti doğrulamaktadır. Çalışmasında ayrıntılara dikkat eden öğrenci kapı kulplarını, çeşmeden damlayan suları, havuzun merdivenini, arabanın jantlarını, egzoz borusunu, ağaçtaki kuşun yuvasını ve arı kovanını göstermek istemiştir. Arka fonda doğan büyük bir güneş ve iki bulut, ufuk çizgisiyle ayrılmamıştır. Gökyüzü ve

denizin ayrımı farklı tonlarda kullanılan mavilerle sağlanmıştır. Bu düşünce yaratıcı bir özellik göstermektedir. Bu adanın altında ise iki tezat çizim yer almaktadır önde kürekli ilkel bir kayak arkada ise dört katlı bacalı ve pencere çizimli bir gemi resmedilmiştir. Bu iki çizimin mantığı anlaşılacakla beraber, çalışmada yaratıcı özellikler taşıyan farklı sahnelerde görülmemiştir.

Resim 12

Öğrencinin çalışmasında ayrıntılar önemli bir yer teşkil etmektedir. Gemide ki pencereler ve pencerelerdeki perdeler, denizin arkasındaki dalgada ki baloncuk hissi bu ayrıntılardan bir kaçıdır.

Sayfa üzerindeki taslak karesi, yapıştırılmalar ve çizimlerle sık sık aşılmıştır. Çizgi dışında penguenlerin yaşadığı bir bölüm oluşturulmuştur. Gösterilen kitaptaki yarı çizim yarı maket durumunda ki balinanın bir benzeri suyun içine gömülür şekilde kullanılmış bu etkiyi vermek için balinanın kenarlarına dalgalar çizilmiştir. Balinanın gömülürken çıkardığı dalga frekanslarının çizimlerde git gide büyümesi bu yaş çocuğunun resimleri için oldukça başarıyla yakalanmış bir durumdur. Bu tarz bir yaklaşım diğer öğrencilerde görülmemiştir. Bu yarım figür öğrencide farklı ve bilinçli bir bakış açısı oluştuğunun göstergesidir. Geminin hemen yanına çizilen, yatay duruşlu suyun dibinde hissi uyandıran çapa ve güverteye güneşlenir

pozisyonda yapıştırılan çocuk resminde (bu resmin üzerine boyamalarla güneş gözlüğü çizilmiştir) bu duruştaki farklı yaklaşımların etkisi yoğundur. Yine diğer çocuklarda görülmeyen bir farklılıkta uçan hayvan figürlerinin gemi flamalarının üzerinde ve deniz üzerinde uçarken ki halleriyle gösterilmesidir. Bu hayvanların içinde yarasanın bulunması da ilginçtir. Üç boyutlu kitaba dikkatle bakıldığında fark edilen kuşlar öğrenci tarafından kaçırılmamıştır. Her ne kadar kitaptaki denize düşen kuş gölgeleri uygulama da yapılmasa da bu kullanımlar öğrencinin dikkatli olduğunun tüyolarıdır. Ayrıca öğrenci çalışmasının sağ tarafında kullandığı iki pamuk parçası ile buz dağı etkisi vermeye çalışmıştır. Bu ufak pamuk adalarından birinin üzerine kumaştan kesilen büyük boyutlu penguen resminin yerleştirilmesi

Çalışma üzerinde oyun oynanabilecek bir zemini oluşturmanın çabası olarak görülmüştür.

Adı Soyadı: Esra Tütüncüoğlu

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Kız

Resim 13

Öğrenci konuyu, farklı bir yorumla farklı bir ortamda resmetmese de, çizimlerdeki dikkat çekici özellikler bakımından oldukça yaratıcı ve başarılı bir

çalışma ortaya koymuştur. Kuruboya tekniğini başarılı bir şekilde uygulayan öğrenci, çizdiği Hindistan cevizi ağaçlarında dolaşan maymunlarla ve su yüzeyinden sıçrayan balık figürleriyle sınıf arkadaşlarında görülmeyen özellikler sergilemiştir. Arka fonda kullandığı dağları, çalışmanın geneline oranla flu tonlarda bastırmadan boyamış olması ise oldukça dikkat çekicidir. Su yüzeyinde kimi yerlerde de bu tarz bir boyama yapan öğrenci böylelikle su da derin ve sığ alanlar görüntüsü oluşturmuştur. Bu görüntüler sınıftaki yaşıtlarına oranla öğrencinin çalışmasını oldukça yaratıcı olarak tanımlatmıştır.

Resim 14

Öğrencinin resminde gemi dış cephesinin renklendirmesi oldukça dikkat çekicidir. Deniz yüzeyinde yoğun olarak iplerle çalışılmıştır. İp ve çizgili kumaştan oluşturulan ahtapotlar yaratıcı tasarımlardan biridir. Yeşil renkli ipler kıvrımlı olarak yapıştırılarak yosun etkisi verilmeye çalışılmıştır. Çalışmada kahverengi kumaştan kesilerek yapıştırılan sal oldukça dikkat çekicidir, bu salın biraz ilerisinde katlama tarzında yüzen insan figürü eklenmiştir, bu figürün belden aşağı olan kısmı su altında kaldığından gözükemeyeceği düşünülerek yarım bir yerleştirmeye yapılmıştır. Bu arayış konunun kavrandığının eser üzerinde ki delili sayılabilir. Sala monte edilen

kumaştan küreklerin ince bir titizlikle eklenmesi ise dikkat çekici diğer unsurlardandır.

Güverteye elle çizilen insan figürleri yerleştirilmiştir. Bu figürler katlamaya uygun olarak monte edilmiştir. Bayraklarda kullanılan semboller, tek gözlü korsan bayrağından esinlenerek oluşturulmuş sevimli çizimlerdir. Genel anlamda, çalışma başarılı ve yaratıcı özellikleri taşıyıcıdır.

Adı Soyadı: Ali Sevinç

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Erkek

Resim 15

Ana konudan yola çıkarak resmini farklı bir ortama taşıyan öğrenci, denizde sefere çıkan üç savaş gemisinde ki sahneleri çizmiştir. Sayfanın en alt kısmında girintili çıkıntılı kimi yerlerde seyreden ada parçacıkları ile de ada temasından kesitler sunmuştur. Suyun içindeki balıkları resmetmesi ve gemiler üzerindeki insanları korsan kıyafetleriyle detaylandırması ise çalışmada dikkat çekici noktalardır. Gemi üzerinde ki kamaraları, gizli top arabalarını ve gözetleme kulelerini resimlemeyi unutmayan öğrenci, arkadaşlarına oranla daha farklı bir yaklaşımla konuyu ele alması bakımından yaratıcı bir eser ortaya koymuştur.

Resim16

Çalışmada en dikkati çeken nokta büyük bir ahtapotun güvertede ki dergilerden kesilen insan figürünü yakalamasıdır. Bu sahne gösterilen üç boyutlu kitapta da en dikkat çekici sahnedir. Yine ipten yapılan başka bir ahtapot ta farklı bir noktadan kollarını gemiye atmış olarak yapıştırılmıştır. Bu örnekler üç boyutlu kitabın öğrencide bıraktığı etkiyi göstermesi bakımından önemlidir. Kitaptaki ahtapotun kollarıyla gemide ki bir tayfayı yakalamış olduğu sahne çok dikkat edildiğinde görülebilen noktadadır, buda illüstrasyonun öğrencilerdeki dikkatleri üzerine çektiğinin göstergesidir.

Sınıfta aynı köyden bir arkadaşında da gözlenen tarzda ki ahtapotlar öğrencinin çalışmasında da gözlenmiştir. Arkadaşlarıyla kumaş alışverişinde bulunduğu yapıştırılmalardaki çeşitlilikle bellidir. İsmi ilk harflerinden yaptığı flamalarda, yapıştırma yönünü hesap edemediğinden dolayı güverteye ters bir görünüm oluşmuştur. Öğrenci arkadaşlarından edindiği kumaş parçalarını adalar gibi yapıştırmış ama bu yapıştırılmalar şablon görünümü dışında bir etki vermemiştir. Çalışma genelde kopya figürler ve görüntüler barındırmaktadır ama illüstrasyonlarda ki önemli noktaların hatırlanarak uygulanması yönüyle de öğrencinin konuyu kavradığı açıktır.

Adı Soyadı: Merve Mentef

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Kız

Resim 17

Çalışmasında, kaya şeklindeki iki adanın ön tarafına yeşil bir ada yerleştiren ve bu adaya iki muz ağacı ve üç maymun çizen öğrenci, adaya bir iple bağladığı kayıkla çalışmasını tamamlamıştır. Sağ üst köşede yer alan güneşle sayfa üzerinde boş bir alan bırakmayan öğrenci, kayıkta ki çizimiyle dikkati çekmektedir. Genel olarak ayrıntıya yer vermediği resminde kayığa vuran dalgaları resmetmiş olması ilginçtir. Kendine has bir çizimle oluşturduğu maymunlar dışındaki rüzgarda savrulurcasına resmettiği muz ağaçları ve kayığa vuran dalgalar da düşünüldüğünde öğrencinin çalışmasına bir yerden bakarak yön verdiği sezilmektedir. Bu sezinlemede kitaplardaki illüstrasyonların öğrencilere etkisini bize göstermesi bakımından dikkat çekici bir bulgudur. Çalışma genelinde yaratıcı nitelik gösteren kayda değer farklı bir özellik bulunamamıştır.

Resim 18

İlk bakışta öğrencinin çalışmasında, çizimlerin dışında az bir kumaş parçası bulunduğu dikkati çekmektedir. Gemi güvertesine süsleme modeli olarak balık resimlerini tercih etmesi geminin güvertesine şeffaf bir izlenim oluşturmaktadır. Bayrak modeli olarak isminin baş harfini üç yelkende de uygulayan öğrenci, yapıştırma yönünü çizim esnasında hesap edemediğinden dolayı W harfli yelkenleri eklemek zorunda kalmıştır. Çalışmada denizin dibinde yüzen, kumaştan kara parçalarına çıkmaya çalışan, denizin dibindeki sandık ve eski kalıntılar arasında gezinirken fotoğraf çeken dalgıçların resmedilmesi oldukça yaratıcı bulunmuştur. Bu dalgıçların sayfa içinde ki pozisyonları da değişiklik göstermekle beraber bu çizimler renklendirilmemiştir. Öğrenciye bunun sebebi sorulduğunda ‘suyun altında kıyafetlerinin rengi görünmez diye düşündüm’ cevabı alınmıştır. Öğrencinin bu açıklaması da ilginç bir tespittir, aynı dalgıçların; paletlerini, gözlüklerini, oksijen tüplerini hatta soluk borularından çıkan hava kabarcıklarının ayrıntılı bir şekilde resimleyen öğrenciden alınan bu cevap oldukça şaşırtıcı gelmiştir.

Adı Soyadı: Pınar Öztürk

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Kız

Resim 19

Öğrenci eski bir resmine birkaç ayrıntı eklediğini söyleyerek yeni bir resim çizemediğini dile getirmiştir. Deniz görüntüsü vermek için resmine kalemle mavi bir düzleme yapan öğrenci, genel olarak bir sahil ortamı görüntüsü vermeye çalışmıştır. İlkbaharda çiçek açan ağaçlarla bacalardan çıkan dumanlar, traktör, koyun ahır ve yelkenliler resimde dikkati çekmektedir. Çatıya yerleştirdiği çanak antenle, piknik yapan ailenin eşyalarını ayrıntılarıyla resmeden öğrenci, eskiyi yeniye uyarlayarak oldukça yaratıcı bir çalışma ortaya koymuştur. Ada konusundan çok sahil kenarında ki bir kasabadan kesit oluşturan öğrencinin çalışması başarılı bulunmuştur.

Resim 20

Çalışmanın bir kız öğrenciye ait olduğu bir bakışta anlaşılabilir. Pembe ve kırmızı ağırlıklı boyanan gemide ki yelkenler oldukça ayrıntılı ve iyi bir renklendirmeye boyanmıştır. Çalışmada sadece bir tane balık kullanılmış, kullanılan balık figürü de elişi kağıtlarından şablon şeklinde kesilen bir parçanın üzerine kalemle göz ve ağız çizilmesiyle netleştirilmiştir. Sayfa kenarında gereksiz yere dergilerden kesilen sepet içinde kedi ve pati izleri yapıştırılmıştır. Bu izler çalışmanın üç kenarını da kaplamaktadır. Öğrencinin çalışmasında yaratıcı olarak değerlendirilen nokta ise, balinanın sadece kuyruğunun suyun içine gömülür bir vaziyette sayfaya çizilmiş olmasıdır. Öğrencinin bunu düşünebilmesinde kitap illüstrasyonun etkisi olabilir, ama yine de illüstrasyonda da balinanın tamamı gösterilmiştir. Büyük ihtimalle öğrenci bu bakış açısına kendisi ulaşmıştır. Bu oldukça yaratıcı bir düşüncenin sayfaya yansması olarak yorumlanabilir. Başka bir eklentide gemi üzerinde olmuştur. Öğrenci güverteye, dergilerden kestiği üç kız karakterini katlamaya uygun olarak monte etmiştir buda tekniğin kavrandığına dair bize bilgi vermektedir. Çalışmanın en alt kısmında uygulama karesinin dışına çıkarak, bir ada oluşturulmuş ve bu ada üzerine yine bir kız figürü çizilmiştir. Bu figürün elinden çizimle çıkan bir ip, kumaş parçasından kesilerek yapıştırılan bir uçurtmanın ipiyle bir noktadan birleştirilmiştir, bu birleşimi de başarılı bir şekilde yerleştiren öğrencinin çalışması oldukça yaratıcı olarak nitelendirilebilir.

Adı Soyadı: Mehmet Öztürk

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Erkek

Resim 21

Tam olarak tamamlayamadığı çalışmasında öğrenci, konuyu farklı bir biçimde ele alarak oldukça ilginç bir gemi modeli çalışmıştır. Üçgen prizmayı andıran geminin içindeki silahları, yatakları, lambaları ayrıntılı bir şekilde resmeden öğrenci, eserinde gece fonunu tercih etmiştir. Gemini üst katında yanan lambadan dolayı, geminin duvarları sarı renge boyadığını söyleyen öğrencinin cevabı da şaşırtıcı bulunmuştur. Bu gibi özellikler çalışmaya yaratıcı özellikler kazandırmıştır. Büyük gemiye yanaşan küçük bir kayıkla ikinci bir odak noktası oluşturan öğrenci, çalışmasında ada ile ilgili hiç bir ayrıntı kullanmamıştır. Konudan bağımsız olarak oluşturduğu çalışması sınıf arkadaşlarına oranla daha bağımsız yönler sergilemektedir.

Resim 22

İkiz kardeşi Pınar'ın çalışmasına oranla daha sade bir uygulama yapan, Mehmet çalışmasına kimsede görülmeyen bir eklenti yapmıştır. Klasik bir teknikle yaptığı gemiyi sayfaya üç boyutlu katlama tekniğine uygun olarak basit bir yöntemle yapıştırılmıştır. Aynı zamanda bu gemiye el sallayan bir insan figürü de çizen Mehmet, akranlarına oranla tekniği daha iyi kavramış ve çalışmadan beklenen yönde bir eser oluşturmuştur. Sade bir kumaş deseni üzerinde pastel boyayla yaptığı ve kumaşı gerekli yerlerde keserek sayfa üzerinde hareketli bir köpek balığı izlenimi de uyandırmıştır. Bu balık üzerine de solungaçları çizmeyi unutmamıştır. Bu iki balıktan birinin kumaştan kaynaklanan ip çıkıntılarının kenarlarından kalemle geçen öğrenci burada doğal bir diş görüntüsünü keşfetmiş ve sahneyi hemen köpek balığı ağzını açarak kocaman dişleriyle küçük balık sürüsünün içine dalmış haline getirmiştir. Çalışmada sol alt köşede, ilk bakışta anlamsız gibi görünen çizime dikkatli bakıldığında burada batık bir geminin yukarıdan görünüşünün resmedilmeye çalışıldığı anlaşılmaktadır. Bu çizimin kuş bakışı görünüşle verilmeye çalışılması oldukça yaratıcıdır. Yine bu batık geminin derinlerde olduğu hissini verebilmek için üzerinden geçen küçük balık sürüleri resmedilmeye çalışılmıştır. Mehmet'in bu düşüncesiyle tamamlamış olduğu çalışması yaşlılarına göre daha fazla yaratıcı sahneler içermektedir.

Adı Soyadı: Ayşenur Çanakçı

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Kız

Resim 23

Tam olarak bitiremediği çalışmasında ada da tek başına kalmış ve çeşitli işlerle meşgul olan bir kız figürü dikkati çekmektedir. Yıkılan çamaşırların ağaç arasında ki ipe rüzgarlı bir şekilde asılması oldukça ilginç bulunmuştur. Kendine has bir ağaç çizimine sahip olan öğrenci resminde kullandığı kız figürünü balık tutar bir vaziyette resmetmiştir. Denizin içindeki balıkları canlı bir şekilde gösteren öğrenci iki katlı yaptığı evin ara katındaki balkonuna saksıda çiçekler yerleştirmiştir. Köşeden çıkan büyük bir güneş ve iki bulutla gökyüzü hissi oluşturmuştur. Öğrenci çalışmasında ayrıntılarda ilginç noktalar oluşturmuştur.

Resim 24

Öğrenci çalışmasında farklı malzemelerden bir kombinasyon oluşturmuştur. Kumaş, ip, kibrit ve pul kullanan öğrencinin çalışmasında ki en ilginç sahne gemiyle deniz arasına ince iplerle yapmış olduğu balık ağıdır. Bu ağının üzerine kendi yaptığı küçük kağıtlardan kesme balık resimleri de yapıştıran öğrencinin düşüncesi, şüphesiz ki iyi bir kurgulama sağlamıştır ve oldukça yaratıcıdır. Kibritlerden yaptığı salda ve salın üzerine katlama tekniğine uygun olarak yapıştırdığı insan figüründe de bu yaratıcı düşüncenin etkisi bellidir. Öğrenci, çalışmasının solunda kalın ipleri helezon şeklinde dolayarak ahtapot gövdesi oluşturmuş aynı iplerle de ahtapota kol eklemiştir. Bu biçimde oluşturulan ahtapot modeli diğer öğrencilerde görülmemiştir. Bu ahtapotun alt kısmında bir ada parçası görünümünde, kahverengi bir kumaş parçası sayfaya eklenmiştir. Bu adanın üzerinde de açık vaziyette bir hazine görüntüsü elde edebilmek için yaldızlı pullar, yaldızlı kağıtlar yapıştırılmıştır. Çalışma bir kız öğrenciye ait olmasına rağmen bayraklar da, gösterilen illüstrasyonla aynı tarzda kurukafa resimlerinin çizimi tercih edilmiştir.

Adı Soyadı: Mehmet Pala

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet: Erkek

Resim 25

Profesyonel bir çizimden kopya görüntüler taşıyan çalışmada, imdat yazısıyla bir gemiyi çağıran denizkızı resmedilmiştir. Aslan ,ayı ve hamakta sallanan maymununda bulunduğu çeşitli hayvanlar farklı sahnelerde resmedilmiştir.Çalışmada öğrenciye ait yaratıcı olarak nitelenebilecek bulgu ise,deniz yüzeyinde sadece köpek balığının sırt kısmındaki üçgenlerin çeşitli yerlerde gösterilmesidir.Öğrencinin bu çizilmemeleri bakarak mı yoksa kendi hayal gücüyle mi yaptığı bilinmemektedir.

Resim 26

Mehmet çalışmasında sadelikten yana bir duruş sergilemiştir. Geminin oluşturulması sırasında öğretmenin gösterdiği adımları birkaç noktada kaçırdığı, hatalı yapıştırılmalarından bellidir. Sınıf geneline göre Mehmet, oldukça ilginç bir malzeme kullanmıştır. Sert köpükleri parçalayarak sayfa üzerinde kırılmış buz dağları etkisi vermeye çalışmıştır. Geminin arka kısmındaki dalgalarda tane tane yapıştırdığı köpüklerle pervanenin kırdığı buz parçacıkları oluşturmak istediğini söyleyen öğrenci ,önlere daha bütün kalıplar yerleştirmiştir. Mehmet'in gerek kullandığı malzeme gerekse yaptığı mantıklı açıklama, yaratıcı nitelikler taşımaktadır. Buz görüntülü köpüklerin üzerine dergiden kestiği bütün bir penguen topluluğu resmini parçalara ayırarak yapıştırmış böylelikle daha çok yerde kullanmıştır. Yine suyun içinden kafasını çıkarmış bir vaziyette yapıştırdığı beyaz kutup ayısı resmi konuyla ve mekanla uyum sağlamıştır.

Adı Soyadı: Onur Acar

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Erkek

Resim 27

Çizim olarak bitmiş ama üzerinde hiçbir renklendirme yapılmamış bir şekilde teslim edilen resimde bir ada ülkesine saldırı yapan donanma resmedilmiştir. Konunun bu şekilde ele alınması oldukça yaratıcı bulunmuştur. Gemilerden adaya atılan çapalar resimde en dikkat çekici noktalardır. Komutan ve etrafında seyreden olayda her bir asker üzerinde ki ayrıntılar itina ile çizilmiştir. Öğrencinin çalışmasında konuyu ele alış biçimi ve konuya hakimiyeti açısından oldukça başarılı ve yaratıcı özellikler görülmektedir.

Resim 28

Çalışmada geminin dış kaplaması, kitap illüstrasyonunda ki gibi ahşap görünümüyle boyanmıştır bu ve bunun gibi gemi yüzeyinde yapılan pencere ve pencereden bakan insan figürlerinde de kitaptan esinlenme söz konusudur. Gemi güvertesine güneş gözlükleriyle havlularına uzanmış, yanlarında da güneş kremleri bulunan yatay duruşlu dört korsan figürü ve yakalanmış balıkların toplandığı bir kasa yerleştiren öğrenci, çalışmasında çizim dışında ek bir malzeme kullanmamıştır. Bayraklarda kılıçlar, kurukafalar ve geri dönüşüm sembolünü yeniden yorumladığı bir deseni kullanan öğrenci, çalışmasında oldukça ilginç figürleri kullanmaktadır. Bu ilginç figürlerden biri ise deniz yüzeyinde hiçbir öğrencinin çizmediği can simidiyle yüzen insan figürüdür. Acil bir durumda gibi resmettiği bu figürle sayfa üzerinde dikkatleri üzerine çekmektedir. Kitap illüstrasyonundan oldukça etkilen öğrenci, gördüğü balina çizimini eserine taşımış ve üç boyutlu katlama tekniği ile başarılı bir şekilde gördüğünü sayfasına ekleyebilmiştir. Kuyruğu su yüzeyinde, gövdesi su içinde kalan bir tarzda görülen figür oldukça başarılı bir şekilde oluşturulmuştur. Öğrenci yine kitapta gördüğü ufak bir ayrıntıyı resmine taşımış, çalışmasının sol üst köşesine bir iskele ve bu iskele üzerine de üç insan figürü eklemiştir. İskeleyle yakın bir pozisyondan geçen küçük bir yelkenlide çizmiş olan öğrenci, geminin arka

kısımında kalan dalgayı kabarcıklar halinde boyamıştır. Bu ve buna benzer birçok özelliği çalışmasında barındıran öğrenci ek bir malzeme kullanmadan çizimlerdeki farklılıkla oldukça yaratıcı sahneleri yakalamıştır.

Adı Soyadı: Semra Çetin

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Kız

Resim 29

Verilen konuyla ilgili yapılan resim çalışmasında öğrenci tipik bir çizimleme ile bir ev, kız figürü ve elma ağaçlarından oluşan bir kompozisyon oluşturmuş, ada hissini uyandıracak deniz görüntüsünü göstermemiştir. Genel olarak yaratıcı özellikler taşımayan çalışmada sağ üst köşede bir muz ağacının bulunması ise en dikkat çekici noktadır.

Resim 30

Deniz yüzeyinde çizdiği adaların üzerine ağaç yapraklarını kullanarak palmiye ağacı şeklini oluşturulan öğrenci yaratıcı özellikleri barındıran bir uygulama kağıdı ortaya çıkarmıştır. Çalışma da şu çizimler dikkati çekicidir; suya çizdiği deniz altı ve güverteye çizdiği top arabaları (bunları atılan toplarıyla beraber çizerek sayfa üzerine monte etmiştir), kitap illüstrasyonunda görülen geminin uzaklara şablon duruşla çizimi ve sol üst köşede sayfadan taşarak çizilen bir adanın içine yerleştirilen bir köy çizimi. Bayraklarda olimpiyat ve Japon bayrağını çizen kız öğrenci, genel olarak çalışmasında bir savaş sahnesi yakalamaya çalışmıştır. Ağaç yaprakları dışında farklı bir materyal kullanmayan öğrenci ahtapot ve balık çizimleriyle sayfayı doldurmak istemiştir. Yaratıcı olarak nitelenebilecek birkaç nokta yakalamayı başaran öğrencinin çalışması sınıf geneline oranla iyi olarak tanımlanabilir.

Adı Soyadı: Ayşe Süslü

Yaş:11 Sınıf: 5-B Cinsiyet :Kız

Resim 31

Çalışmasını pastel boya ile renklendiren öğrenci arkadaşlarına oranla daha soyut bir resim ortaya çıkarmıştır. Merkezde yer alan bir kayığa, sarı saçlı bir kız figürü çizmiş ve kayığın her iki tarafına da simetrik Türk bayrağı yerleştirmiştir. Bulutlara yakın bir şekilde elini açarak göğe yükselen ortadaki figür ve kayak bir merdivenle belirsiz bir yere tutturulmuştur. Kayığın altında (zeminde) yeşil bir ağaç ve iki kaplumbağa çizimi görülürken, kaplumbağaların renklendirilmesinde kağıdın beyazlığından faydalanılması ilginçtir.

Resim 32

Öğrenci çalışmasına başarılı bir şekilde Türk bayrağını ve farklı iki ülke bayrağını çizebilmiştir. Çiziminde denizkızı ve hazine sandığını kullanan ve bu çizimleri yıldızlı boyalar ve pullarla süsleyen öğrenci, gemi yüzeyi ve güvertesinde gül motifleri kullanmıştır. Kitap illüstrasyonunda gördüğü ahtapotun çizimlerine yakın bir çizim ve renklendirme ile sayfa üzerine kendi ahtapotunu çizen öğrencinin uzaklarda oluşturduğu turuncu renkli sıra dağlar sayfa üzerinde dikkati yoğun olarak çekmektedir. Bu dağların üzerine güneşi ve bulutları da ekleyen öğrenci güvertesinin ön kısmına da duran bir martı figürünü yerleştirmiştir. Öğrencinin çalışması kimsede bulunmayan birkaç özelliği taşıması bakımından yaratıcı olarak nitelendirilmiştir.

7.6. İncelenen resimlere genel bir yorum

-Öğrencilere ilk resim konusu olarak genel bir tema verilmesine rağmen 6 kişi dışında konuyu farklı bir ortamda ele alan öğrenci çıkmamıştır.

-Ada konulu çalışma üzerinde, evlerinde istedikleri eklemeler yapabilecekleri söylenmiş olsa da resimlerin hiç birinde farklı bir malzeme uygulanmamıştır.

-İlk resimlerde perspektif, 2 kişi dışında öğrencilerde görülmemiştir.

-Üç boyutlu çalışmalara oranla isteksiz ve eğlencesiz olarak çalışmalarını tamamlamışlardır.5 kişi yarım veya renksiz olarak çalışmasını teslim etmiştir.

-Ada konulu resimlerde 4 kişide kopya ile bakarak yapma yada bir illüstrasyondan etkilenerek aynısını resmetme görülmüştür.

-Üç boyutlu sayfa tasarımlarında ise illüstrasyondan yapılan etkilenmelere öğrenci tarafından yaratıcı özellikler eklenmiştir.

-Öğrenciler kitap illüstrasyonun boyamalarında ki şaşırtıcı efektleri dikkatli bir şekilde inceleyerek, teknikleri arklı uygulamalarla kendi tasarımlarına taşınmışlardır.

-Üç boyutlu uygulamada her türlü materyali yerinde kullanarak, metamorfoz tekniğine yakın çalışmalar çıkaran öğrenciler olmuştur.

-Üç boyutlu tasarımlarda resimleme için daha dar ve ufak alanlar kalmasına rağmen öğrenciler daha ayrıntılı ve görsel açıdan dolu resimler yapmışlardır.

BÖLÜM VIII

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

8.1.Sonuçlar

Araştırmaya ayrılan dört ders saatinde, anlatımlarla, gösterimlerle ve uygulamalarla zaman en verimli şekilde kullanılmış, bu süreç boyunca da öğrencilerin ortaya koydukları performanslar gözlenmiştir. Somut bir belge olarak ortaya çıkardıkları yazılı veya görsel çalışma kağıtlarıyla da bulgularda ki yorumlar netleştirilmiştir. Bunlara dayanarak;

-Öğrencilerin, yeni bir teknik olarak gördükleri üç boyutlu sayfa tasarımlarını başarılı bir şekilde oluşturdukları görülmüştür. Aynı zamanda öğrenciler, kendilerinden böyle bir istekte bulunulmamasına rağmen, ellerindeki farklı malzemelerle özgün üç boyutlu denemelere yönelmiş ve bu denemelerini çalışma kağıtlarına eklemiştir. Bu da karmaşık gibi görünen bu tekniğin, temelinin aslında iki ders saatlik bir süre içinde öğrencilere iyi bir anlatımla kavratılabileceğini ortaya çıkarmıştır.

-Yaparak, yaşayarak, keşfederek en önemlisi de eğlenerek ortaya somut bir ürün çıkaran öğrenciler, farklı bir çalışmanın heyecanını tenefüs aralarında okuldaki diğer öğrencilerle paylaşma yoluna gitmişler, çoğu okul çıkışı köylerine döndüklerinde ailelerine mutlulukla, okulda geçen saatlerini anlatmışlar ve çalışmalarını göstermişlerdir. Bu bize, yeni bir teknikle Sanat eğitimin öğrenci psikolojisi üzerindeki olumlu etkisini gösteren önemli bir kanıttır.

-Öğrenciler üç boyutlu sayfanın uygulanması esnasında öğretmenle beraber hareket edip, sınıfta toplu hareket bütünlüğü sağlamışlardır. Bu onlara; birlik bütünlük gibi duyguları aşlamakla kalmamış, kendilerinden geride kalan arkadaşlarına farklı sıralarda otursalar dahi hemen yardım etmelerinin gereğini hissettirmiştir. Böylelikle sınıf başarısı herkes için tek bir hedef haline gelmiş, işbirlikli öğrenmeyle arkadaşlık duyguları daha da yoğunlaşmıştır.

-Genel olarak Görsel Sanatlar derslerinde çizim ve farklı tekniklerle boyama yapan öğrenciler üç boyut kavramını basitten karmaşığa bir yöntemle öğrenmişlerdir. Yıllardır iç içe bir hayat geçirdikleri kitap ve defter sayfaları arasında ki dar alana bile,yaratıcı düşünceyle, neler sığdırılabileceklerini görmeleri, onların zihinlerinde ki kalıplaşmış teknikleri farklı yorumlamalarla yeni uygulamalara monte edebileceklerini net bir şekilde göstermiştir. Bu yaratıcılığın öğretilmeyeceğini ama uygun tekniklerle geliştirilebileceğini göstermesi bakımından sanat eğitimcileri açısından dikkat çekici bir noktadır.

-Çağdaş bir tekniğin, dersliklerinde bilgisayar olmayan, çoğunluğunu köyden gelen dar gelirli ailelerin çocuklarından oluşan bir sınıfta gösterilmesi ve onların başarılı bir şekilde bunu kavrayıp uygulamaları, çocuklarda net bir özgüven hissini oluşturmuş, zorlukları basamaklarla aşabileceklerine dair güzel bir deneyim kazandırmıştır.

- Diğer üç boyutlu uygulamalara oranla çok daha ucuz, masrafsız aynı zamanda kısa süreli bir teknikle de üç boyut ve hacim kavramlarının öğretilebileceğini gösteren bu çalışma ile gerek Görsel Sanatlar öğretmenleri gerekse de kendi sınıflarında Görsel Sanatlar derslerine giren sınıf öğretmenleri için alternatif bir teknik ortaya konulmuş ve uygulaması başarı ile sonuçlanmıştır.

-Uygulama sürecinde sınıfta konu ile ilgili okunan hikayeleri hayallerinde canlandıran, gösterilen slaytları dikkatle izleyen ve yapım aşamasında arka fondu konuyla ilgili çalan müzikleri dinlemiş olan öğrenciler, Görsel Sanatlar dersini farklı bir süreçle geçirmişlerdir.

Yeni bir tekniği yeni uygulamalarla öğrenmek onları şaşırtmış aynı oranda da eğlendirmiştir. Bunun sonucunda da genel olarak çizimlerinde sakin, durağan figürler yerine hareket halinde, neşeli figürler kullanmışlar ve boyamalarında canlı renkleri tercih etmişlerdir.

-Slaytlarda gösterilen;

Tıp fakültesi öğrencileri için insan anatomisinin üç boyutlu kitaplarla tanıtımı

Alfabeyi öğreten hacimli harfler

Enino Marchetto(karton adam) nun tek kişilik kağıttan kıyafetlerle yaptığı gösterisi

İsimleri öğretmek için yapılmış, ingilizce hayvanları tanıtım sözlüğü

Amerikanın ünlü bir pop grubunun müzik klipleri

Mobilya ve araba reklamlarında kullanılan üç boyutlu sayfa tasarım videoları ile öğrencilere uygulatılan tekniğin farklı alanlardaki kullanımı gösterilmiş ve onlardan Sanat eğitimi ve diğer dersler için farklı bir uygulama düşünmeleri istenmiştir.Genel olarak ‘yılbaşı kartı tasarımında’, ‘piyesler de’ ve ‘diğer derslerin proje ve performans ödevlerinde’ kullanılabilir olabileceğine yönelik yazılı ve sözlü cevaplar alınmıştır.Bu bizlere uygulamanın disiplinler arasında ortak kullanılabilir bir özelliğe sahip olduğunun net bir göstergesidir.

-Sindirella ve Alice Harikalar Diyarında’nın kabartmalı hikaye kitaplarının gösterilmesi ve bu kitapların hem üç boyutlu(maketli, pop-up book) hemde hareketli (çekme kağıt bağlantılı, movable book)kitap özelliklerinde olması, bildikleri bir hikayeyi farklı versiyonlarla karşlarına çıkartmıştır. Konuya girişte kullanılan bu videolar onların sevdikleri ve bildikleri bir noktadan yola çıkmalarını sağlamıştır. Bu da eğitim bilimlerindeki bilinenden bilinmeye ilkesine yönelik bir yaklaşım olduğundan kalıcı izli öğrenmeyi sağlamıştır.

-Öğrencilerden yaptıkları üç boyutlu sayfa uygulamalarında kendilerine özgü bir bayrak deseni veya logosu oluşturmaları istenmiş, büyük bir oranla da bu istek gerçekleştirilmiştir. Bu özgün tasarımlar yaratıcı nitelikler göstermesi bakımından, çalışmanın sonucunda beklenen kriterlere bakılarak başarılı olarak nitelendirilmiştir. Bayrak tasarımlarında kitap illüstrasyonundan etkilenmelerin de olduğu kimi çalışmalarda bile, bire bir kopya yerine öğrenciler kendilerinden de eklentiler yapmayı tercih etmişlerdir. Ders esnasında, yaratıcı düşüncenin var olana yeni bir özellik kazandırmakla başladığının sık sık vurgulanması, ortaya çıkan flama, yelken ve bayraklarda etkisini göstermiştir.

-Sınıfta, korsanlarla ilgili olan kitap illüstrasyonu öğrencilerle incelenirken, resimlemeler karakterler, çizimler detaylı bir şekilde gözden geçirilmiş ve teknik özellikleri anlatılmıştır. (origami, sulu boya tekniği vs.)Öğrencilere her türlü

malzemeden sayfa üzerine eklemeler yapabilecekleri bu konuda özgür oldukları söylenmiştir. Uygulamalar tamamlandığında sayfa üzerinde görülmesi beklenen malzemeler; ipler, dergilerden kesilen karakterler ve kumaşlar olurken, getirilen çalışmalarda; köpükten buz dağları, kibritten salları, yapraklardan oluşturulmuş ağaçlar, alüminyum folyolardan perdeler, midye kabukları, kumlar, hatta altın hissi uyandırmak için yapııştırılan sarı pullar görülmüştür. Bu gibi eklentiler, öğrencilerin özgürce seçim yapabilecekleri ortamlar olduğunda yaratıcılıklarını daha verimli kullandıklarını göstermesi bakımından çok önemlidir.

-Gösterilen üç boyutlu kitaplarda düz bir sayfa içine yerleştirilen, hikayede adı geçen kahramanların kalıplarından çıkarıldıktan sonra katlanarak üç boyutlu hale gelen maketleriyle, çocuklara son sayfa üzerinde kendi senaryolarıyla oyun oynamaya imkan vermesi, bu kitapların dikkat çekici özelliklerindedir. Bu oyun ortamı öğrencilerin, ders esnasında en beğendikleri noktalardan biridir. Kendi uygulama sayfalarında da bunu yakalamaya çalışan birkaç öğrencinin olması, üç boyutlu kitapların öğrencilerde bıraktığı etkiyi göstermesi bakımından ilginç bir tespittir.

-Origami ve Üç boyutlu kitaplarla ilgili bilgi verilmeden önce yaptırılan genel bir kavram olan 'ada' konulu resim çalışmasında her öğrenci kendi resminde birkaç yaratıcı özellikli karakter oluşturmuş ama konu bakımından farklı yayılımlara geçememiştir. Örneğin adada balıkçılar, evler yoğun olarak kullanılmış birkaç gemi ve savaşan gemiler dışında değişik ortamlarda sahnelenen figürlere rastlanılmamıştır. Üç boyutlu kitaplardan sonra yapılan uygulamalar da ,dar bir alan içerisinde görülen şu karakterler yaratıcı düşüncenin sürece dahil edildiği göstermektedir; dalgıçlar ,denizaltı,kılıç ve vatoz balıkları,hazineler, batık gemiler ,dürbünle gözetleme yapan korsanlar,denizin sığ yerlerinde ki kumsal görüntüleri ..Bu gibi sahneler kimi zaman kitaptan esinlenmelerle oluşturulmuş kimi zamanda bizzat öğrenci tarafından bulunmuştur.Sonuç olarak ikinci uygulamada yaratıcı özelliklere daha yoğun olarak rastlanmıştır.

-Uygulamadan sonraki zamanlarda da öğrenciler, resim kağıtları üzerine çeşitli konularda çizimler yapmış, bunlara birkaç malzeme ile hacimli eklentiler yaparak, tenefüs aralarında, okul giriş çıkışlarında ve öğretmenler odasına uygulamalarını göstermeye çalışmışlardır.

Dikkat çekici sahnelerinde olduğu ekstra çalışmalarda, hacimli eklemelerin yoğun olduğu görülmüştür. Yine aynı sınıftan bir öğrencinin, İngilizce dersi için kartona yaptığı bir ödevde, kağıttan katlamalarla ve sayfa kenarına yerleştirdiği çekme kağıtlarla hareketli ve kapaklı sahneler oluşturmaya çalışması etkinliğin diğer disiplinlere uyarlandığını ve katkı sağladığını bizlere göstermektedir.

-Uygulama esnasında çalışmalarında kendini net bir şekilde, çizimle ortaya koyamayan öğrencilerle süreç esnasında diyaloglara girilmiştir. Böylelikle görsel yaratıcılıkta ki performansı başarılı olamayabilen öğrencilerin kitap, illüstrasyonları hakkındaki düşünceleri sözel olarak alınıp sürece katkıları sağlanmıştır.

8.2.Öneriler

Yaratıcılık, öğretilemeyen ama geliştirilebilen bir kavramdır. Bu kavramın bireylerde geliştirilebilmesi için de kritik dönemler vardır. Okul öncesi ve son çocukluk dönemleri yani; 0-6 ve 9-12 yaş aralığı bu süreç için en elverişli yılları içine almaktadır. Bu iki zaman zarfında ki çocukların en belirgin özelliği ise; oyunlara ve sanatsal aktivitelere daha fazla zaman ayırarak, hayali kurgulamalarını günlük yaşamla iç içe geçirebilmeleridir.

İzledikleri çizgi filmlerde ki, okudukları masallarda ki ya da oynadıkları bilgisayar oyunlarında ki kahramanlarının yaşam sahnelerinde, ilginç düşsel süreçleri gören çocuklar, onlarla özdeşim kurarak zihinlerine kurgulamalar yapmaktadır. Örneğin; Sindirella'nın bal kabağından oluşan at arabasıyla, Fred Çakmaktaş'ın dinazor sırtından olan greyderiyle büyüyen bir çocuk, özgür bir ortam sağladığı takdirde, kaplumbağadan esinlenerek rahatlıkla araba çizimine ulaşabilmektedir. Yaratıcılıkta işte bu noktada devrededir.

Baskısız, dar olmayan bir konuyla iyi bir resim ortaya çıkarabilen bir çocuk, çoğu kez bu çizimlerini üç boyuta aktarırken, yaratıcı özelliklerini devre dışı bırakarak belirli bir kalıp altına almaya çalışmaktadır. Bu da yaratıcılığın körelmeye

başladığı noktadır. Çünkü gerek okul kitaplarında gördüğü illüstrasyonlarda, gerekse Görsel Sanatlar dersinde yoğun olarak yaptığı çizim ve boyamalarda belli başlı kalıpların dışındaki bir tekniği görmeyen öğrenciler zamanla kendilerini standart tekniklere ve kompozisyonlara bağlamaktadır.

Görsel Sanatlar dersini yürüten sınıf öğretmenlerinin çoğu kez, üç boyutlu çalışmaları zaman alıcı ve masraflı olarak düşünmelerinden dolayı, maalesef ülkemizde 9-12 yaş aralığında ki birçok çocuk üç boyut ve hacim kavramını tam öğrenmeden ilköğretim ikinci kademeye geçmektedir. Bu da yaratıcılık için önemli olan yaşların iyi değerlendirilmemesine sebep olmaktadır.

Yapılan araştırmada bu probleme yönelik pratik ve maliyetsiz bir çözüm yolu sunulmuş, Görsel Sanatlar ve sınıf öğretmenleri için alternatif bir etkinlik ortaya konulmuştur.

Etkinliğin her safhasında, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerini özgürce süreç içine dahil etmeleri sağlanmış ve oldukça başarılı bir sonuca ulaşılmıştır.

Üç boyutlu sayfa tasarımlarından oluşan hikaye kitapları, mantık olarak son derece yaratıcı, uygulama olarak da basit bir temele dayanmaktadır. Aynı zamanda farklı bir çok disiplini bir çatı altında barındırması, yaparak yaşayarak öğretmesi, duyu organlarını faal bir şekilde sürece dahil etmesi bakımından da eğitim sistemimiz için alternatif materyallerdir.

Kitapçılarda ki raflarda bu derece verimli materyallerin, Türk yayınevleri ve Türk illüstratörleri tarafından yapılmasının bulunmayışı, kültürel zenginliklerimizin, tarihi eserlerimizin, fıkra ustalarımızın ve destanlarımızın bu tarzda hiçbir kitapta ve kartpostalda uygulamasının olmayışı biz sanat eğitimcilerine önemli bir uyarı sinyali vermektedir. Yurt dışında yüzyılı aşan bir süredir üretilen bu kitaplar, ülkemizde yeni yeni görülmektedir.

Sektörde ki bu eksiklik, eğitim sistemimiz içinde büyük bir sorun doğurmaktadır.

Bu tez çalışmasında ki etkinliğin sonuçlarının, sanat eğitimcilerine ders içi ve ders dışı bir çok yönden alternatif imkanlar sunması ve bu alanda yapılacak olan çalışmalara odak nokta olması temenni edilmektedir.

KAYNAKÇA

ALLEN, W.(1978). *Waren-Asthetik und Angst.(Probleme der Asthetik II.14-31)*(Çeviren:Handan Tunç).London :Orange Hill.

ARGUN, Y.(2004). *Okul öncesi Dönemde Yaratıcılık ve Eğitim*.Ankara:Anı Yayıncılık.

ARTUT,K.(2002).*Sanat Eğitimi,Kuramları ve Yöntemleri*.(Genişletilmiş İkinci Baskı).Ankara: Anı Yayıncılık.

ARTUT, K.(2007). *Okul Öncesi Resim Eğitimi* .Ankara :Anı Yayıncılık

ATAMAN, A.(2000.). *Türkiye Zeka Vakfı –Yaratıcı Zeka ve Eğitim Sempozyum Bildirileri* .MEB Talim Terbiye Kurulu. Mayıs

AYTAŞ, G.(2005). *Türkçe Ders Kitaplarının Yazımında Metin Seçimi ve Metin Altı Sorularının Hazırlanmasında Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar*
<http://w3.gazi.edu.tr/web/giyaytas/turkcekitaplar.htm>

BACANLI, H.(2008). *Yediiklim Kpss Eğitim Bilimlerine Yeni Yaklaşımlar*. (3.baskı)Yediiklim Eğit. Bilg.Yay. San.Tic.Ltd.Şti.Ankara s:52

BALCI, Y.B.(1996). *Sanat Eğitiminde Yeni Bir Yöntemsel Yaklaşım: Resim-İş Eğitimi =Sanat Eğitimi =Estetik +Sanat Eleştirisi +Sanat Tarihi +Uygulama, Milli Eğitim, s:18*

BALER, H., Ünver ,E.(2002).*Sanat Eğitimi*,Ankara :Nobel Yayınları

BASAR, H.(2004). *Sınıf Yönetimi*,(11. Baskı) Ankara :Anı Yayıncılık

BECER, E.(1996). *Bir Kitabın Grafik Tasarımı* ,Türkiye ve Almanya Ders Kitapları Sempozyumu ,H.Ü Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümü ,Ankara ,s:138

BECER, E.(2002). *İletişim ve Grafik Tasarım*.Ankara:Dost Kitabevi Yayınları

BENGİSU, H.(2001). *İlköğretimde Görme Yetisinin Kazandırılmasında Görsel Sanatların Önemi* ,X.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi ,Abant İzzet Baysal Üniversitesi ,(Bildiriler)7-9 Haziran 2001 S:572

BENTLEY, T.(1999). *Takımımızın Yeteneklerini Geliştirmede Yaratıcılık*. (Çeviren:Onur Yıldırım).Ankara :Hayat Yayıncılık

BOYDAŞ, N.(1996). *Sanat Kültürü Yansıtır*. Milli Eğitim Yayınevi.131

CLOUGH, P.(2000). *Sculptural Materials in the Classroom*.London :A&C Black (Publishers) Limited. s:9

CHARLES, C.M.(2003). *Öğretmenler İçin Piaget İlkeleri*.(Çeviren: Gülten Ülgen). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım. s:9

ÇAKIR, İ.(2005). *Eğitimde Yeni Bir Yaklaşım: Çoklu Zeka Kuramı*, Eğitim Bilim Dergisi, Şubat

ÇELEK, T.(2004). *Yaratıcılık ve Eğitim Sistemimizdeki Boyutu* <http://www.erkanagergen.com/yazilar/makale/makale005.htm>.

ÇILGIN, A.S.(2007). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları

DENEL , B.(1981). *Temel Tasarım ve Yaratıcılık*. Ankara: ODTÜ Mimarlık Fakültesi Basım İşbirliği.s:3

DOĞANAY ,A.(2000).*Sınıfta Demokrasi* .Ankara: Eğitimsen Yayınları

ERİÇ, M.(1998). *Kültür ve Yaratıcılık*. İstanbul:Kazancı Yayınları

ERKMEN, N.(1996). *Çocuk Kitabı Resimleri*. İstanbul:Art Decor Dergisi, Nisan, s:43

FOSTER, J.(2005). *Fikir Nasıl Bulunur*. (Çeviren: Dinç Tayanç) İstanbul: Media Cat Yayınları

GARDNER,H.(1983).*Frames of mind: The theory of multiple intelligences*. New York :Basic Books

GEL, H.Y. (2004). *Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık* <http://egitim.aku.edu.tr/gel.htm> (Erişim Tarihi: 15.09.2004)

GENÇAYDIN,Z.(1993).*Sanat Eğitimi* .Açık Öğretim Fakültesi Lisans Tamamlama Programı.Eskişehir:Anadolu Üniversitesi Yayınları.

GÖKAYDIN, N.(1998). *Eğitimde Tasarım ve Görsel Algı* . İstanbul :Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları ,s:3-9

GÖKAYDIN, N.(2002). *Temel Sanat Eğitimi*. İstanbul: M.E.B Yayınları , s:47

GÖNEN, M.(1994). *Okul Öncesi Çocuklar İçin Kitap Seçimi ,Okul Öncesi Eğitimcileri İçin El Kitabı* .(Editör :Bilir Şule) İstanbul :Ya-Pa Yayınları , s:9

GÖNEN ,M., Öncü Ç.E., Isıtan ,S.(2004). *İlköğretim 5.6.ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi* .Milli Eğitim Dergisi Sayı:164 (GÜZ 2004)

GUİLFORD,J.P.,Hoepfner ,R.(1971).*The analysis of intelligence*.New York :McGraw-Hill

GÜVENÇ,B.(1993). *Yaratıcılığın Toplumsal ve Kültürel Boyutları ,Yaratıcılık ve Eğitim*.Ankara:Türk Eğitim Derneği Yayınları.129-140

İPŞİROĞLU, N.(1998). *Sanattan Güncel Yaşama* ,İstanbul:Pan Yayıncılık

KAPLAN ,M.(2003). *Hikaye Tahlilleri*.İstanbul:Dergah Yayınları

KARATAŞ,S.(2008). *Bilişim Teknolojileri Öğretimi ve Yaratıcılık.Bilişim Teknolojileri Öğretiminde Sosyo-Psikolojik Değişkenler*.Deryakulu,D.(E.d).

KATIRANCI (Demirci) ,M.(2004). *İlköğretim Öğrencilerinin Sanatsal Yönelimlerinin Belirlenmesi* ,Eğitim Araştırmaları ,Anı Yayıncılık

KAYA, İ.(1996). *Çocuk Kitabı Resimlerinde Klişe Yaklaşımlar*.Çocuk Kitapları Sempozyumu .Ankara:Tömer Yayınları,s:152

KEFİ,S.(2006). *Çocukların Yaratıcılıklarının Geliştirilmesinde Farklı Bir Yaklaşım*. Çoluk Çocuk Dergisi. sayı:63

KESER, N.(2005). *Sanat Sözlüğü*.Ankara :Ütopya Yayınevi :295

KILIÇKAN, H.(2002). *İlköğretim 7.sınıf Resim –İş Kitabı* , Ankara: İnkılap Kitap Evi.

KIRIŞOĞLU, O.T., Stokrocki ,M. (1997). *Orta Öğretim Sanat Öğretimi* ,YÖK Dünya Bankası ,Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ,Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi , Ankara :YÖK Yayınları,s:1-7

KIRIŞOĞLU ,O.T.(2002). *Sanatta Eğitim Görmek Öğrenmek Yaratmak* . Ankara :Pegem A Yayıncılık.s:10

LEVENSON,G.(2002).*The Educational Benefits of Origami*
<www.sadako.com/ed-bens.html>

LEVENSON, G.(2006)(n.d.). *The educational benefits of origami*. Retrieved December 17, from <http://www.sadako.com.fold.edbens.html>

LUMSDAİNE, Edward+Monica (1995).*Creative Problem Soluing*,Me Graw –Hill inc

MAC Gregor ,C.(1997). *Yaratıcı Bir Çocuk Yetiştirme* (Raising a Creative Child),(Çeviren:E.Soylu). İstanbul:Papirüs Yayınevi ,s:7-8

MEB İlköğretim Okulu Ders Programları (2000), *Resim –İş Programı* .İstanbul :Milli Eğitim Basımevi

MEB TTKB *Teknoloji ve Tasarım Dersi Öğretim Programı Kılavuzu* 2009, Ankara:Evren Yayıncılık ve Basım San.Tic A.Ş

MOSCOVİTCH,M., Winocur,G. (1992). *The neuropsychology of memory and aging*.In:F.I.M.Craik,Salthouse,T., The handbook of aging and cogniton.Hillsdale (NJ):Lawrence Erlbaum

OĞUZKAN, F.(1989).*Orta Dereceli Okullarda Öğretim*.Ankara :Emel Matbaası .

OĞUZKAN,S., Demiral ,Ö., Tür,G.(1999). *Okul Öncesinde Yaratıcı Çocuk Etkinlikleri*.İstanbul:Ya-Pa Yayıncılık

OKTAYLAR,H.C.,(2009). *Öğretmen Adayları İçin Kpss Eğitim Bilimleri*.Yargı Yayınevi.

ÖMEROĞLU, E., Turla, A.(2001).*Okul Öncesi Dönemde Yaratıcılık Eğitimi ve Desteklenmesi* Milli Eğitim Dergisi, Sayı:151 Eylül

ÖNCÜ, T.(1989). *Torrance Yaratıcı Düşünme Testleri ve Wartegg-Biedma Kişilik Testi Aracılığıyla 7-11 Yaş Çocuklarının Yaratıcılığa ve Kişilik Yapıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*,Doktora Tezi,Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Bölümü

ÖZALP, O.(2000). *Türkiye Zeka Vakfı –Yaratıcı Zeka ve Eğitim Sempozyum Bildirileri*, MEB Talim Terbiye Kurulu Mayıs 2000

ÖZSOY, V.(2003). *Görsel Sanatlar Eğitimi /Resim-İş Eğitiminin Tarihsel ve Düşünsel Temelleri* Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık

ÖZÜNEL, S.Ç.(1996). *Çocuk Kitapları Sempozyumu* Ankara: Tömer Yayınları.

PARLAK, S.(2009). *Yaratıcılık: Çocuklarda,Ergenlerde ve Gençlerde Yaratıcılığın Gelişimi ve Yaratıcılığı Etkileyen Faktörler*,2009 (http://www.tavsiyee diyorum.com/makale_3220.htm)

PUNNCH, F.K.(2005). *Sosyal Araştırmalara Giriş* .(Çeviren:Dursun Bayrak ,H.Bader Arslan ,Zeynep Akyüz).Ankara:Siyasal Kitapevi .

Resim-İş Öğretmen Kılavuzu,(1998). *İlköğretim 1. ve 5. sınıf*, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi. s:41-42

ROBİNSON, K.(2003). *Yaratıcılık Aklın Sınırlarını Aşmak* .(Çeviren: Nihal G.)İstanbul: Koldaş Kitap Yayınevi.

SABAN, A.(2004). *Çoklu Zeka Teorisi ve Eğitim*. Ankara: Nobel Yayın ve Dağıtım (4.Baskı)

SAĞLAM, G. A.(2007). *Anne Baba ve Öğretmenlerin Okul Öncesi Çocuk Kitaplarını Değerlendirmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon

- SAN, İ.(1979). *Güzel Sanatlar Eğitimi*, Eskişehir :AÖF
- SAN, İ. (1979).*Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık*(2.Baskı) Ankara: Tisa Matbaası
- SAN, İ.(2003). *Sanat Eğitimi Kuramları*. Ankara:Ütopya Yayınları
- SAN, İ.(2004). *Sanat ve Eğitim*. Ankara: Ütopya Yayınevi. s:14
- SAN, İ.(2007). *Çocukta Yaratıcılık ve Drama*. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- SARI, N. (2006). *Çocuk Kitapları İllüstrasyonları Üzerine Bir Araştırma ve Bir Örnekleme*, Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, İzmir
- SELÇUK ,Z., Güner N.(2001). *Sınıf içi Rehberlik Uygulamaları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık
- SEN, S.(2004). *Okul Öncesi Çocuklarının Kavram Gelişimlerine Etkisi Yönünden Öykü ve Masal Kitaplarının İncelenmesi*.Omep Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı ,(Editör:Haktanır Gelengül ,Güler Tülin).İstanbul:Ya-Pa Yayınları
- SENEMOĞLU, N.(2005). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim ;Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Spot Matbaacılık
- SÖNMEZ, V.(2004). *Program Geliştirmede Öğretmen El Kitabı*. Ankara s:209
- SÖYLEMEZ, S.(2004). *Sanat Eğitiminde Yeni Yaklaşımlar Sempozyum Eğitimi Sempozyumu*, Gazi Eğitim Fakültesi, Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık
- STRİKER, S.G.(2005). *Çocuklarda Sanat Eğitimi* .(Çeviren: Azize Akın).İstanbul: Epsilon Yayıncılık. s:151
- SÜRMEİ, K.(2004). *Türkiye’de 7-12 Yaş Seviyesi Masal Kitapları İllüstrasyonlarına Eleştirel Bir Bakış ve Öneriler* .Yüksek Lisans Tezi ,Ondokuz Mayıs Üniversitesi ,Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü ,Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı,Samsun.

STERNBERG, R.(1996). *What should we ask about intelligence ?* Am Scholar,65:205-13

ŞİRİN, M.R.(1994). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları

TANIR, N.(2001). *Grafik Tasarım Elemanlarının İllüstrasyondaki Yeri* Yüksek Lisans Tezi. Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta

TAŞDEMİR, V.N.(2001). *İlk ve Orta Öğretimde Sanat Eğitiminde Öğrenci ve Öğretmen Başarılarının Değerlendirilmesi*, X.Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, 7-9 Haziran 2001 (Bildiriler) 1.cilt

TELLİ, H.(1996). *Eğitimin Genel Hedeflerinin Davranış Biçimine Dönüşmesinde Sanat Eğitiminin Katkısı Vardır* Milli Eğitim (131) s:41-43

TEZBAŞARAN, A.A.(2000). *Türkiye Zeka Vakfı –Yaratıcı Zeka ve Eğitim Sempozyum Bildirileri*. MEB Talim Terbiye Kurulu. Mayıs

TOSUNOĞLU, M.(2003). *Türk Öğretiminde Okuma Alışkanlığı ve Çocukların Okuma Eğilimleri*. Türk Dil Dergisi. s:39

TUĞRUL,B., Kavici, M.(2002). *Kağıt Katlama Sanatı ve Öğrenme* .Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,1(11).

TÜR, G., Turla,A.(1999). *Okul Öncesinde Çocuk, Edebiyat ve Kitap*. İstanbul:Ya-Pa Yayın Pazarlama San.Tic.A.Ş., s:30

TÜRKDOĞAN, G.(1981). *Sanat Eğitimi Yöntemleri*. Ankara: Ayyıldız Matbaası A.Ş.

UZMEN ,S., Magden D.(2002). *Okul Öncesi Eğitim Kurumlarına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Prososyal Davranışlarının Resimli Çocuk Kitapları İle Desteklenmesi*. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi, sayı:15, s:193-212

WHITEHEAD, A.(1959). *The Aims of Education*.New York :Macmillian

YARATICI TOPLUM YOLUNDA ÇAĞDAŞ EĞİTİM (1997). İstanbul: Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Yayınları, s:153

- YAVUZER, H.(1994).*Yaratıcılık. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Matbaası.*
s:2
- YAVUZER, H.(1992). *Çocuk Psikolojisi, İstanbul: Remzi Kitapevi*
- YAVUZER, H.(2000). *Resimleriyle Çocuk, İstanbul: Remzi Kitabevi*
- YETKİN, S.(1968). *Güzel Sanatların Eğitimdeki Yeri İstanbul: E F Dergisi.*
s:125-127
- YILMAZ, M.(2005). *Görsel Sanatlar Eğitiminde Uygulamalar. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık*
- YILMAZ, O.(2001). *Sanat Eğitiminde Yaratıcılığın Sanat Derslerine Yansımaları, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü*
- YUZAWA, M., Bart W.M., Kine L.J., Sukemuse S.(1999). *The Effect of 'origami' Practice on Size Comparison Strategy Among Young Japanese and American Children .Journal of Research in Childhood Education 1999 Vol.13. No.2 (p.133-143)*

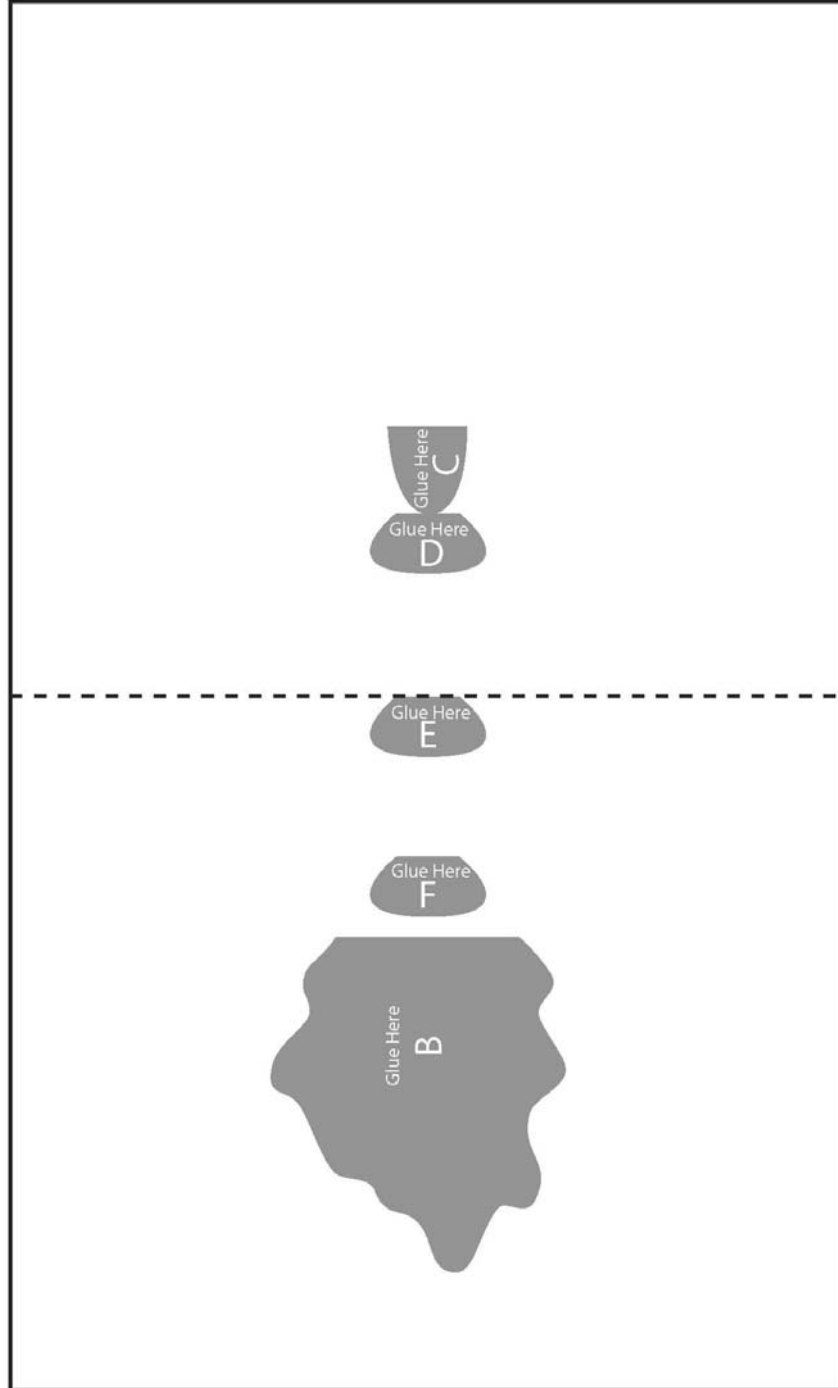
İnternet Kaynakları:

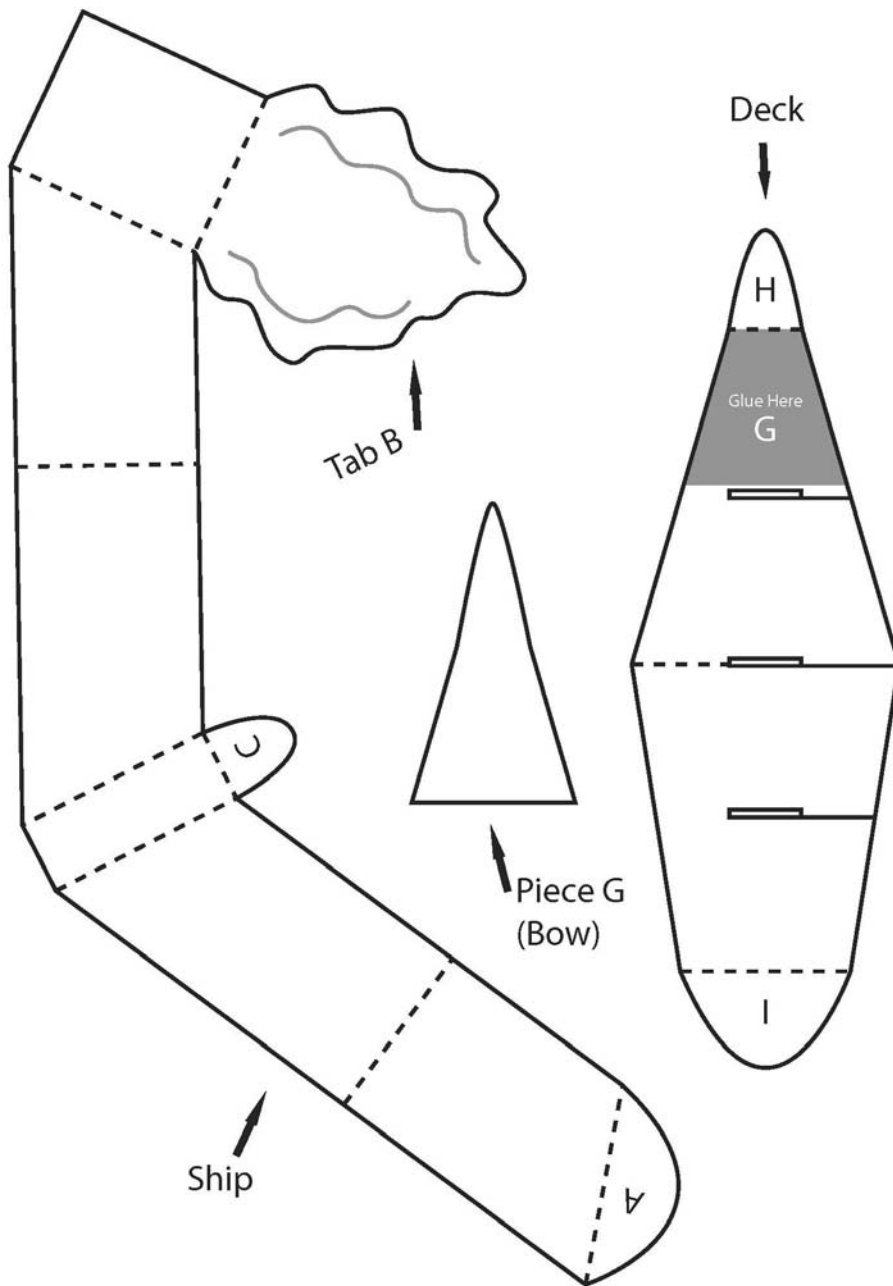
	Erişim Tarihi
http://www.tavsiyeediyorum.com/makale_3220.htm	10.07.2009
http://www.katlama.com/index.php/temel-bilgiler/-katlama/25-katlama	30.01.2010
http://www.altinegitim.k12.tr/p/bilimsel/origamivematematik.php	23.02.2010
http://www.tulaycellek.com/tulay/eserlistesi2harf.asp?alttur=belgeler	09.12.2009
http://www.egitim.aku.edu.tr/gel.htm	17.10.2009
http://nevidegokaydin.com/index2.php?option=content&task=viewm	30.01.2010
http://w3.gazi.edu.tr/web/giyaytas/turkcekitaplar.htm	07.01.2010
http://www.sadako.com.fold.edbens.htm	

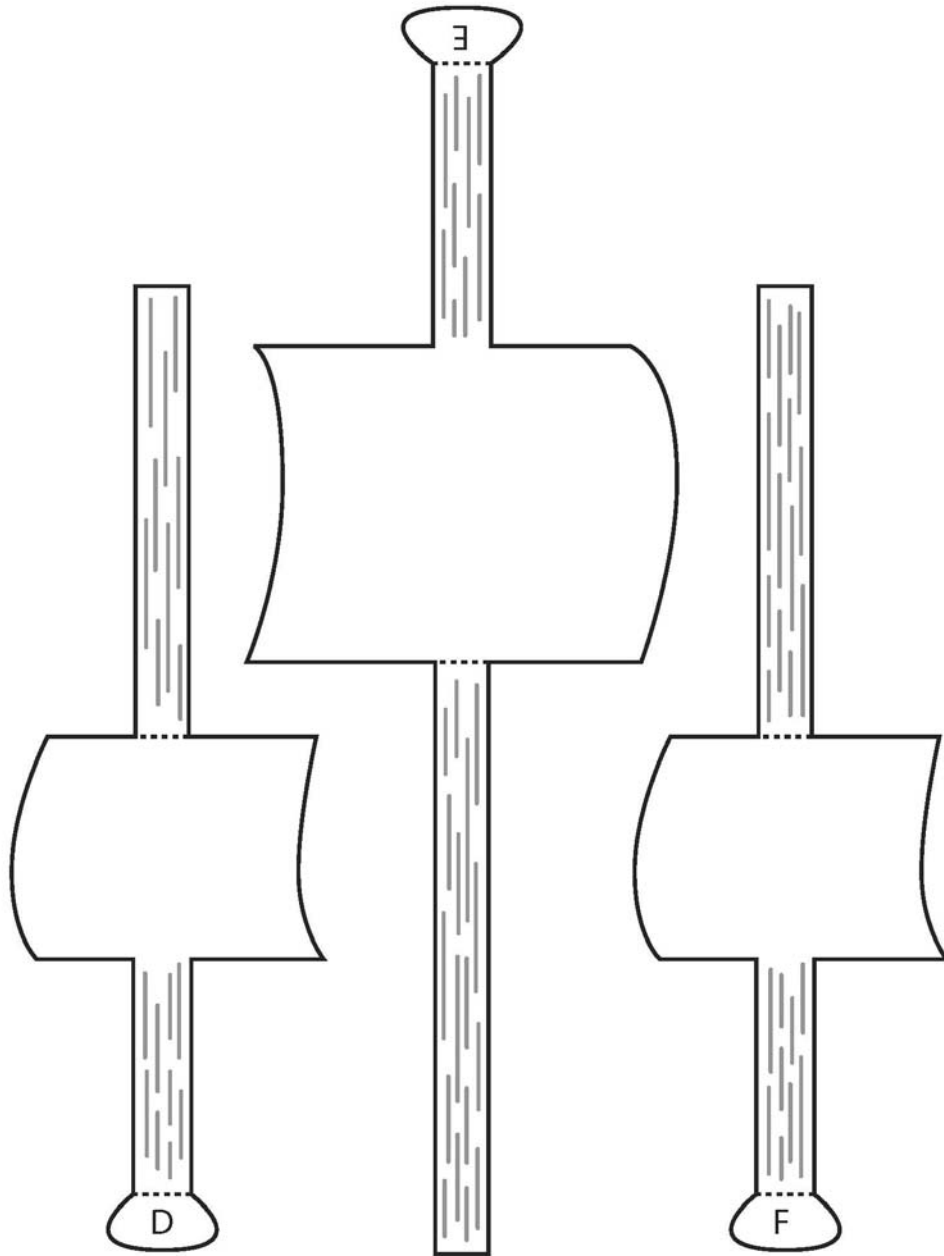
EKLER

EK 1:

ÖĞRENCİLERE DAĞITILAN UYGULAMA
KÂĞITLARI

EK 2:

T.C.
GÖNEN KAYMAKAMLIĞI
Atatürk İlköğretim Okulu Müdürlüğü
5. Sınıf / B Şubesi Sınıf Listesi

Sınıf Öğretmeni: MERYEM GÜNER

Sınıf Başkanı:

Sınıf Müdür Yrd: HAYRİ MENTEŞ

Sınıf Başkan Yrd:

S.No	Öğrenci No	Adı	Soyadı	Cinsiyeti
1	117	AYŞE	SÜSLÜ	Kız
2	280	BİLGEHAN	MUTLU	Kız
3	346	ESRA	TÜTÜNÇÜOĞLU	Kız
4	347	MEHMET	PALA	Erkek
5	351	SEMRA	ÇETİN	Kız
6	355	AYŞENÜR	ÇANAKCI	Kız
7	368	DERYA	AKDEMİR	Kız
8	369	KÜBRA	KIRLI	Kız
9	372	CANAN	KOCABACAK	Kız
10	376	ALİ	SEVİNÇ	Erkek
11	377	MERVE	MENTEŞ	Kız
12	382	SAVAŞ	KARAKAYA	Erkek
13	501	PINAR	ÖZTÜRK	Kız
14	513	HALİL HAKİM	SOGÜT	Erkek
15	520	ONUR	ACAR	Erkek
16	543	HANDE	MEŞE	Kız
17	617	OSMAN	KAYA	Erkek
18	659	SALİH	KAYNAK	Erkek
19	665	SEMİHA	KAYNAK	Kız
20	680	SERAP	ÇEKİÇ	Kız
21	724	MEHMET	ÖZTÜRK	Erkek
22	973	TAYYİP	TURAN	Erkek
23	978	CELAL	KARAMAN	Erkek
24	979	GİZEM	CANSEVER	Kız

*

Ek- 1: Özgeçmiş

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

Özgeçmiş

Adı Soyadı:	Esra UYGUN			
Doğum Yeri:	Bandırma -Balıkesir			
Doğum Tarihi:	08.12.1984			
Medeni Durumu:	Bekâr			
Öğrenim Durumu				
Derece	Okulun Adı	Program	Yer	Yıl
İlköğretim	Şehit Kaymakam Rahmi Bey İlköğretim Okulu	Kademe	Balıkesir/Gönen	1995
Ortaöğretim	Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu	1. Kademe	Balıkesir/Gönen	1998
Lise	Ömer Seyfettin Anadolu Lisesi	EA	Balıkesir/Gönen	2002
Lisans	S.Ü. Eğitim Fakültesi	Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği	Konya	2006
Yüksek Lisans				
Becerileri:	Sanat Eğitimi, İllüstrasyon, Origami, Dekorasyon, Moda Tasarım			
İlgi Alanları:				
İş Deneyimi:	2006-2007 Eğitim Öğretim Yılı Balıkesir Gönen M. Akif Ersoy İ.Ö.O (G.S.Ö) 2007-2008 Eğitim Öğretim Yılı Balıkesir Gönen 6 Eylül İ.Ö.O (G.S.Ö) 2009-2010 Eğitim Öğretim Yılı Balıkesir Gönen Atatürk İ.Ö.O (T.T.Ö)			
Aldığı Ödüller:				
Hakkımda bilgi almak için önerebileceğim şahıslar:	*Doç. Dr. Hüseyin ELMAS *Doç Dr. Melek GÖKAY *Yrd. Doç. Mehmet BÜYÜKÇANGA *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim İş Öğretmenliği			
Tel:	0 535 492 24 94 0 266 762 47 08			

E-Posta:	uygun_esra@hotmail.com
Adres	Kurtuluş Mahallesi Muratevler Sitesi B-5 Blok Daire:2 Gönen/BALIKESİR